

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Rudabánya Város Önkormányzata

2013.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk.....	7
Célok	8
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	9
1. Jogszabályi háttér bemutatása	11
2. Stratégiai környezet bemutatása	12
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	19
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	67
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	95
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	103
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	110
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	112
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	113
1. A HEP IT részletei.....	113
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	121
3. Megvalósítás	123
4. Elfogadás módja és dátuma	Hiba! A könyvjelző nem létezik.

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Rudabánya Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Rudabánya az Észak-Magyarországi régióban, az Aggteleki-karszttól délkeletre, a Rudabányai-hegység délnyugati peremén található. Az ország egyik legrégebbi bányásztelepülése. Nagy Lajos király a 14. század közepén bányavárosi rangra emelte. A középkorban tagja volt a hét felső-magyarországi bányaváros szövetségének. 1564-től az állandósult török támadások következtében a település elszegényedett, lakossága megfogyatkozott. A 17. századra rangját veszített jobbágyfalu lett a szendrői vár tartozékaként. Három évszázadon keresztül csak időnként művelték érctelepeit, nem sok sikerrel. Az érctermelés (vasércbányászat) 1880-ban indult újra, a Borsodi Bányatársulat révén, és ezzel egyidőben vett lendületet településünk fejlődése is. Trianon után Rudabánya

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

maradt az egyetlen jelentős vasércbányája az országnak. A II. világháború után a bányászat erőteljes fejlődésnek indult, 1962-ben pedig megkezdte működését a vasércdúsító üzem is. (ez volt az 1950-es évek harmadik legnagyobb magyarországi beruházása). A vasércbányászat egy 1985. december 29-én kelt kormányhatározat nyomán szűnt meg. Jelenleg az Alsótelekes határában működő külszíni gipszbánya tartja életben a vidék több ezer éves bányászati hagyományait. Geológiai kutatások bizonyították, hogy 35 millió tonna körüli ércmennyiséget rejt még a föld mélye.

A bányaművelés közben Rudabányán került elő 1967-ben annak a 10 millió évvel ezelőtt élt ősmajomnak az állkapocs-töredéke, amely a főemlősök és az ember fejlődésének szétválása előtti utolsó állomást jelenti. A leletet a tudományos világ *Rudapithecus hungaricus* néven ismeri. 1998 nyarán újabb szenzációs, a megtaláló, Hernyák Gábor tiszteletére Gabi névre keresztelt koponya-lelet került elő az emberré válás korai szakaszának e fontos lelőhelyén. Napjainkban is a régészeti szenzációkról, az évről évre újonnan előkerülő paleontológiai leletekről világhírű a településünk.

Hat évszázad után 2008-ban ismét elnyerte a városi rangot Rudabánya. A várossá válással lendületes fejlődés vette a kezdetét. Az önkormányzat kistérségi központ kialakítását célozta meg.

Története

A település közelében már az ókorban bányásztak vasércet és színesfémeket a kelták, akiket a szlávok követtek. Rudabánya neve is szláv eredetű: a 'ruda' szó jelentése érc, vasérc, vörös vasas föld. A falut is először „Ruda” alakban említi egy 1299-ben kelt oklevél. A 14. században jelentősen fejlődött, és a század végére a hét felső-magyarországi bányaváros egyikévé vált (ebben az időben rezes és ezüstöt bányásztak). Ez az időszak volt a település fénykora, aminek eredményeként polgárai a század közepén hatalmas, katedrális méretű (33 méter hosszú) templomot emeltek kora gótikus stílusban. Az 1500-as években gyorsan leépült, az 1550-es években már csak jobbágyfalu volt.

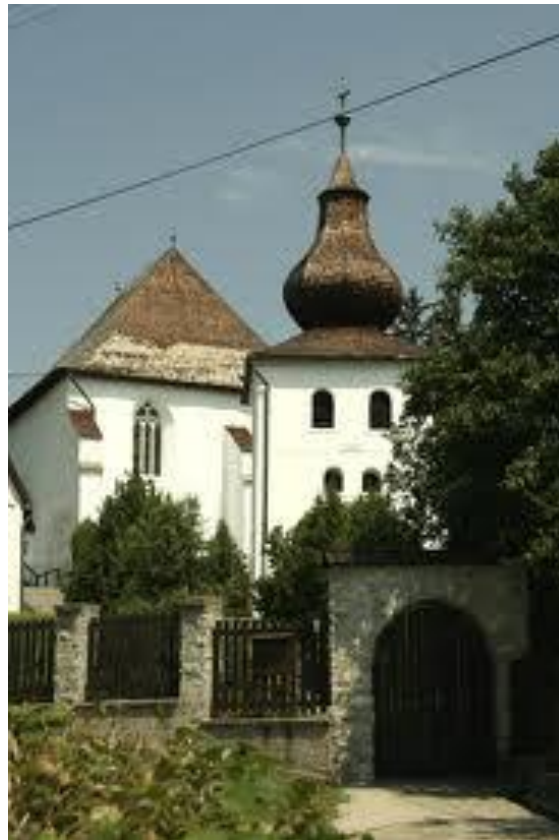
1564-től egyre gyakrabban portyáztak erre a törökök, akik 1555-ben és 1576-ban is feldúlták és felégették a várost. A lakosság nagy része elmenekült, a megmaradtak református hitre tértek.

Az 1660-as évek közepén mindössze 92 lakosa volt, és ez 1699-re tovább csökkent: ekkor csupán egy ekés jobbágy és tíz zsellér lakta.

A Rákóczi-szabadságharc idején rövid időre ismét bányászati tevékenység folyt a településen (rezet bányásztak), de a harcok befejeződése után ez ismét megszűnt.

A bányászat és ezzel Rudabánya a 19. század végén, a nagyüzemi módszerek bevezetésével fejlődött fel újra. Ehhez – mivel eddigre a lakók fő megélhetése a mezőgazdaság lett – a Felvidékről, elsősorban a Szepességből és Dobsináról telepítettek be tapasztalt bányászokat. A századfordulón itt üzemelt Európa egyik legkorszerűbb bányauzeme.[9] Az első világháborúban sok rudabányait hívtak be katonának, és közül 107-en haltak hősi halált a harctereken. A települést a második világháború alatt, 1944. március 25-étől egészen december 14-ig a német csapatok szállták meg. Mivel a térségben nem voltak komolyabb harcok, a környék súlyosabb károk nélkül megúsza a háborút (a németek csupán néhány vasúti hidat robbantottak fel).

A háború után a kommunista időszakban ugrásszerű fejlődésnek indult a bányászat (vasércdúsító üzemet építettek) és vele nőtt a falu. A vasércbányászatot és -dúsítást 1985. december 31-én szüntették be, és ezután sokan elköltöztek a településről. 2008. július elsején várossá nyilvánították, majd szeptember 6-án Gyenesei István akkori önkormányzati miniszter átadta Szobota Lajos polgármesternek a város kulcsát.

Értékeink, küldetésünk

A fogyatékossgal élő személyek a társadalom egyenlő jogokkal rendelkező tagjai. A jogok, az emberi méltóság tiszteletben tartása, az önrendelkezés biztosítása a szociális szolgáltatások összessége tekintetében alapvető elvárás, függetlenül a szolgáltatást igénybevevő célcsoporttól. Ebből következően a fogyatékossgal élő emberek szempontjából speciális tulajdonságok helyett eltérő szükségletekről érdemes beszélni, mint például az önellátás, a kommunikáció, tanulás, a helyváltoztatás nehezítettsége, stb. Nem feledhető el azonban, hogy a szükségletek jelentős része időlegesen vagy tartósan megjelenhet más célcsoportok esetében is.

Idős emberek körében gyakoriak a balesetek, amelyek időlegesen, vagy tartósan lehetetlenné tehetik az önellátást, a lakókörnyezet rendben tartását, az önálló közlekedést, a közösségi intézmények használatát. A hajléktalan emberek körében pld. gyakori, hogy életmódjuk következményeként végtagjaikat veszítik, vagy súlyos pszichés károsodást szenvednek. Ezekben az esetekben nem határozható meg, hogy melyik a vezető probléma (az időskor, vagy a mozgássérülés, a hajléktalanság vagy a pszichés betegség, stb.), így az sem dönthető el egyértelműen melyik szociális intézmény kompetens a kliens támogatása során. Az emberek egymáshoz való viszonyulásán, társadalmi kulturáltságán, személyes tisztességén múlik, hogyan bánnak a fogyatékkal élő emberekkel.

A **demográfiai változások**, a foglalkoztatás növelése, a képzettség-és képességbeli hiányosságok orvoslása, a vállalkozások versenyképességének javítása csak a társadalmi szolidaritás megerősítésével, a társadalom megújuló képességének fejlesztésével és erőforrásainak bővítésével érhető el.

Az a fontos, hogy a Rudabánya Városában megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén: a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és a közlekedési eszközök vonatkozásában, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkaalkalmak, valamint a kulturális és társadalmi élet, sport és szórakozási lehetőségek területén is.

A fogyatékkal élő személyek speciális segítséget igénylő emberek. Életük nem kevesebb, és nem több, egyszerűen más, másfajta emberi élet. A fogyatékkal élő ember, a betegekhez, az idősekhez és a gyermekekhez hasonlóan segítségre szorul.

Az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény a települési önkormányzatok számára megteremti annak lehetőségét, hogy helyi/kistérségi esélyegyenlőségi programot fogadjon el. **A Rudabánya Város Esélyegyenlőségi Programja**

{a továbbiakban: **Program**}, elemzi a kistérségben/településeken: Rudabánya városában élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását, és meghatározza az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célokat, kiemelt figyelmet fordítva a lakhatásra, oktatásra, egészségügyre, foglalkoztatásra, valamint a szociális helyzetre. A **Program** tartalmazza a célok megvalósításának forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését is.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Rudabánya település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,

a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,

a diszkriminációmentességet,

szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk rögzíteni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalma

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

Rudabánya Város Önkormányzatának célja, hogy minden lakója számára elérhetővé tegye a közszolgáltatásokat, biztosítsa az idősek, fogyatékkal élők és hátrányos helyzetű polgárok esélyegyenlőségét az élet különböző területein. Ennek érdekében a fenti célok minél hatékonyabb és eredményesebb megvalósítása érdekében megalkotja a települési esélyegyenlőségi programját. A program tartalmazza a helyzetelemzést és az erre épülő cél és feladat meghatározásokat, valamint azok megvalósításának ütemezését. Az esélyegyenlőségi program a településen feltárt esélyegyenlőségi problémákra reagál, és beavatkozásokat tartalmaz azok kezelésére.

A helyzetelemzés célja annak megállapítása, hogy a Rudabánya városában élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok a teljes lakossághoz viszonyítva milyen jövedelmi, foglalkoztatási, képzettségi, szociális, lakhatási, területi, egészségügyi mutatókkal rendelkeznek, és ezek alapján milyen esélyegyenlőségi problémákkal küzdenek.

Az esélyegyenlőségi program a település területén élő hátrányos helyzetű csoportokra irányul, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül. Az esélyegyenlőségi terv alapját képező módszertani segédlet potenciálisan kiemelt hátrányos helyzetű társadalmi

csoportnak tekinti a mély szegénységben élőket és a romákat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élő személyeket. Az esélyegyenlőség érvényesülésének problémája a további hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különböző élethelyzetben lévő egyének esetében is felmerülhet. Ennek megfelelően az esélyegyenlőségi program által célzott hátrányos helyzetű társadalmi csoportok köre a helyi sajátosságokra reagálva –az esélyegyenlőségi törvény szempontjait figyelembe véve –bővíthető.

Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték. Az esélyegyenlőség érvényesítése nem pusztán követelmény, hanem az önkormányzatoknak is hosszú távú érdeke, hiszen azt a célt szolgálja, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatásokra – függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékkal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

- Elősegítse a fogyatékkal élő személyek önálló életvitelét és a társadalmi életben való aktív részvételét.
- Biztosítsa a fogyatékossgal élők számára, hogy a kistérség lakójaként ugyanazokkal a jogokkal és kötelezettségekkel rendelkezzenek, mint mindenki más.

- Biztosítsa az egyenlő bánásmódról szóló törvény szerint a helyben élő, hátrányos helyzetű csoportok helyzetének javítását.
- A kistérségre jellemző egységes felmérő rendszer kialakítása, amely a pályázatok megírásához nyújthat segítséget.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- Tiszta udvar rendes ház rendelet
- Településrendezési terv
- Köztisztasági rendelet
- Vagyonrendelet
- Egészségügyi
- Helyi iparüzési adóról
- Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról
- Ök.rendelet a Szociális gondoskodásról
- Lakásrendelet
- 2013. évi költségvetésről.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Rudabánya Város a Kazincbarcika és Vonzáskörzete Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás tagja volt, de a Kistérségi Társulás megszűnt.

A Társulás 2004. november 30-án alakult 33 település önkormányzatának egybehangzó elhatározása alapján. 2008. január 1-jével a társult települések száma 32-re csökkent.

Településeink:

Alsószuha, Alsótelekes, Bánhorváti, Berente, Dédestapolcsány, Dövény, Felsőkelecsény, Felsőnyárad, Felsőtelekes, Imola, Izsófalva, Jákfalva, Kánó, Kazincbarcika, Kurityán, Mályinka, Mucsony, Nagybarca, Ormosbánya, Ragály, Rudabánya, Rudolftelep, Sajógalgóc, Sajóivánka, Sajókaza, Szuhafő, Szuhakálló, Tardona, Trizs, Vadna, Zádorfalva, Zubogy

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megye észak-keleti részén található kistérséget a Szlovák-érchegységben eredő Sajó-folyó osztja ketté. Dél-nyugati irányból a Bükk-hegység, északról az Aggteleki Karszt határolja. A két tájegység nyugati felén található a Lázberci tájvédelmi körzet. Páratlan szépségű természeti képződmények, kultúrtörténeti emlékek egész sorát, az aktív pihenés tucatnyi lehetőségét kínálja a Kazincbarcikai Kistérség.

Az összefogás közel hat év távlatából is komoly sikerekkel és fejlődésbeli változásokkal járt. A közösen, sikeresen ellátott **feladatok** (szociális gyermekjóléti alapszolgáltatások, közoktatás szakmai és szakszolgálati tevékenységek, központi orvosi ügyelet) és **pályázatok** révén (közmunka program, közösségi autóbuszok, központi orvosi ügyeletek felújítása, műszerezettségének javítása, új gépjárművek beszerzése, közoktatási intézmények felszereltségének javítása) olyan eredmények születtek, amelyek egyébként soha nem valósultak volna meg.

A Kazincbarcika és Vonzáskörzete Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás települései nagy kulturális tradícióval, kiaknázatlan gazdasági és turisztikai vonzerővel bírnak.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A települési esélyegyenlőségi program a Szociális és Munkaügyi Minisztérium által kiadott Módszertani Segédlet és Gyakorlati Útmutató Helyi Esélyegyenlőségi Programok Megalkotásához, az emberi erőforrások minisztere 2/2012. (VI.5.) EMMI rendelete a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól alapján készült.

A helyzetelemzés elkészítéséhez a KSH és a TeIR adatbázis valamint a népszámlálási adatok szolgáltak alapul. Emellett Rudabánya Város Önkormányzata által szolgáltatott adatok, a településen tett személyes látogatások alkalmával gyűjtött anyagok és az elektronikus média Rudabányával foglalkozó oldalai is hasznos információkkal szolgáltak.

**1. számú táblázat -
Lakónépesség száma az év
végén**

	Fő	Változás
2007	2721	
2008	2668	98%
2009	2605	98%
2010	2511	96%
2011	2488	99%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

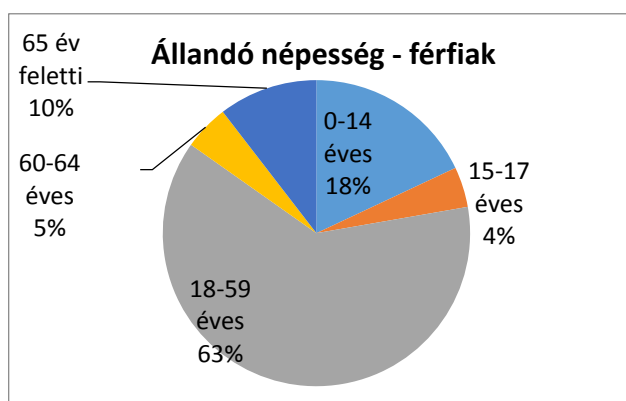
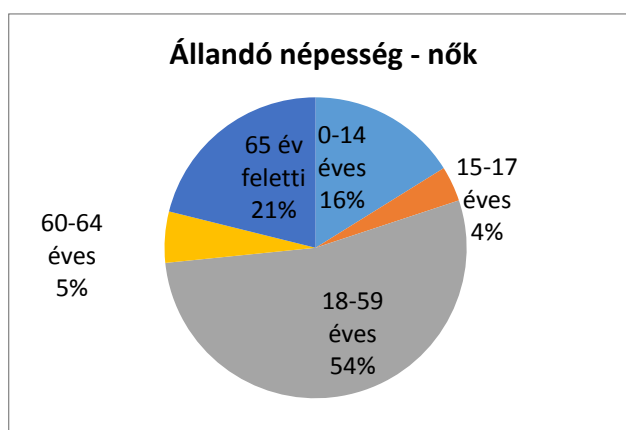

Amint az a táblázatból is kitűnik, a lakónépesség száma csökken. Összevetve a 4-es számú táblázattal, ennek oka magyarázható a folyamatos elvándorlással.

2. számú táblázat - Állandó népesség

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
nő			0	#####	#####
0-2 évesek					
0-14 éves	226	245	471	48%	52%
15-17 éves	53	58	111	48%	52%
18-59 éves	750	852	1602	47%	53%
60-64 éves	77	65	142	54%	46%
65 év feletti	296	142	438	68%	32%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

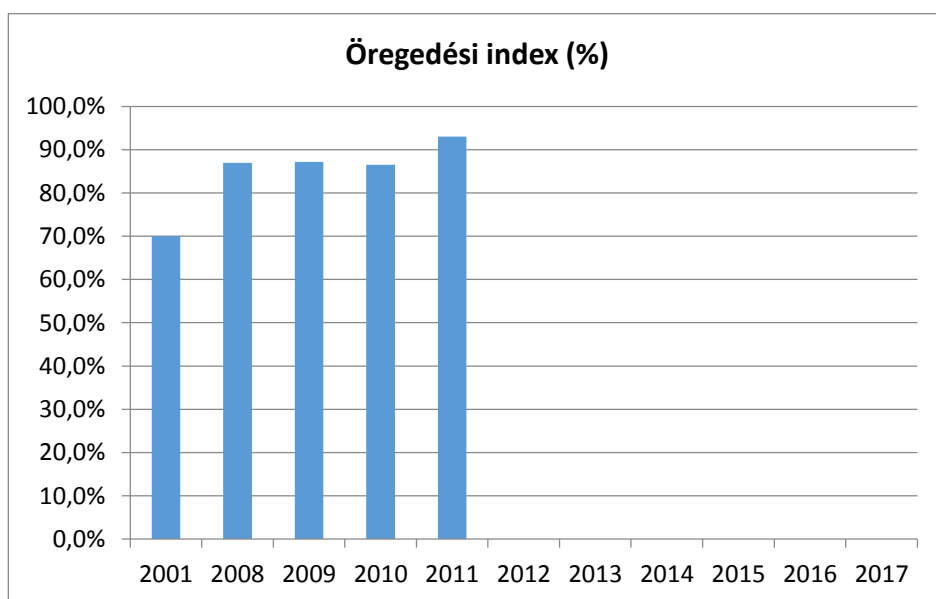

A fenti táblázat alapján megállapítható, hogy a férfiak várható élettartama jóval alacsonyabb a nőkénel, ami országos tendencia is.

3. számú táblázat - Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2001	423	604	70,0%
2008	467	537	87,0%
2009	454	521	87,1%
2010	422	488	86,5%
2011	438	471	93,0%

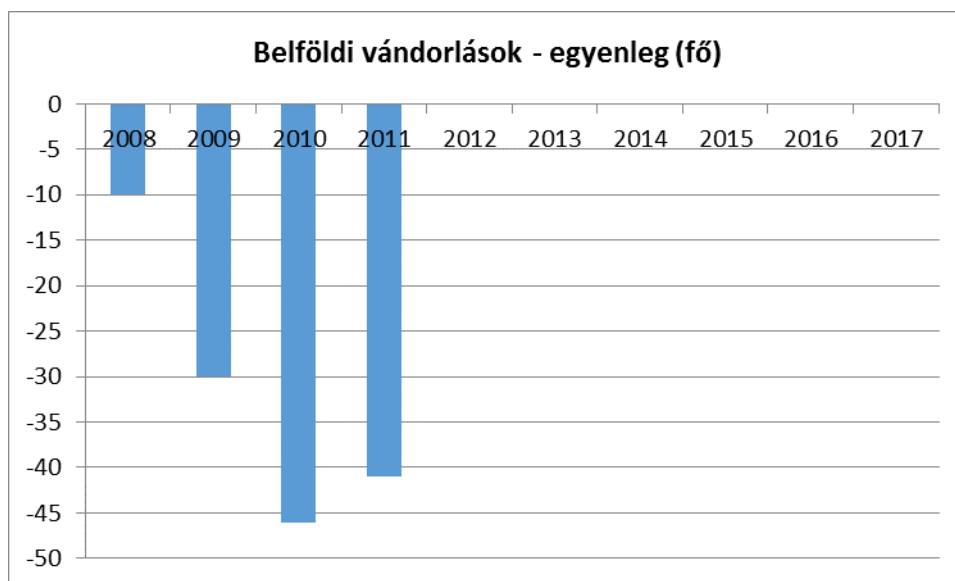
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	egyenleg
2008	51	61	-10
2009	35	65	-30
2010	42	88	-46
2011	35	76	-41

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

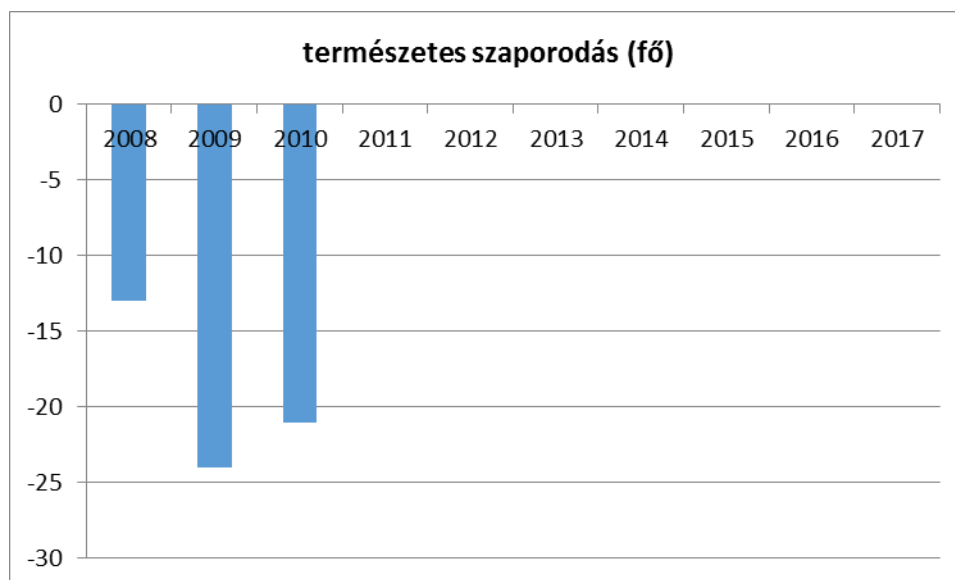

A város népessége a természetes fogyás és az elvándorlás miatt csökken.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	36	49	-13
2009	30	54	-24
2010	24	45	-21
2011	33	33	0

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A város előrejedésének táblázata és az 5-ös számú táblázat is mutatja, hogy a természetes szaporodások száma csökken, mely összevethető a lakónépesség számának csökkenésével is. Azonban, amint az előző táblázat mutatja, a Rudabányán született gyermekek száma csökkent – egyedül a 2011-es évben emelkedett.

A táblázatok összehasonlítása alapján elmondható, hogy az országos negatív népesedési tendenciák itt is jellemzőek. A kistérségre a természetes fogyás a jellemző. Tovább csökkentette a népességszámot a belföldi elvándorlás is. Álláslehetőségek hiányában elsősorban a fiatalok és a képzetesebb munkavállalók költöznek el. Ennek következtében a város népessége előregedő tendenciát mutat, ami miatt torzul a lakosság korszerkezetének összetétele. A város népessége a természetes fogyás és az elvándorlás miatt csökkenő tendenciát mutat.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy helyzetükön önerőből változtassanak.

A magyarországi romák kétségkívül az ország legkiszolgáltatottabb társadalmi csoportjai közé tartoznak. A mintegy 6-700 ezres roma népesség négyötöde él létminimum alatt, többségük társadalmi és fizikai értelemben is szegregált, vagy szegregálódó településeken, településrészekben. Lakáskörülményeik évtizedekre vannak a magyarországi átlagtól, oktatási és munkaerő-piaci esélyeik jóval alacsonyabbak a nem romákénál, egészségügyi helyzetük katasztrofális. A romák helyzetét pusztán a fenti jellemzőkkel meghatározni – az őket körülölelő társadalmi előítéletek hatásának számbavétele nélkül – pontosan mégsem lehet. A szociális létbizonytalanság mellett a kirekesztettség jellemző a legtöbb romára közös jellemzője, és e két jellemző együtthatója az a kilátástalan élethelyzet, amely nagy valószínűséggel egész életükben távol tartja őket a társadalmi fősodortól. Az egyre erősödő társadalmi feszültségek és az ezzel párhuzamosan megszorodó radikális és szélsőséges megnyilvánulások is mutatják, a roma lakosság társadalmi integrációja ma sürgetőbb feladat, mint valaha. A helyzettel történő őszinte, közhelymentes szembenézés, valamint a felelős döntéshozatal is kiemelt feladat. A romák széleskörű társadalmi kirekesztődésének erősödése az etnikai feszültségek kezelhetetlen mértékű kiéleződéséhez vezethet, egyszersmind súlyosan visszavetheti a település és az egész ország gazdasági teljesítőképességét.

Gyakori tévhit, hogy a romák (érdemtelenül) túltámogatottak, ezzel szemben kutatások igazolják, hogy sem a helyi, sem az országos hatáskörű különböző fejlesztési programokban nincs kellő mértékben reprezentálva a roma lakosság, sőt a célzottan romáknak szánt források is sokszor alacsony hatásfokkal érik el a célcsoportot. A helyi esélyegyenlőségi program éppen abban segíthet, hogy megmutassa milyen eszközök egymásra építésével lehetséges valódi eredményeket elérni akár anélkül, hogy arra jelentős külön forrást biztosítanának. A települési önkormányzatnak esélyegyenlőségi programja tervezésekor nem csak arra kell ügyelnie, hogy miként javítsa célprogramokkal, vagy többségi programokba történő integrálásuk révén a romák lakhatási, oktatási, szociális és egészségügyi helyzetét: olyan beavatkozásokat szükséges terveznie, amelyek egyszersmind oldják a romák kirekesztettségét is. Nem elég tehát például betonúttal ellátni a „roma telepet”, szükség van a szegregációból

történő kitörés útjainak megkönnyítésére is. Még a legjobban előkészített programok sem fogják elérni hatásukat, ha maguk a romák nem kapcsolódnak be a programok előkészítésétől a végrehajtásig minden szinten.

A romák helyzetének vizsgálatakor óhatatlanul felmerülő alapprobléma, hogy hivatalos etnikai adatok nem, vagy csak korlátozott mértékben állnak rendelkezésre.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezethet. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerőpiaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira –, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él).

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember roma. Az viszont kijelenthető, hogy a romák élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal

inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó-Orsós 2012)

E terület vonatkozásában a következőkben tekintsük át azokat az alapvető jogszabályi rendelkezéseket, amelyek a foglalkoztatási és szociális, valamint egészségügyi ellátásokhoz történő hozzáférés, a lakhatási körülmények javítását szolgálhatják.

1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról. A törvény meghatározza a pénzbeli, a természetben nyújtott és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások egyes formáit, a jogosultság feltételeit, annak megállapítását, a szociális ellátás finanszírozásának elveit és intézményrendszerét, a szociális ellátást nyújtó szervezet és a jogosult közötti jogviszony főbb elemeit, továbbá a fenntartónak a szolgáltatóval, illetve intézménnyel kapcsolatos feladat- és jogkörét, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi tevékenységet végző személy adatainak működési nyilvántartására vonatkozó szabályokat. a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. Törvény. A törvény meghatározza az állam által nyújtandó családtámogatási ellátások rendszerét, formáit, az ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításával és folyósításával kapcsolatos legfontosabb hatásköri és eljárási szabályokat. □ a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény. A törvény célja a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog gyakorlásának elősegítése, a foglalkoztatási feszültségek feloldása, valamint az álláskereső támogatásának biztosítása a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. tv. A törvény célja a nemzetiségek sajátos kultúrájának megőrzésének, anyanyelvük ápolásának és fejlesztésének, egyéni és közösségi jogainak széleskörű biztosításának elősegítése, figyelemmel Magyarország Alaptörvényében a magyarországi nemzetiségek ügye iránt kinyilvánított felelősségvállalásra, továbbá a nemzetiségek védelme érdekében.

A szegénységben élők, a roma közösségek helyzetének elemzése során vizsgálni kell az Ebktv. által rögzített, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának érvényesülését. Az Ebktv. 8. és 9. §-ai értelmében közvetlen, illetve közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt nemzetiséghez tartozása, társadalmi származása, vagyoni helyzete miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, vagy az a rendelkezés, amely ezen személyeket, csoportokat lényegesen nagyobb arányban hozza hátrányos helyzetbe mint a velük összehasonlítható személyeket, csoportokat.

Egy százaléknál is kevesebb roma tanul ma a hazai egyetemeken és főiskolákon a legfrissebb adatok szerint. A legfeljebb érettségizett romák aránya is mindössze csak 3,2 százalék a

népsoporton belül, szakmunkás-bizonyítványig 16,6 százalékuk jut el. A roma népesség 80,2 százaléka legfeljebb 8 általánossal, vagy azzal sem rendelkezik. A foglalkoztatási adataik ennek megfelelőek: miközben 1987-ben még 62 százalékuknak volt állandó munkája, addig 1994-ben már csak 22,6 százalékuknak, és ez még tovább csökkent 2003-ra, amikor a munkaképes korú cigányoknak már csak 21 százaléka rendelkezett munkahellyel. Azok a romák, akik az 1990-es évek elején voltak kisgyerekek, ma már egyetemre járhatnának, vagy éppen adófizető munkavállalók lehetnének.

Ahhoz, hogy a gazdasági fejlődést ne akadályozza a tudás, a szakképzettség és a készségek hiánya, **versenyképes munkaerőre** van szükség. A tudásalapú társadalom kihívásainak való megfelelés az ismeretek, a készségek és alkalmazkodóképességének folyamatos fejlesztését kívánja meg, amit az egész életen át tartó tanulás kereteinek kialakítása biztosíthat. Ehhez javítani kell az oktatás és képzés minőségét, erősíteni kell az oktatás és a gazdaság közötti kapcsolatokat, és biztosítani kell a versenyképes tudás és készségek megszerzését. A munkaerő egészségi állapota szintén kulcseleme a versenyképességnek.

A **társadalmi beilleszkedés elősegítésének**, a szegénység és a társadalmi kirekesztődés megelőzésének és leküzdésének fontos eszköze a munkaerő-piaci részvétel, a foglalkoztatás. Ahhoz, hogy mindenkinek esélye legyen a munkaerőpiacon való részvételre, a foglalkoztatás, az oktatás és képzés, valamint a szociális szolgáltatások területén egyaránt erőfeszítéseket kell tenni a kirekesztés megelőzésére. A hátrányos helyzetű emberek – *a roma népesség, a hátrányos helyzetű térségben élők, a fogyatékkal élők* – helyzetének javításához az oktatási lehetőségekhez, a szociális szolgáltatásokhoz és az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférhetőség tekintetében tapasztalható regionális különbségek csökkentése is szükséges.

Minden embernek megvolt/van az egyéni arculata a teljesítőképességét illetően. A rossz kedélyállapot, a céltalanság és a remény elvesztése legalább olyan veszélyes, mint egy halálossá is válható ragályos betegség. Az állam-szocialista gazdasági struktúrák lebontása, **a mindenkire kiterjedő állami gondoskodás** megszűnése, a képességek, készségek és tudásformák piaci leértékelése nagyon sok ember - *közte a cigány kisebbség többségét* - a teljes leszakadás, a reménytelenség helyzetébe sodorták⁴⁰. A munkalehetőség elvesztése az adósságcspadát, a lakhatás elvesztésének veszélyét, a társadalomból, a munkamegosztásból való kiszorulást, az ebből adódó emberi együttműködési, érintkezési kapcsolatok drasztikus felszámolását, a szociális válságot is jelentette.

Ma Magyarországon – *így a Kazincbarcikai Kistérségben is* -, a tanulás, a minőségi oktatáshoz való hozzáférés a felemelkedés szinte kizárólagos útja azok számára, akik az

elmúlt években, a gazdasági átalakulás veszteseivé váltak. Az esélyteremtés tehát morális kötelesség is.

Mivel nem lehet regisztrálni a romákat, így számadatunk nincs, ezért becslések és körülbelüli adatok állnak rendelkezésünkre, illetve korábbi mérésekből tudunk csak kiindulni. Nincs abszolút igazság, a halak a víz felett, az emberek a víz alatt nem jutnak levegőhöz. A cigányok azok közé kerültek, akik elvesztették korábbi, alacsony szinten meglévő létbiztonságukat. A korábban „megszerzett” alacsony végzettség sem a többségi akarat kényszere volt, hanem ez a példakép öröklődött.

Az 2001. évi magyarországi népszámlálás adatai szerint 442 739 fő, vagyis a lakosság 4%-a vallotta magát valamelyik hivatalosan elismert nemzetiséghez tartozónak. Magyarországon 13 törvényben elismert nemzetiség él, ezek között 12 nemzeti kisebbség, illetve 1 etnikai kisebbség, a cigányság. Magyarország nemzetiségei: bolgárok, cigányok/romák, görögök, horvátok, lengyelek, németek, örmények, románok, ruszinok, szerbek, szlovákok, szlovének, ukránok.

A romák helyzetének megismerésére vonatkozó információk ügyében a kistérségben lévő a Cigány Kisebbségi Önkormányzatok foglalmazták meg a véleményeiket. Nagyobb támogatást nem kapnak az önkormányzatoktól – *elmondásuk szerint* -, így ők sem tudják a hozzájuk forduló romákat segíteni céljaik elérésében. Két fő tevékenységet tudnak megvalósítani általában a szegényes költségvetésből, melynek egyike az ételosztás, a másik ruhaosztás.

- Kiállítják a roma hovatartozást igazoló okiratot, amivel a tanulók ösztöndíjra tudnak pályázni.

- A kistérségben élő romák között vannak olyanok, akik korábban még nem láttak maguk előtt olyan mintát, amit érdemes lett volna követniük, igazán még nem is tudtak asszimilálódni. „Igaz legtöbb kisgyermek tiszta és rendes ruhában jár, azzal nincs probléma, de a tanulás fontosságát még nagyon sokan nem ismerték fel. A szülők hozzáállásán nagyon sokat kellene változtatni, mert igazán ők felelnek gyermekeik fejlődéséért. A kistérségben lakó roma családok között sokan nem viszik gyermekeiket óvodába a kis csoporttól kezdve. Sajnos sokan az utolsó évben íratják be óvodás korú gyerekeiket, mert ekkor már kötelező.”

- A tanórán kívüli foglalkozásokkal versenyképesebbé, színvonalasabbá teszik az oktatást. Az intézményekben színvonalas oktatásban részesülnek a nebulók.

- A szülők oldaláról nagymértékben érzékelhető a diszkrimináció. Sajnos a sztereotípiákat nagyon nehezen lehet megváltoztatni. A roma szülők között is vannak olyanok, amelyek gyermekeik tanulmányait nem követik figyelemmel. Erősebb az érdeklődés az alsóbb

osztályokban. Ott még tud a szülő segíteni és ezt többen meg is teszik. A szülői értekezletekre, illetve a fogadóórákra sajnos nem rendszeresen járnak, de ahol van IPR-s program, ott a program keretében negyedévente szöveges értékelést kapnak gyermekeikről.

- Ha az oktatástól eltávolodva a munkavállalást nézzük, akkor tapasztalható, hogy a munka lehetősége nagyon korlátozott a dolgozni akaró romák számára, így jelentős részük munkanélküli segélyt vesz igénybe.

- A kistérség településein a romák hagyományőrzésben, életmódjuk tekintetében rendkívül sokfélék. Társadalmi beilleszkedésük szempontjából három csoportra oszthatók. Akik már felhagytak a hagyományos cigányéletformával, többnyire az átlagnak megfelelő gazdasági és kulturális szinten élnek. Sokan elindultak ezen életforma felé, de legtöbbször jelenleg munkanélküli, alkalmi munkából, segélyből és a családi pótlékból élnek. Alacsony gazdasági és kulturális színvonalat tudnak biztosítani maguknak és családjuknak. Vannak olyanok, akik elzárkóznak a „beilleszkedés” gondolatától, vagyis máról holnapra élnek. A szocializációnak a mélyen gyökerező előítéletek a legfőbb akadályai, az életkörülmények, a képzettség, a műveltség különbözőségét a társadalmi környezet jelentős része a cigányság bűneként értelmezi. Sajnos a sztereotípiákat nagyon nehezen lehet megváltoztatni.

- A közfoglalkoztatottak nagy %-a roma származású, mert nincs versenyképes végzettségük. Sőt a legnagyobb gondot a felnőtt romáknál a végzettség hiánya jelenti. A felnőtteket nem lehet és nem is akarják meggyőzni a szakmák erejéről, hogy jobb életet, magasabb egzisztenciát tudnak így családjuknak biztosítani.

Összegzés

- Az a gyermek, aki kisgyermekkorát szinte minden korlátozás nélkül, szabadon éli, nehezen képes a fegyelmezett viselkedésre, a tartós figyelemre, az egyhangúság elviselésére. Gondot okoz számára az is, hogy rendszeresen, meghatározott időbeosztás szerint kell élnie, nem követheti pillanatnyi vágyait, be kellene tartania az iskolai előírásokat, szabályokat. A roma szülők között vannak olyanok, akik inkább érzelmi, mint tudati síkon nevelik gyermekeiket, egész más normatívák alapján, mint a nem roma családok. A család szükségletrendszere többnyire nem elég differenciált, nem kapcsolódik a gyermek életkori sajátosságainak megfelelő szükségletrendszeréhez. A szükségletek kielégítésének módja nem rendszeres, gyakori a következtelenség. A gyermekeknek így nincs lehetőségük arra, hogy az igényeik kialakítását célzó helyes magatartásformákat, szokásokat megteremtsék magukban. A szülők között vannak olyanok, aki szinte semmiben nem korlátozzák gyermekeiket, nem gátolják

meg bennük a helytelen magatartási szokások kiépülését, rögződését. A roma gyermekek erősen azonosulnak otthoni környezetükkel.

- A pedagógusoknak (óvoda-, iskola) – *a fentiekből eredően* – rendkívül bonyolult teendői adódnak a roma gyermekek nevelése-oktatása során. Lényeges, hogy minden esetben világosan lássák a reális, elérhető pedagógiai célt. A roma gyermekek eredményes nevelése csakis előéletük, körülményeik, aktuális fejlettségi szintjük alapos ismeretében, abból kiindulva történhet. Mivel ez erősen differenciált az ország különböző régióiban, településein, ezért a célok megfogalmazására csak akkor kerülhet sor, ha megismerik az otthoni környezetet: a család, esetleg a „cigánytelep” szokás- és normarendszerét.

- A nevelés, az oktatás méltányossága annak a nevelési-, oktatási környezetnek a kialakítását jelenti, amelyben minden gyerek családi, szociális, etnikai háttérétől függetlenül ki tudja teljesíteni képességeit, tehetségét és ezáltal esélye nyílik arra, hogy kényszerek nélküli döntéseket hozzon saját életéről. Ezen eszme Rudabánya Városa megvalósulásának elengedhetetlen feltétele az indulási esélyek egyenlősége. Az oktatás területén megvalósuló integráció – *a különböző társadalmi és személyes meghatározottságokkal rendelkező gyerekek együtt nevelése* - ennek egyik elengedhetetlen eszköze.

- Az iskolai műveltség tartalmát a társadalmi műveltségről alkotott közfelfogás, a gazdaság, a versenyképesség és a globalizáció kihívásai is alakítják. Az Európai Unió országában a kulcskompetenciák fogalmi hálójába rendezték be azokat a tudásokat és képességeket, amelyek birtoklása alkalmassá teheti az unió valamennyi polgárát egyrészt a gyors és hatékony alkalmazkodásra a változásokkal átszőtt, modern világhoz, másrészt aktív szerepvállalásra e változások irányának és a tartalmának a befolyásolásához.

- Az iskolák az elfogadott pedagógiai programjuk alapján, a kialakított arculatot erősítve tevékenykednek. A sikeresség, eredményesség úgy gondolják, hogy soktényezős folyamat függvénye. Hiszik, hogy a tanulók iránt érzett felelősség, a tudásba vetett hit, a szülő, a tanuló és a pedagógus partnerközpontú együttműködése, a fenntartó támogató segítése lehet a garanciája a helyi igények és a tanulók szükségleteinek, érdeklődésének figyelembevételével készült pedagógiai program eredményes megvalósításának. Az általános iskolák legfontosabb feladata az alapkészségek stabil kialakítása, biztosítása a gyermekek – *képességeik és hátrányaik szerinti* - egyéni fejlesztésének. Történjen meg olyan képességek kialakítása, amelyek segítik a gyermek információs világban való eligazodását. Hangsúly helyezése az anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikáció fejlesztésére.

- Lényeges, hogy pedagógusok természetesnek tekintsék az értékrendet és a meggyőződések sokféleségét, és hogy felkészüljenek az ebből elkerülhetetlen módon fakadó ellentmondások

kezelésére. Fontos szempont, hogy a pedagógus beállítódása gyermekközpontú legyen, vagyis ne a szaktárgyat, hanem a gyermekeket akarja tanítani. A szeretet, a megértés, a másság elfogadása, az empátia iránti készség a nevelő nélkülözhetetlen személyiségjegyei.

- A nyolcadikos, kiemelkedő képességű tanulókat az iskoláknak és az önkormányzatoknak jobban kellene támogatni abban, hogy az Arany János Programban rész vehessenek (1 fő volt a kistérségben), mert ha sikeres a felvételi vizsgájuk, a következő tanévet már az ország huszonhárom kiemelkedően jó oktatási színvonalú középiskolájának egyikében kezdhetik meg, kollégistaként. Az „aranyos” diákok ugyanis mind az iskolában, mind a kollégiumban különleges foglalkozásokon vesznek részt: a nulladik, előkészítő évben csak anyanyelvi és idegen nyelvi, matematikai és informatikai, önismereti, személyiség- és képességfejlesztő, kommunikációs, illetve tanulás-módszertani óráik vannak, amelyek felkészítik őket a gimnáziumi követelményrendszerre.

- Az integráció szintjében bekövetkező minőségi különbségek a *fogadás (integráció)* és a *befogadás (inklúzió)* kifejezésekkel értelmezhetőek. Az elkülönítés stigmatizál, diszkriminál. A különnevelés a másság érzetét erősíti, emiatt a gyermekkorban szegregáltan élő, tanuló fogyatékkal élő gyermekek felnőttén nehezebben illeszkednek be az épek közösségeibe.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

Szociális és gyermekjóléti pénzbeli és természetbeni támogatások

A település a következő pénzbeli és természetbeni, rendszeres és eseti ellátási formákat biztosítja a Társuláshoz tartozó települések lakosainak, illetőleg az ott tartózkodóknak:

Kötelező, illetőleg a szociális alapellátás körébe tartozó ellátások:

- rendszeres szociális segély, rendelkezésre állási támogatás, közcélú foglalkoztatás;
- lakásfenntartási támogatás;
- ápolási díj;
- átmeneti segély;
- köztemetés;
- közgyógyellátás;
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság;
- időskorúak járadéka;

- adósságkezelési szolgáltatás;
- járulékfizetés alapjának megállapítása.

Önként vállalt pénzbeli és természetbeni ellátási formák:

- temetési segély
- tankönyvtámogatás;
- gyermekélelmezés támogatása;
- fiatal családok lakáshoz jutásának támogatása a kétlépcsős lakáshoz jutási programmal;
- szociális kamatmentes kölcsön;
- vásárlási utalvány biztosítása;
- lakbértámogatás;
- fűtése korszerűsítési támogatás, lakásvásárlás-, építés helyi támogatása;
- háztartási tüzelő olaj (HTO) vásárlási támogatás.

Gyvt. alapján kötelezően biztosítja az önkormányzat a következő pénzbeli és természetbeni ellátásokat:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény;
- kiegészítő gyermekvédelmi támogatás;
- rendkívüli gyermekvédelmi támogatás;
- óvodáztatási támogatás.

Az önkormányzatok által nyújtott egyéb szolgáltatások

Az önkormányzat a következő szolgáltatásokat **biztosítják: Flt.** alapján:

- közhasznú munkavégzést szervez.

A tankönyvpiac rendjéről szóló jogszabály alapján kötelezően:

- ingyenes tankönyvet biztosít.

Az önkormányzatok a következő szolgáltatásokat **nem tudják biztosítani:**

Mt. alapján, önként vállalt feladatként:

- szociális foglalkoztatót nem tart fenn a megváltozott munkaképességű, a munkaerőpiacon elhelyezkedni nem tudó aktív korúak részére.

Gyermekek után járó ellátások, kedvezmények

· Az önkormányzatok a hátrányos helyzetű vagy alacsony jövedelemből élő személyeket és családokat a támogatási rendszer megteremtésével, fenntartásával segítik. Sajnos nem tudják valamennyi kritikus élethelyzetre megteremteni a segítségnyújtás lehetőségét. Különös figyelmet fordítanak a lakhatás megőrzésének támogatására, a kiskorút nevelő családok óvodáztatási, iskoláztatási költségeinek csökkentésére, az időskorúak támogatására, stb.

· Az alapszolgáltatások megszervezésével segítséget nyújtanak a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

· Rendkívül magas a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek száma, és ezen belül pedig azon gyermekek száma, akiknek a szülei nyilatkoztak halmozottan hátrányos helyzetükről.

· A helyzetelemzés a 2010. évet dolgozza fel, és azóta tudva levő, hogy változás volt a közcélú, közhasznú foglalkoztatásban. Így a fejlesztési céloknál már BPJ-vel kell kalkulálni.

· Népszerűsíteni szükséges a házi segítségnyújtást. Minél több időskorút kell bevonni ebbe az ellátási formába.

· A jelzőrendszeres segítségnyújtást ki kell szélesíteni.

· Növelni kell az időskorúakra, főként az egyedülálló, illetve beteg idősekre fordítandó figyelmet és pénzügyi forrást.

· Az önkormányzatok a hátrányos helyzetű vagy alacsony jövedelemből élő személyeket és családokat a támogatási rendszer széles skálájának megteremtésével, fenntartásával segítik. Szinte valamennyi kritikus élethelyzetre megteremtették az anyagi segítségnyújtás lehetőségét. Különös figyelmet fordítanak az önkormányzatok a lakhatás megőrzésének

támogatására, a kiskorút nevelő családok iskoláztatási költségeinek csökkentésére, az időskorúak teljes körű támogatására stb. Az alapszolgáltatások megszervezésével segítséget nyújtanak a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában. Jelentős erőfeszítéseket tettek a szakosított ellátások biztosítására.

Biztosított szülők ellátásai Nem biztosított szülők ellátásai

- családi pótlék: nevelési ellátás, iskoláztatási támogatás
- gyermekgondozási segély
- gyermeknevelési támogatás
- anyasági támogatás
- táppénz
- gyermekápolási táppénz
- terhességi-gyermekágyi
- segély
- gyermekgondozási díj
- gyermek után járó
- pótszabadság
- az apát megillető szabadság

A gyermeket nevelő szülők egyéb ellátásai

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény
- rendkívüli gyermekvédelmi támogatás
- óvodáztatási támogatás
- gyermektartásdíj megelőlegezése
- étkezési térítési díjkedvezmény
- ingyenes tankönyvellátás
- életkezdési támogatás (BABAKÖTVÉNY)

A szociális ellátórendszer fejlesztésének céljai a szolgáltatástervezési koncepció alapján

Az önkormányzat szolgáltatástervezési koncepcióinak célja a településeken élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása és az ellátások megszervezésének kidolgozása. Az önkormányzatok a koncepciók megalkotásakor figyelembe vették az Európai Szociális Charta ajánlásait, az Európai Uniónak a szakterületet érintő előírásait, valamint a Megyei Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció ajánlásait, mely koncepcióval a lehető legnagyobb összhangban kíván lenni. A koncepciókat a képviselő-testületek fogadták el, azt két évente felülvizsgálják, aktualizálják.

Szociális és gyermekjóléti pénzbeli és természetbeni támogatások fejlesztésének céljai:

Rendszeres szociális segély:

Megállapítása vagy felülvizsgálata esetén egyidejűleg átmeneti segély megállapítása, a segélyre jogosultak közcélú foglalkoztatásának fenntartása (2011. BPJ) a csökkenő állami támogatás ellenére is.

Lakásfenntartási támogatás:

A támogatás pénzügyi kereteinek fenntartása, jogosultsági feltételek igazságosabbá tétele.

Ápolási díj:

A jelenlegi állapot megtartása.

Átmeneti segély:

A jogosult ügyfélkör átirányítása a lakásfenntartási támogatásba annak érdekében, hogy az ügyfelek rendszeres támogatáshoz jussanak, mely elősegíti lakások szolgáltatási díjainak rendszeres megfizetését.

Temetési segély:

Temetési költségek támogatása.

Köztemetés:

Nincs szükség módosításra.

Közgyógyellátás:

Helyi szabályozás felülvizsgálata.

Tankönyv és füzetcsomag támogatás:

A támogatás fenntartása.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény:

Újabb célkitűzés nincs.

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás:

Újabb célkitűzés nincs.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás:

Növelés lehetőségének vizsgálata.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

Munkavállalás, megélhetési kényszer, lakhatási-és életfeltételek

A háztartási kiadásoknak a jövedelmi többletet meghaladó megnövekedésében a leggyakoribb tétel az utazás, a bejárás költsége – ami a falun élő, minimálbéres, vagy azt alig meghaladó bérkilátásokkal bíró munkát keresők esetében a remélhető jövedelem egyharmadát is felemésztheti. Ezt az utazási költséget a munkajövedelemből levonva már igen gyakran kisebb lesz a megmaradt összeg a szociális támogatásként megszerezhetőnél. A függő helyzetű családtagok, mindenek előtt a 0-10 éves kisgyerekek gondozásával kapcsolatban felmerülő többletköltségek fedezetét nem biztosítja a munkavállalás révén realizált bevételi többlet. Értelemszerűen, hasonló helyzetek leggyakrabban ott fordulnak elő, ahol nincsen a közelben óvoda, bölcsőde; ahol a kínáló munkaalalom időbeosztása nem teszi lehetővé a gyerekek 7 előtti bevitelét és/vagy 17 óra utáni elhozatalát; és, ahol a gyerekek gondozása, kísérése dolgában nem mobilizálhatóak a nagyszülők vagy egyéb családtagok. Akinek jövedelme minimálbérre korlátozódik, az képtelen még a minimális lakhatási és

életfeltételeket is biztosítani magának, ha ezeket a gondokat még tetőzi a fogyatékoságnak ténye is.

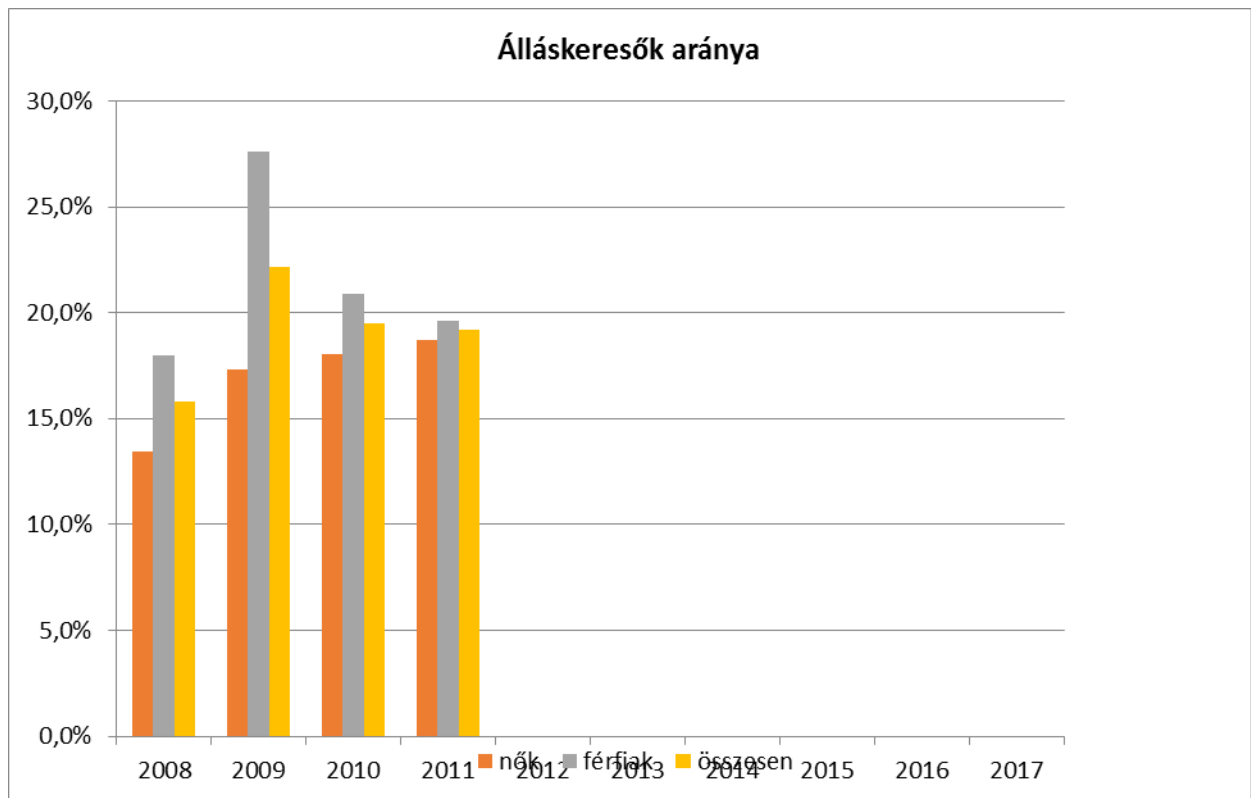
Az elvárható alapvető életfeltételek megteremtése, az esélyegyenlőség elősegítése nem csak a település által fenntartott intézmény állami, önkormányzati feladat, hanem az állampolgárok tevékeny közreműködésére is szükség van.

A következő probléma adódik még a munkavállalási kényszer miatt: lehet, hogy **lakhelyváltotatásra** is szükség lenne, mert a sokáig tartó különélés, családi konfliktusok forrása lehet. A tranzitfoglalkoztatás előbb-utóbb lakhelyváltotatást eredményez, a lakhelyváltotatás pedig ingatlan mobilizálással jár. A kistérségi ingatlanpiac viszont a migrációs folyamatot nagymértékben befolyásolja, így az elvándorlás is komoly traumával jár, a lakos „foglya” lakóhelyének. Nem említve azt a tényt, hogy a mindenkori lakhatás feltételeinek biztosítása komoly gondot okozhat.

3.2.1. számú táblázat - Nyilvántartott állás keresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott állás keresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	924	989	1913	124	13,4%	178	18,0%	302	15,8%
2009	913	804	1717	158	17,3%	222	27,6%	380	22,1%
2010	909	981	1890	164	18,0%	205	20,9%	369	19,5%
2011	881	975	1856	165	18,7%	191	19,6%	356	19,2%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

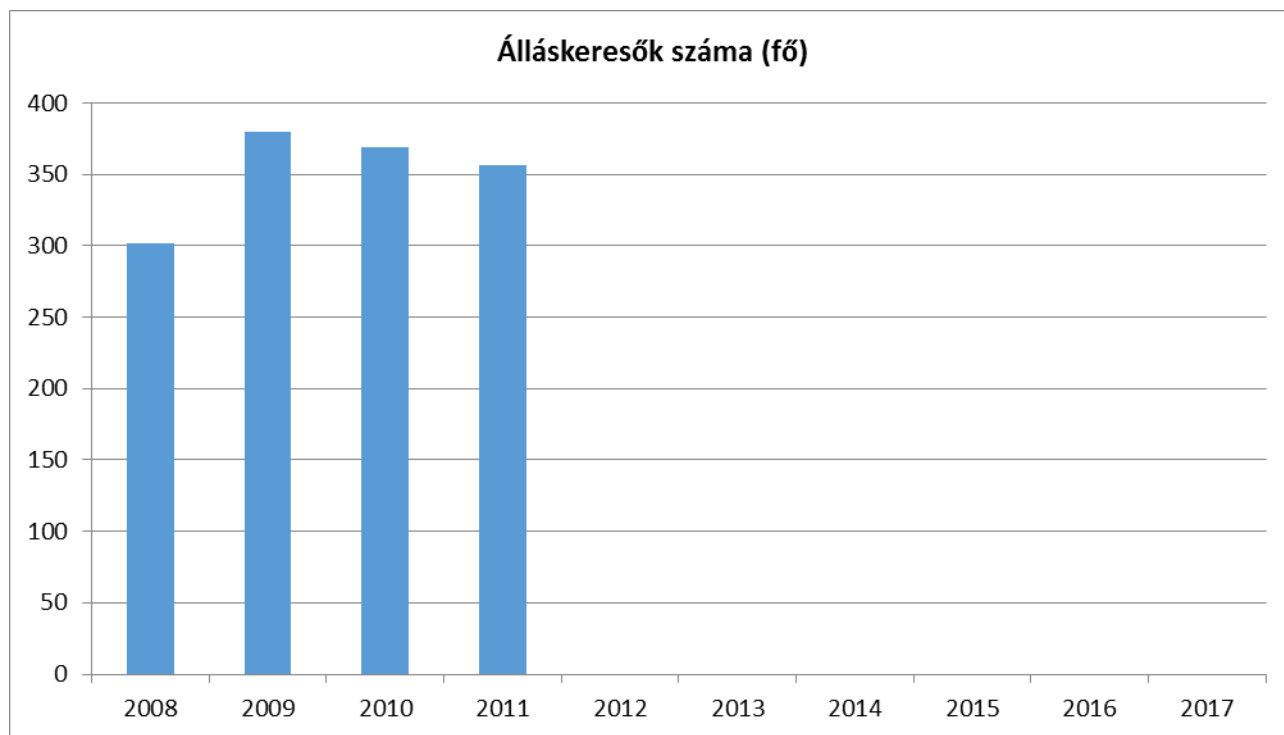

A nyilvántartott álláskeresők száma csökken, ez azonban nem azt jelenti, hogy városunkban sikerült a munkanélküliek számát csökkenteni, hanem azt, hogy sokan kikerültek a rendszerből, vagy éppen a közfoglalkoztatás területén ismét visszakerültek a munkaerőpiacra.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

		2008	2009	2010	2011
nyilvántartott álláskeresők száma összesen	fő	302	380	369	356
20 éves és fiatalabb	fő	23	32	30	19
	%	7,6%	8,4%	8,1%	5,3%
21-25 év	fő	51	61	65	70
	%	16,9%	16,1%	17,6%	19,7%
26-30 év	fő	34	38	35	50
	%	11,3%	10,0%	9,5%	14,0%
31-35 év	fő	29	42	50	32
	%	9,6%	11,1%	13,6%	9,0%
36-40 év	fő	35	40	33	46
	%	11,6%	10,5%	8,9%	12,9%
41-45 év	fő	48	54	53	35
	%	15,9%	14,2%	14,4%	9,8%
46-50 év	fő	36	46	46	47
	%	11,9%	12,1%	12,5%	13,2%
51-55 év	fő	34	55	41	46
	%	11,3%	14,5%	11,1%	12,9%
56-60 év	fő	11	11	14	11
	%	3,6%	2,9%	3,8%	3,1%
61 év felett	fő	1	1	2	0
	%	0,3%	0,3%	0,5%	0,0%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

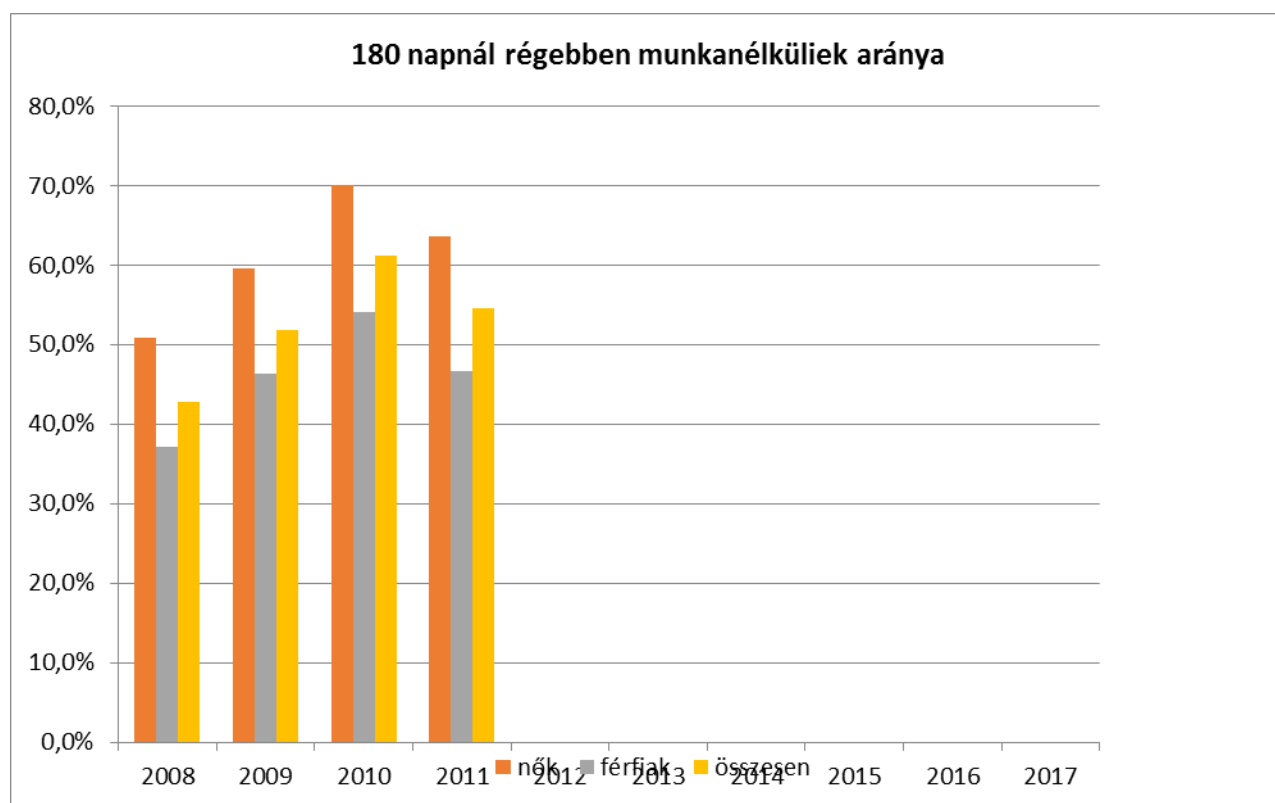

A táblázatból világosan kitűnik, hogy a regisztrált munkanélküliek száma a 21 és 55 év közötti és a 46-50 közötti, aktív munkakorúak számában a legnagyobb.

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál régebben munkanélküliek száma és aránya

év	nyilvántartott/regisztrált munkanélküli			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2008	124	178	302	63	66	129	50,8%	37,1%	42,7%
2009	158	222	380	94	103	197	59,5%	46,4%	51,8%
2010	164	205	369	115	111	226	70,1%	54,1%	61,2%
2011	165	191	356	105	89	194	63,6%	46,6%	54,5%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

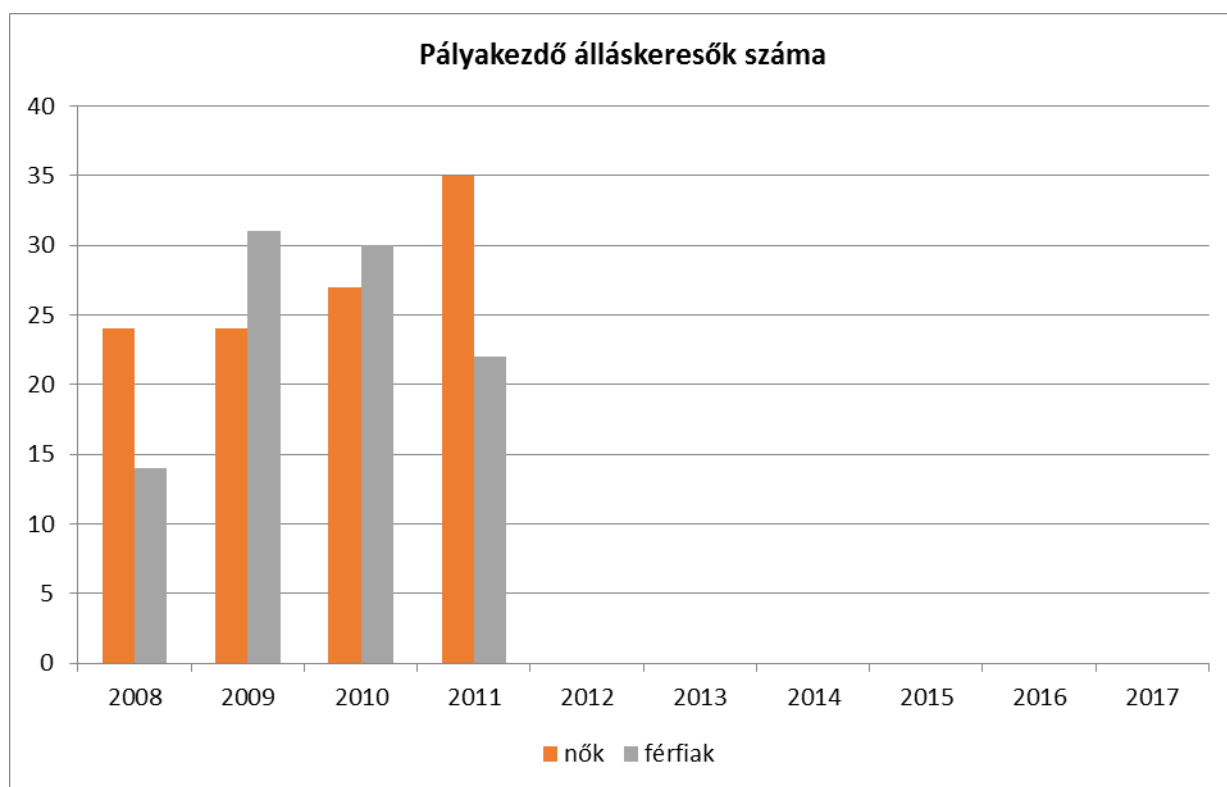
A táblázatok megmutatják, hogy a 108 napnál régebben regisztrált munkanélküliek száma azért emelkedik, mert minél több idő telik el, annál nehezebben találhatnak munkát. Ennek oka szerteágazó lehet, de ami biztos, hogy ez összhangban van a KSH által meghatározott országos adatokkal.

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma

év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		Férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	229	266	495	24	10,5%	14	5,3%	38	7,7%
2009	237	260	497	24	10,1%	31	11,9%	55	11,1%
2010	240	260	500	27	11,3%	30	11,5%	57	11,4%
2011	235	263	498	35	14,9%	22	8,4%	57	11,4%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi

Hivatal

A 18-29 éves pályakezdő álláskeresők száma az összlakosság számához viszonyítva nem magas. Ha összehasonlítjuk a nyilvántartott munkanélküliek számával, akkor viszont kiderül, hogy létszámuk nőtt, és 10 % feletti arányt mutat.

Az rudabányai munkanélküliségi adatokból egyértelműen látszik a 2008-ban kezdődő és azóta is tartó magyarországi gazdasági válság hatása. A válság tetőpontját 2009-ben érte el. 2008-tól emelkedett a munkanélküliek száma. 2010-től csökkenés tapasztalható, mely betudható a városban sikeresen működő közmunka programnak.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

Egy településen az alap-, közép- esetleg felsőfokú oktatás léte és minősége nemcsak egy település, illetve térség gyermekeinek fejlődését befolyásolja, hanem hozzájárul a település népességmegtartó erejének növeléséhez mind a pedagógiai munka, mind az infrastrukturális tényezők, és az eszközellátottság tekintetében is. Adott település alap-, közép- és felsőfokú végzettséggel rendelkező népességének arányát mindez együttesen határozza meg, különösen akkor, amikor kiemelkedő tekintettel kell lenni a környező városok elszívó hatása által generált magas fiatalkori elvándorlásra.

A népesség korösszetétele hasonló súllyal esik a latba egy település lakosságának iskolai képzettsége meghatározásakor, hiszen a fiatalabb korosztály aránya általában magasabb végzettséget is jelent.

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	2518	1344	1174	1967	1013	954	551	21,9%	331	24,6%	220	18,7%

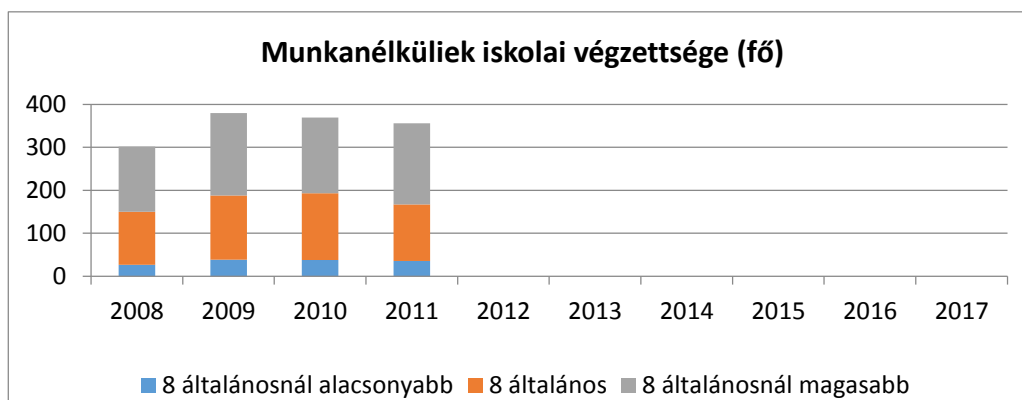
Forrás: TeIR, KSH
Népszámlálás

A városban a 2001-es népszámlálási adatokat tekintve, a lakosság számához viszonyítva elég magas azok száma, akik 15 évnél idősebbek és nem rendelkeznek általános iskolai végzettséggel.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

év	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő		fő	%	fő	%
2008	302	27	8,9%	123	40,7%	152	50,3%
2009	380	39	10,3%	149	39,2%	192	50,5%
2010	369	38	10,3%	155	42,0%	176	47,7%
2011	356	36	10,1%	131	36,8%	189	53,1%

Forrás: TeIR, Nemzeti
Munkaügyi Hivatal

A regisztrált munkanélküliek közül a legtöbben a 8 általános iskolánál magasabb végzettséggel rendelkezők vannak túlnyomó részben. Ez azt jelenti, hogy többen még úgysem tudnak munkahelyet találni, hogy iskolai végzettségük magasabb. Ugyancsak levonható az a következtetés is, hogy a népesség iskolai végzettsége emelkedést mutat.

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők

év	általános iskolai felnőttoktatásban résztvevők száma	8. évfolyamot felnőttoktatásban eredményesen elvégzők száma	
	fő	Fő	%
2009	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2010	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2011	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

év	középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők		szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők		gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők	
	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2009	18	0	0,0%	18	100,0%	0	0,0%
2010	27	12	44,4%	15	55,6%	0	0,0%
2011	14	0	0,0%	14	100,0%	0	0,0%

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

A város a felnőttek beiskolázására komoly gondot fordít. Főként a levelező rendszerben elvégezhető érettségi – akár gimnázium, akár szakközépiskolai területen – képzésére fordít figyelmet.

Leépítések folytán, mely a környéken található ipari üzemeket is érintette, aminek következtében emelkedett a munkanélküliek száma, még a szakképzettek sem tudnak elhelyezkedni. A terület gazdaságát napjainkban kettősség jellemzi, hiszen ha a foglalkoztatottak számát vesszük figyelembe, akkor az ipar a legnagyobb munkaadó. A vállalkozások kevés embernek biztosítanak megélhetést. Az új beruházás – jelentős része is elkerüli - a várost, ezért kevés az új munkahely. Nagymértékű és tartós munkanélküliség figyelhető meg.

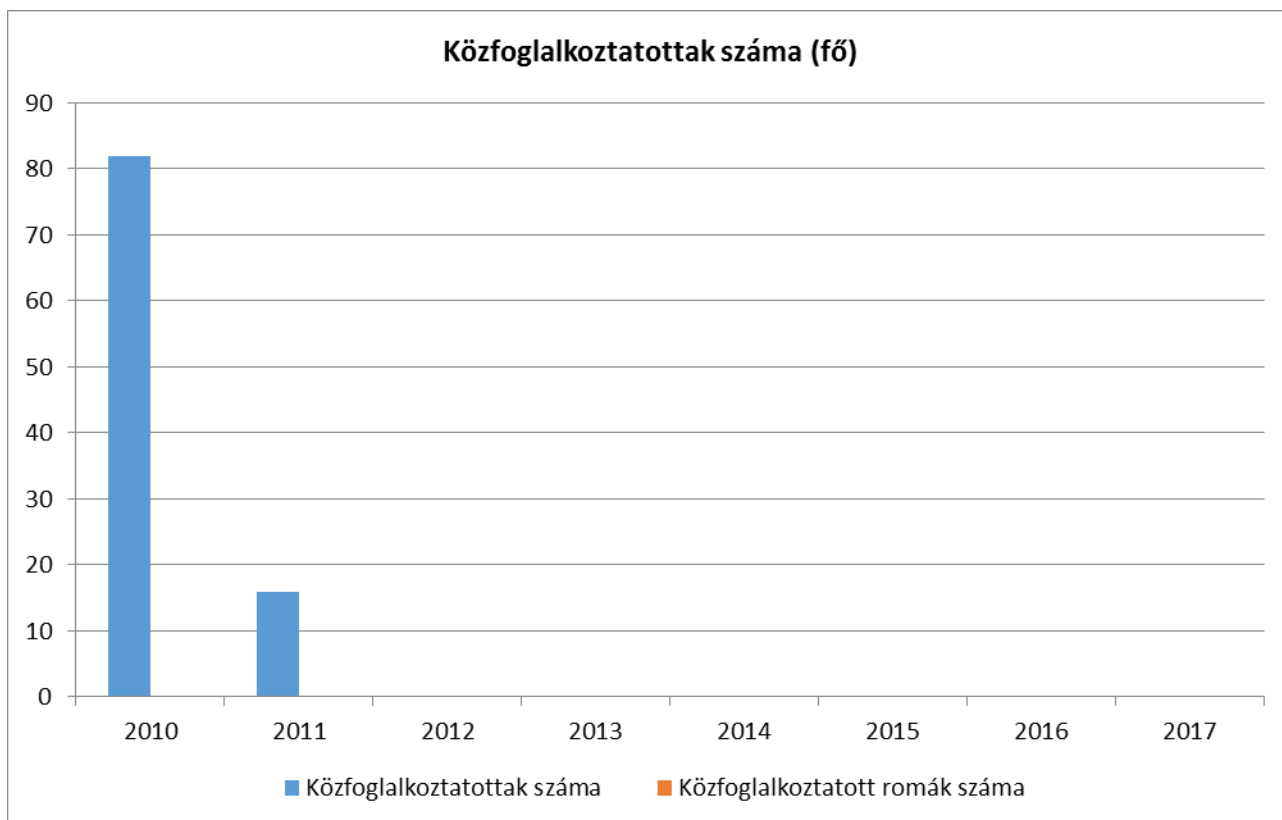
c) közfoglalkoztatás

Az önkormányzaton belül több közmunkaprogram működik, függően a lakosság iskolai végzettségétől. Ez minden év elején (január-február) kiírásra kerül. Ennek köszönhetően, ha csak átmenetileg is, munkahelyeket tud biztosítani az itt lakóknak.

3.2.9. számú táblázat - Közfoglalkoztatásban résztvevők száma

év	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők romák aránya az aktív korú roma/cigány lakossághoz képest
2010	82	4%	N.A.	N.A.
2011	16	1%	N.A.	N.A.

Forrás: Önkormányzat adatai

Hátrányos helyzetű, és roma lakosság foglalkoztatásának elősegítése

Hátrányos helyzetű munkavállaló:

- minden olyan 25. életévét be nem töltött személy, aki még nem állt rendszeres, fizetett alkalmazásban; minden olyan súlyos testi, szellemi vagy lelki betegségből fakadó fogyatékossgal élő személy, aki ennek ellenére képes belépni a munkaerőpiacra;
- minden olyan, a Község területére munkavégzés végett beköltöző vagy már beköltözött, vagy ott letelepedett migráns munkavállaló, aki és/vagy nyelvi képzésre szorul;
- minden olyan személy, aki legalább háromévi kihagyás után újra dolgozni kíván, különösen azok, akik munkájukat a családi élet és a hivatás összeegyeztetésének a nehézségei miatt adták fel, a munkába állás utáni első hat hónapban;
- minden olyan 45. életévét betöltött személy, aki nem szerzett középfokú vagy azzal egyenértékű képesítést;
- minden hosszú távon, azaz megszakítás nélkül 12 hónapig munkanélküli személy, a munkába állás utáni első hat hónapban.

A város minden lakójának érdeke a szolidaritás erősítése, amely nagyban elősegítheti a hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztatási és érvényesülési lehetőségeit.

A cigányság Magyarország legnagyobb etnikai kisebbsége, ami egyúttal Európa negyedik legnagyobb roma közösségét is jelenti. A csökkenő nem-roma népességgel szemben létszámuk nő, és a demográfiai előrejelzések szerint a következő 50 évben népességen belüli arányuk a jelenlegi 5%-ról 11%-ra emelkedik.

A cigány népesség iskolázottsági színvonala a különböző pozitív intézkedések ellenére is rendkívül alacsony. Képzettségi szintjük az utóbbi években ugyan jelentősen emelkedett, de a többségi társadalomtól való elmaradásuk nem mérséklődött.

Munkaerő-piaci szempontból a piaczgazdasági átalakulás egyik legnagyobb vesztese a cigányság. A rendszerváltást követően a foglalkoztatáshoz szokott munkaképes korú romáknak több mint a fele veszítette el állását, s így valamennyi foglalkoztatási mutatójuk lényegesen rosszabb, mint a többségi társadalomé. Az iskolázatlan és szakképzetlen romák számára az elsődleges munkaerőpiac alig kínál kereső foglalkozást, és még az alkalmi munkavállalás területén is hátrányban vannak.

Foglalkoztatottsági szintjük körülbelül a fele, munkanélküliségi rátájuk három-ötszöröse, az egy keresőre jutó eltartottak aránya háromszorosa a nem cigány lakosságénak. Így sokuknak csupán a családi pótlék és a szociális segélyek biztosítják a megélhetéshez szükséges jövedelmet, ezért a roma háztartások fele él tartós szegénységben. Az állandósuló, immár több mint egy évtizedes munkanélküliség miatt egyre szélesebb körben fenyeget az inaktivitás normává rögzülésének veszélye.

Összegzés

· Az esélyegyenlőségi törvény egyik célterülete a foglalkoztatás.

· A társulás települései a **Program** stratégiájának megvalósításához: az életminőség javításával, hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztathatósági esélyeinek növelésével, a társadalmi esélykülönbségek csökkentésével, a hátrányos helyzetűek társadalmi és munkaerő-piaci beilleszkedésének elősegítésével, a szociális szolgáltatások hatékonyságának erősítésével és a kirekesztés elleni küzdelem megerősítésével járulhat hozzá.

- A város nem tudja teljes körűen biztosítani a hátrányos helyzetben lévők foglalkoztatását.

- A foglalkoztatási ráta különösen mérsékelt az alacsony képzettségűek, a hátrányos helyzetűek, a fiatalok, és az idősök esetében. A különféle okból hátrányos helyzetű fiatalok munkaerő-piaci esélyeinek növelése és az ifjúsági munkanélküliség kockázatainak elkerülése érdekében fontos felkészítésük, képessé tevésük a képzési programokban való részvételre.
- A nők munkahelyi esélyegyenlőtlenségének lehetséges okai közül a munkahelyi és a családi kötelezettségek összeegyeztetésének nehézségeit lehet megnevezni.
- Az iskolarendszeren kívüli alternatív képzési programok az iskolából lemorzsolódott roma fiatalok számára egy új lehetőséget biztosíthatnak tanulmányaik folytatására, egyéni adottságaikhoz és körülményeikhez igazodó képzési formában. A roma népesség helyzetének javítása különösen fontos feladat. A romák munkahelyi esélyegyenlőtlenségének legfőbb oka:
 - alulképzettség,
 - a megfelelő szakképzettség hiányára vezető vissza.
- A kisgyermeket nevelő alkalmazottak munkahelyi esélyegyenlőtlenségére, főként a munkahelyi és a családi kötöttségek összeegyeztetésének nehézségei miatt kell odafigyelni. E nehézség kezeléséhez leggyakrabban nyújtott segítség az, hogy a kisgyermekesek szabadságolásakor figyelembe veszik gyermekeik iskolai szüneteinek időpontját.
- A felvételnél nem lehet kizáró tényező, hogy a munkavállalónak speciális eszközökre van szüksége a munka ellátásához. A felvételi beszélgetéshez, felméréshez szükség esetén jeltolmácsot, felolvasót tudjanak biztosítani a polgármesteri hivatalok.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A regisztrált vállalkozások számának csökken. Ez összefüggésbe hozható a vállalkozásokban foglalkoztatottak számának, illetve a munkanélküliség számának emelkedésével.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A foglalkoztatáshoz való hozzáférés a fiatalok, a 18-29 éves korosztály számára a legkevésbé hozzáférhető. Ennek egyik oka, hogy a településen sem a fiatalok foglalkoztatását, sem pedig a fiatalok munkaerőpiacra való átmenetét megkönnyítő program nincsen.

A vonzáskörzetben a munkaügyi központ tájékoztatása szerint igénybe vehető a pályakezdőket foglalkoztató számára a bértámogatás, és az 1. munkahely garancia program.

Mivel azonban a vonzáskörzetben is alacsony a betöltetlen álláshelyek száma, a fenti támogatásokat a helyi fiatalok elenyésző számban vették igénybe.

Helyi adatgyűjtés azt támasztja alá, hogy a képzettségi szint nem felel meg a munkaerő-kínálatnak. Az egyik legnagyobb lehetőség itt az átképzésekben lenne. Az érintettek köre szívesen venne részt nagyobb számban a munkaügyi központ által szervezett képzéseken, az itt résztvevők száma azonban korlátozott.

A szervezett képzések száma is korlátozott, továbbá az önkormányzat nem rendelkezik arra vonatkozóan adatokkal, hogy egy adott képzés elvégzése után milyen számban tesznek szert álláshelyre az álláskereső.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A következő probléma merülhet fel a munkavállalási következtében: lehet, **lakhelyváltotatásra** is szükség lehet, mely a sokáig tartó különélés, családi konfliktusok forrása lehet. A tranzitfoglalkoztatás előbb-utóbb lakhelyváltotatást eredményez, a lakhelyváltotatás pedig ingatlan mobilizálással jár. A települési ingatlanpiac viszont a migrációs folyamatot nagymértékben befolyásolja, így az elvándorlás is komoly traumával jár, a lakos „foglya” lakóhelyének. Nem említve azt a tényt, hogy a mindenkori lakhatás feltételeinek biztosítása komoly gondot okozhat.

Fontos azonban, hogy a foglalkoztatottak lakóhelye és munkahelye közötti utazás megszervezése, és ennek elérhetősége a lehető legjobban meg legyen szervezve. Ezért az önkormányzat kapcsolatot tart a helyi autóbusz- és vasúti társaságokkal.

Fontos a civil szféra, a vállalkozók bevonása az együttműködésbe, hiszen mindenkinek elsődleges célja, hogy a helybeni foglalkoztatás magasabb számra nőjön. Ebbe az egyházi intézmények segítségét is igénybe tudja venni a helyi önkormányzat.

Az önkormányzatok szerepvállalása a jövőben megnőhet a foglalkoztatáspolitikai stratégia kialakításában, a fejlesztésekben érdekeltekkel (munkaadók, vállalkozók, munkavállalók) szoros együttműködésben, továbbá olyan cselekvési programok, projektek kidolgozásában, melyek a helyi foglalkoztatás bővítését eredményezik. E területeken jelentős a helyi önkormányzatok érdekeltsége, hiszen az új munkahelyek bővítik a helyi forrásokat, új fejlesztéseket indukálnak, illetve csökkentik a szociális kiadásokat. Éppen ezért a gazdasági programhoz humán-erőforrás gazdálkodásra vonatkozóan is készült intézkedés, illetve projekttervek, melyek az alábbiak:

Humán, informatikai, ipari, mezőgazdasági szakterületen a humán készségek fejlesztésével egybekötött szakképzés, a munkaerő-piaci igényeknek megfelelően.

Internet-alapú távoktatás, kötetlen tanulási programok. Informatikai írástudás megszerzése, idegennyelv-tudás fejlesztése.

A munkaerő-piacon egyszerre van jelen a munkaerő felesleg és a munkaerőhiány. A szakképzési szerkezet hagyományokra épül és nem a piaci szükségletekre. A gyorsan változó gazdaság igényeihez a munkaerőnek, munkavállalónak rugalmasan kell alkalmazkodnia. A munkavállalónak aktív élete során többször kell szakmát, pályát módosítania.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

- A foglalkoztatási ráta különösen mérsékelt az alacsony képzettségűek, a hátrányos helyzetűek, a fiatalok, és az idősök esetében. A különféle okból hátrányos helyzetű fiatalok munkaerő-piaci esélyeinek növelése és az ifjúsági munkanélküliség
- ek lehetséges okai közül a munkahelyi és a családi kötelezettségek összeegyeztetésének nehézségeit lehet megnevezni.
- Az iskolarendszeren kívüli alternatív képzési programok az iskolából lemorzsolódott roma fiatalok számára egy új lehetőséget biztosíthatnak tanulmányaik folytatására, egyéni adottságaikhoz és körülményeikhez igazodó képzési formában. A roma népesség helyzetének javítása különösen fontos feladat. A romák munkahelyi esélyegyenlőtlenségének legfőbb oka:
 - alulképzettség,
 - a megfelelő szakképzettség hiányára vezető vissza.

- A kisgyermeket nevelő alkalmazottak munkahelyi esélyegyenlőtlenségére, főként a munkahelyi és a családi kötıtségek összeegyeztetésének nehézségei miatt kell odafigyelni. E nehézség kezeléséhez leggyakrabban nyújtott segítség az, hogy a kisgyermekesek szabadságolásakor figyelembe veszik gyermekeik iskolai szüneteinek időpontját.
- A felvételnél nem lehet kizáró tényező, hogy a munkavállalónak speciális eszközökre van szüksége a munka ellátásához. A felvételi beszélgetéshez, felméréshez szükség esetén jeltolmácsot, felolvasót tudjanak hatályos jogszabályok előírásainak alapján biztosítani a polgármesteri hivatalok.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

- Az előítéletek csökkentése, a társadalmi kohézió növelése érdekében ajánlatos támogatni az egyes hátrányos helyzetű csoportokat a sikeres foglalkoztathatósági esélyek növelése és a társadalmi integráció elérése érdekében, az alapellátásban működő szolgáltatások támogató programjain.
- A fogyatékkal élő emberek számára meg kellene könnyíteni a kapcsolatteremtést, és javítani szükséges a kommunikációs lehetőségeket a hátrányok leküzdése, az integrációs esélyek növelése érdekében.
- A társadalmi kirekesztés elleni küzdelmet a hatékonyság növelése érdekében célzott programokkal, kiadványokkal, kampányokkal lehet támogatni.
- A fogyatékkal élő személyek speciális munkahelyen történő foglalkoztatási feltételeinek megteremtésének támogatása.
- A családok munkavállalók számára megjelenő kedvezmények maximális biztosítása az önkormányzatok intézményeiben, a pénzügyi lehetőségek függvényében.
- Biztosítani kellene minden olyan lehetőséget, ami elősegíti az esélyegyenlőségi terület értelmezését és segíti az ez irányú tudatformálást.
- Az önkormányzatok intézményeiben a vezetők az álláshirdetések megfogalmazásakor és a munkavállalók kiválasztásánál kor, nem, nemzetiség, családi és egészségügyi állapot szempontjából ne tegyenek különbséget.
- Az önkormányzatok által alapított intézményekben a foglalkoztatás során figyelemmel kell lenni, és meg kell akadályozni a munkavállalók hátrányos megkülönböztetését. Ez terjedjen ki a munkaerő-felvételre, az alkalmazásnál a munkabérek, a jövedelmek, a juttatások, a képzés, a továbbképzés és egyéb ösztönzések meghatározására, az áthelyezés,

a felmondás és egyéb foglalkoztatással összefüggő esetekre. Terjedjen ki továbbá a munkavállalók bárminemű, különösen koruk, nemük, családi állapotuk, nemzetiségük, fajuk, származásuk, vallásuk, politikai meggyőződésük stb. miatti diszkriminációra. Ez alól kivétel a foglalkoztatás jellegéből, vagy természetéből egyértelműen következő, szükséges megkülönböztetés esetei. Ha a munkavállaló jogviszonya ideje alatt válik megváltozott munkaképességűvé, a munkáltató biztosítsa a továbbfoglalkoztatást csökkentett munkaidőben vagy könnyebb munkakörben. A dolgozó felmentése egészségügyi alkalmatlanság címén csak a rehabilitációs eljárás lefolytatása után, a vonatkozó jogszabályok betartásával történhet.

- Kiemelt figyelmet kell fordítani a munkavállalók életkora, neme, nemzetiségi hovatartozása, családi vagy egészségügyi állapota miatt bekövetkezett közvetlen és közvetett megkülönböztetés megelőzésére, megszüntetésére.
- A munkahelyi integráció elősegítése érdekében bővíteni kellene azokat az eszközöket, feltételeket, amelyek igénybevétele mellett több fogyatékkal élő ember dolgozhat a nem fogyatékkal élő emberekkel együtt. Külön figyelmet kellene fordítani a foglalkoztatás területén leghátrányosabb helyzetben lévő, értelmi fogyatékkal élő személyek munkavégzési lehetőségének megteremtésére.
- A hátrányos helyzetű fiatalok és családjaik munkaerő-piaci esélyeinek növelése érdekében képzésre, átképzésre, tanácsadásra, mentálhigiénés programokra, szakmai gyakorlóhelyek működtetésére, pályaorientációra lenne szükség.
- Hátrányos helyzetű fiatalok (16-26 éves korosztály) munkaerő-piaci esélyeinek javítása:
 - foglalkoztatással összekapcsolt alternatív (iskolarendszeren kívüli) képzési programok felkutatásával,
 - a szociális helyzetből fakadó hátrányok leküzdését segítő támogató szolgáltatásokkal, készség-fejlesztéssel, tanácsadással.
- A foglalkoztatás során szükséges tiszteletben tartani a munkavállalók emberi értékeit, méltóságát, egyediségét. A munkavállalók érdekeit figyelembe véve azokat összeegyeztetve olyan munkafeltételeket, munkakörülményeket, munkahelyi légkört kellene kialakítani, amelyek ezeknek az alapvető értékeknek a megőrzéséhez és megerősítéséhez hozzájárulnak. A foglalkoztatási viszony keretei között is a partnerség elvének érvényesítésére kell törekedni.

- A roma lakosság foglalkoztatottságának elősegítése: Szakértői javaslatok szerint elsősorban az iskolázottságot, a foglalkoztatottságot, a cigányság létbiztonságát erősítő, kirekesztettségét kölcsönös erőfeszítésekkel, fokozatosan gátló és feloldó hosszú távú megoldásra lenne szükség.
- Létszámleépítés esetén lehetőség szerint az érintett célcsoportba tartozók számára szükséges felajánlani hasonló munkahelyet.
- Az intézményekben kidolgozott teljesítményértékelő rendszerben zárják ki a dolgozók hátrányos megkülönböztetésének lehetőségét.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az önkormányzatok által nyújtott egyéb szolgáltatások

Az önkormányzat a következő szolgáltatásokat **biztosítják**: **Flt.** alapján:

- közhasznú munkavégzést szervez.

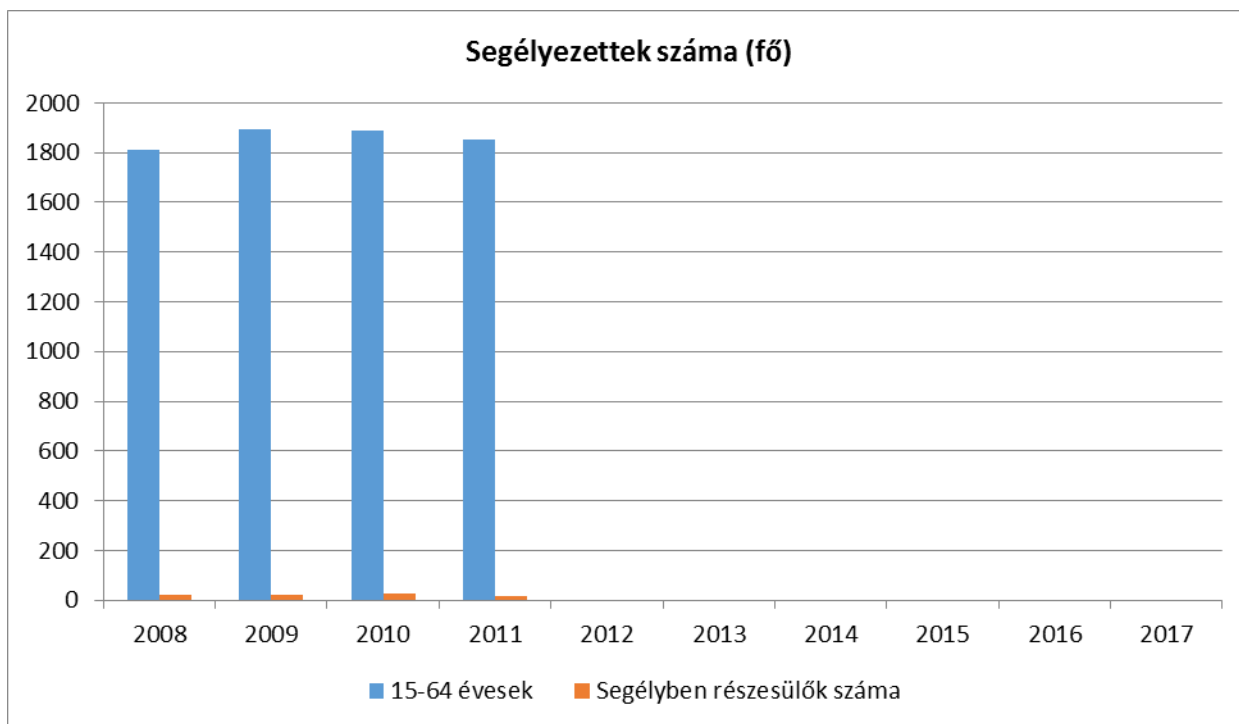
A szociálisan rászoruló személyek részére az alábbi pénzbeli ellátásokat lehet megállapítani:

- időskorúak járadéka
- foglalkoztatást helyettesítő támogatás
- rendszeres szociális segély
- ápolási díj
- lakásfenntartási támogatás
- átmeneti segély
- temetési segély

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresési segélyben részesülők száma

év	15-64 év közötti lakónépesség száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %
2008	1813	21,5	1,2%
2009	1892	23,25	1,2%
2010	1891	28,75	1,5%
2011	1855	17,75	1,0%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Amint az a táblázatból is látható, a 2010-es évben volt a legmagasabb a segélyben részesülők száma. Ez a 2011-es évben 1 %-al csökkent.

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosultak száma

év	nyilvántartott álláskeresők száma	álláskeresési járadékra jogosultak	
	fő	fő	%
2008	302	N.A.	#ÉRTÉK!
2009	380	N.A.	#ÉRTÉK!
2010	369	N.A.	#ÉRTÉK!
2011	356	N.A.	#ÉRTÉK!

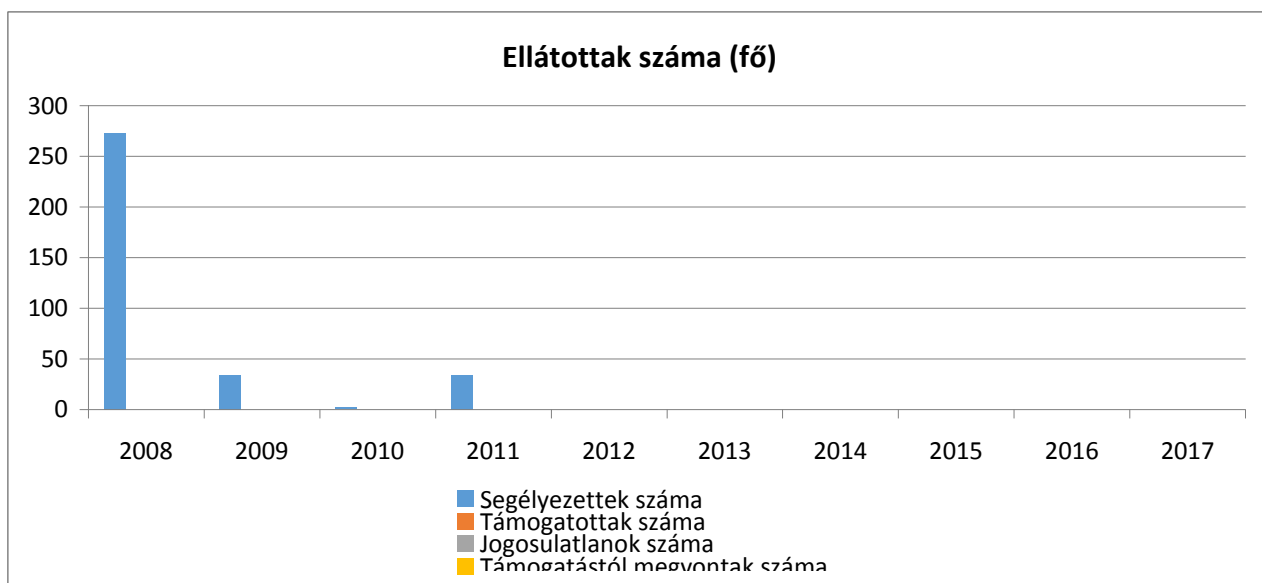
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott álláskeresők száma 2009-től drasztikus csökkenést mutat, azonban 2011-ben ismét magas ez a szám.

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

év	rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresői támogatás)		Azoknak a száma, akik 30 nap munkaviszonyt nem tudtak igazolni és az FHT jogosultságtól elesett	Azoknak a száma, akiktől helyi önkormányzati rendelet alapján megvonták a támogatást
	fő	15-64 évesek %-ában	fő	munkanélküliek %-ában		
2008	273	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2009	34	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2010	2	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2011	34	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

A lakhatás esélyegyenlőség

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. Törvény III. fejezete taglalja az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítési területei között a lakhatást. A törvény 26. § (1) bekezdése alapján az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti különösen a 8. §-ban meghatározott tulajdonságok szerint, ha egyes személyeket:

- a) közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetéssel sújtanak a lakhatást segítő állami vagy önkormányzati támogatások, kedvezmények vagy kamattámogatás nyújtásával kapcsolatosan,
 - b) hátrányos helyzetbe hozzák az állami vagy önkormányzati tulajdonú lakások és építési telkek értékesítése, vagy bérbeadása feltételeinek meghatározása során.
- (2) A használatbavételi és egyéb építési hatósági engedély kiadásának megtagadása, illetve feltételhez kötése sem közvetlenül, sem közvetve nem alapulhat a 8. §-ban meghatározott tulajdonságokon.
- (3) A lakáshoz jutási feltételek meghatározása nem irányulhat arra, hogy a 8. §-ban meghatározott tulajdonságok szerint egyes csoportok valamely településen, illetve településrészen mesterségesen, nem a csoport önkéntes elhatárolása alapján elkülönüljenek.

A lakhatás mindenekelőtt olyan alapvető jog...

...amely a többi alapvető jog és a méltó élet feltétele. Elismeri az Emberi Jogok Chartája és az Európa Tanács Átdolgozott Európai Szociális Chartája, továbbá igen sok európai állam alkotmánya. Ahhoz, hogy az egyén képes legyen beilleszkedni a társadalomba és felépíteni az életét, létfontosságú, hogy fedél legyen a feje felett. A lakosság elöregedése, a – *kellő források híján a szülői házban maradó* – fiatal nemzedékek elszegényedése, a fogyatékkal élők megfelelő lakáshoz jutása mind figyelembe veendő szempont.

A lakás otthont, védettséget, biztonságot, intim szférát jelent, lehetőséget a visszavonulásra, a bensőséges élet megővésére, alkalmas helyet, ahol az ember önmaga lehet, nem kell szerepet játszania.

Bár a Teir rendszer nem ad pontos számot a városban létrejövő bérlakásokról, lakhatási támogatásról, szegregátumról, a város valódi képéhez, valamint az esélyegyenlőségi terv elkészítéséhez, a tisztánlátáshoz elengedhetetlen, hogy összefoglaljuk, hogy a városban milyen helyzetkép is van.

a) bérlakás-állomány

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

év	összes lakásállomány (db)		bérlakás állomány (db)		szociális lakásállomány (db)		egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	
		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2008	1151	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2009	1152	N.A.	18	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2010	1150	N.A.	18	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2011	1148	N.A.	10	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Mint ahogyan azt a fenti tábla is mutatja, a városban a bérlakások száma csökken a lakásállományokhoz képest.

b) szociális lakhatás

3.4.2. számú táblázat - Veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

év	Feltárt veszélyeztetett lakhatási helyzetek száma	Hajléktalanok száma
2008	N.A.	0
2009	N.A.	0
2010	N.A.	0
2011	N.A.	0

Forrás: önkormányzati adatok

A hajléktalanság bekövetkezésében központi jelentőségű tényező a lakástalanság. A rendszerváltás óta lezajlott lakásprivatizáció következtében csökkent az állami és önkormányzati „olcsóbb” lakások, albérletek, munkásszállók száma. Ennek következtében szinte kizárólag piaci alapon lehet lakáshoz, vagy bérlakáshoz jutni. E körülmények, valamint a közüzemi díjak folyamatos emelkedése egyfajta, a hajléktalanság irányába mutató lejtőt képeznek, elsősorban az alacsony jövedelmű esetleg munkanélküli, vagy más okból szociális segítségre szoruló családok, vagy egyének számára. Hajléktalanságot válthat ki az egyén vagy család életében az is, amikor váratlan krízishelyzet (betegség, életmódváltás, vállalkozás sikertelensége, elemi kár stb.) áll elő.

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Támogatásban részesülők

év	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2008	N.A.	N.A.
2009	N.A.	N.A.
2010	N.A.	N.A.
2011	N.A.	N.A.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az önkormányzatok a lakásvagyon hasznosítása és működtetése érdekében teljes körűen megalkották szabályrendszereiket. A lakásokat piaci és szociális alapú bérleményenként hasznosítják a pályázók között. A pályázati rendszer szabályozott és nyilvános.

- Fokozottan odafigyelnek az állami gondoskodásból kikerültek, a fogyatékkal élők körére. A gyakorlat szerint a szociális alapú bérlemények többségét a több gyermeket nevelő, szerény anyagi körülmények közt élő roma lakosok kapják.

- Az időskorúakat - *ápolási, gondozási igényükre is figyelemmel* - igyekeznek minél tovább "megtartani" bérleményükben. Ennek érdekében támogatják, hogy az egyedül élők életjáradéki szerződést kössenek.

- A tulajdonnal vagy bérleménnyel rendelkezőket széles körben támogatják annak érdekében, hogy a fenntartási költségeket ki tudják fizetni, a lakást meg tudják őrizni, azt korszerűsíteni, komfortosítani tudják.

f) eladósodottság

Az emberek elveszítik munkahelyüket, és az egy főre eső jövedelem nagyon alacsony lesz, így nem tudják fizetni a lakás fenntartásához szükséges rezsiköltséget.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Településünkön nem található nem lakóövezetben elhelyezkedő lakás. A szegregátumok helyzetét a következő pontban részletesen taglaljuk.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Szegregátumnak nevezzük azokat a területeket, ahol az aktív korú népességben belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató tekintetében magasabb, mint 50%. Az általános tapasztalatok alapján elmondható, hogy ezen területeken az alacsony státuszú mélyszegénységben élő és roma népesség koncentrációja igen magas, éppen ezért a városi

szegregátumok meghatározásának egyik elsődleges célja az ilyen jellegű területek lehatárolása.

Városszerkezetileg a szegregátumoknak alapvetően kétféle típusa jelentkezik:

- a városszövetbe agyazódott szegregált, szegregálódó területek (általában ezek jelentik a telepszerű környezetet),
- a városszövettől elkülönült, alapvetően nem lakó-funkciójú területekbe ékelődött szegregátumok (általában ezek jelentik a telepeket).

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

Rudabányán két, egyenként is jelentős területű szegregátum és egy szegregációval veszélyeztetett terület különíthető el:

1. A város északkeleti, falusias környezetében, a Gvadányi József, Bányász, Munkácsy Mihály, Táncsics Mihály és Vájár utcák térségében. Ez egy erősen leromlott állapotú, elmaradott, alacsony komfortfokozatú, vagy komfort nélküli lakásokkal rendelkező terület, elsősorban a roma származású népesség lakja.

Városszerkezeti elhelyezkedése rendkívül hátrányos, megközelíthetősége csak kis áteresztőképességű, sok esetben burkolatlan utakon lehetséges.

2. A város déli részén, az Arany János és a József Attila utcákban, ahol elsősorban a bányásztársasházak jelentik a szegregációs területet, ehhez csupán kevés kertes ház csatlakozik. Itt a jó megközelíthetőség a házak és lakások állapota is alapvetően jobb, mint a város északkeleti részében. A segélyezettek és ezzel összhangban a munkanélküliek itt jelenlévő magas részaránya miatt azonban ez a terület is az erőteljes leromlás állapotát mutatja. Különösen rossz állapotban vannak a József Attila utcai társasházak. A terület szegregátum volta éppen azért is van rossz hatással a városra, mivel a forgalmas, Sajó-völgy felé kapcsolatot teremtő út mellett fekszik, ezt látja az érkező befektető, érdeklődő, az ide tévedő turista. A terület tehát nem képes ellátni a városkapu funkcióját. A város iránt érdeklődők, szembesülve az eléjük táruló látvánnyal, könnyen lemondhatnak a további itt tartózkodásról. A helyzetet súlyosbítja, hogy a területtel átellenben, a volt vasútállomás területén szeretné kijelölni az önkormányzat a város gazdasági-fejlesztési övezetét, az

esetleges befektetők azonban éppen a szomszédságában lévő szegregált terület miatt is elmaradhatnak.

3. Veszélyeztetett terület: Kossuth Lajos utca társasházai, mely a településszövetben elszigetelten jelenik meg, ám mégis közel fekszik a városközponthoz. Előtte halad el a 27. számú főúttal kapcsolatot teremtő út, ami a déli szegregátumhoz hasonlóan befolyásolja az ide érkezőben a városról elsőre kialakult képet. Ezek mellett vannak olyan, ún. problémás területek, melyek ugyan a megadott módszertan alapján nem tartoznak a valódi szegregátumok közé (vagy alacsony lélekszáma miatt nem is tartozhat oda), de az ott uralkodó társadalmi folyamatok, a terület városszöveti elhelyezkedése, a lakásállomány minősége alapján a továbbiakban fokozott figyelmet igényelnek.

Alapvetően 2 ilyen, egymáshoz kapcsolódó területet különböztetünk meg:

1. Árpád utca, a város déli részén, mely közvetlenül csatkozik a József Attila utcai szegregátumhoz.
2. Arany János utca belső szakasza.

7.2.

Észak keleti szegregátum

A szegregátumhoz a következő lakások tartoznak:

□ Gvadányi József u.

: 20 lakás a 32-ből, azaz a lakások 62,5 %-a. Ezek közül 16 lakott, vagyis a szegregátumhoz tartozó lakások 20 %-a nem lakott. Elsősorban az utca jobb kéz felőli, páratlan oldala tartozik ide.

□ Bányász u.: 17 lakás, mely a lakások 100 %-a. Az utca egésze a szegregátumban fekszik. A 17 lakásból csak 15 lakott.

□ Munkácsy Mihály u.: 8 lakás a 22-ből, azaz a lakások 36 %-a. Ide elsősorban a bal kéz felőli, páratlan számú házak tartoznak.

□ Táncsics Mihály u. : 25 lakás, a 41-ből, azaz a lakások 60,9 %-a, amelyből 17 lakott. Elsősorban a páratlan oldalszámú lakások tartoznak ide.

□ Vájár u.: 19 lakás, gyakorlatilag a teljes utca ide tartozik. Ebből azonban 6 lakás nem áll használatban, ami az utca lakásállományának közel harmada.

Városszerkezeti elhelyezkedés

A terület a város északkeleti részén található. A Városháza közel fekszik a szegregátum déli részéhez, a városterület északi pereméhez képest azonban már közel 1 km távolságra van. A szegregátum alapvetően beékelődik a városterületbe, de annak szélén, a városrész keleti oldalán már a volt bánya terület e kezdődik. A Gvadányi József, Bányász és Munkácsy Mihály utcákat a város hajdani központjától, a Szabadság tértől meredek domboldal választja el, mely erősen korlátozza ezen utcák megközelítését. A Táncsics Mihály u. révén a városrésznek közvetlenkapcsolata van a Szabadság térrel, ahol az autóbusz-megállóhely is található. Alapvetően tehát azt mondhatjuk, hogy a terület bár peremhelyzetben van, nem különül el élesen a város többi részétől.

A szegregátumot közösségi közlekedési eszközzel nem lehet közvetlenül elérni. A szabadság téri autóbusz – megállóhely a Táncsics Mihály u. legészakabbi lakóházától kb. 500 m-re fekszik. A Gvadányi József utcában élőknek azonban már közelebb van az Ady Endre u. torkolatában lévő megállóhely. Általánosságban véve elmondható, hogy a szegregátum déli része a városközponthoz közelebbi fekvése miatt jobb elérhetőségi potenciállal rendelkezik, mint az attól északra lévő utcák.

A Gvadányi József u. 2*1 sávós út, mely tovább vezet Felsőtelekes felé. Ezen kívül a területhez tartozó utcák többnyire 1 sávósak. A Bányász utca, valamint a Gvadányi József u. patakpart felé nyíló kis mellékága nincs burkolva, így nagyobb esőzések után sár akadályozza a haladást.

A terület közel fekszik bizonyos intézményekhez. Így a Városháza kb. 200 m-re, a Rendőrőrs 450 m-re, a Szociális Szolgáltató Központ 500 m-re található a szegregátum déli végétől. A Gyógyszertár pedig tulajdonképpen a szegregátum déli határánál helyezkedik el. Vannak azonban nagyobb távolságra lévő intézmények is, így a Bányászattörténeti Múzeum 1 km-re, a Gvadányi József Általános Iskola 850 m-re, a Gvadányi József Művelődési Ház 900 m-re található. Az orvosi rendelő a szegregátum déli végétől 650 m-re helyezkedik el.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

A segélyezési adatok alapján a következők mondhatók el:

- A területen leginkább a rendszeres szociális segílyt veszik fel. A szociális segílyben részesülők legnagyobb aránya a Bányász utcában mérhető, itt az aktív korú népesség kétharmada vesz fel ilyen jogcímen támogatást.
- Ugyancsak az átlagnál magasabb a rendszeres szociális segílyen lévők száma a Táncsics Mihály utcában.
- A Vájár utcában ezzel ellentétben alacsonyabb a segílyezetttek száma, ami igazolja a városrész nagyobb fokú előregedését, az itt élő emberek egy jelentős része ma nyugdíjból él.
- A lakásfenntartási támogatás átlagnál magasabb értéket kép visel a Munkácsy Mihály és a Bányász utcákban. Átlagnál alacsonyabb viszont a terület nyugati, északnyugati oldalán, tehát a Táncsics Mihály és a Vájár utcákban, valamint a Gvadányi József utcában.
- Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény terén a Munkácsy Mihály u. vezet, itt az aktív korúak közel kétharmada kap ilyen jogcímen támogatást. Legkevesebben az előregedő Vájár utcákban részesülnek ebből a fajta juttatásból.

A Szociális Szolgáltató központ adatai alapján az egész várost tekintve itt a legmagasabb az 1 lakásra jutó szociális ellátásra szoruló aránya. A Bányász utcában 2,24, a Munkácsy Mihály utcában 1,23 fő szociális ellátásra szoruló jut egy lakóingatlanra (a nem lakott ingatlanokat is beleértve), miközben a városi átlag 0,41 fő szociális ellátott lakásonként. A környező, szegregátumhoz tartozó utcákban is hasonlóan magas ez az arány: Gvadányi József u.: 0,97 (ennek ráadásul nem minden része tartozik a szegregátumhoz), Táncsics Mihály u. 0,71.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

Ezen területek esetében nagy hangsúlyt kell kapnia a prevenciónak, a szegregáció folyamatának megállítása, továbbterjedésének megakadályozásának érdekében.

Cél, hogy csökkenjen a szegregáltnak minősülő lakókörnyezet szegregáltsági foka, azaz az alacsony státuszú lakosok magas koncentrációja lehetőség szerint közelítsen a városi átlaghoz. Ugyanakkor a beavatkozások következményeként a város más területein, illetve más településeken (pl. város környéki falvak) ne növekedjen az alacsony státuszú népesség koncentrációja, és ne alakuljon ki új szegregátum az rudabányai szegregált területrészek felszámolása, megszüntetése révén.

Rudabánya városában a szegregált illetve szegregáció által veszélyeztetett területek aránya magas, ezért az önkormányzat antiszegregációs tevékenysége elsődlegesen a szegregátumok helyzetének és az ott élők életszínvonalának javítását, a lakókörnyezet rehabilitációját, a

foglalkoztatási arányok növelését, valamint az oktatás és a közszolgáltatások terén tapasztalható esélyegyenlőségi problémák megszüntetését célozza meg. A szegregált állapotot rehabilitálás és fejlesztés útján kívánja hosszú távon megszüntetni, a lakásállomány felszámolása és a lakók tömeges átköltöztetése semmiképp nem cél, természetesen a kisebb létszámú, egyéni mobilizáció elősegítésére minden eszközt fel kell használni.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény III. fejezete taglalja az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítési területei között az egészségügyi ellátást. Kiemelten foglalkozik az egészségügyi ellátással összefüggésben a diszkrimináció tilalmával. Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell többek között a betegségmegelőző programokban, a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás stb. során. Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban való részvétel jogát.

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

év	Felnőttek és gyermekek részére tervezett háziiorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2008	2	N.A.	N.A.
2009	2	N.A.	N.A.
2010	2	N.A.	N.A.
2011	2	N.A.	N.A.

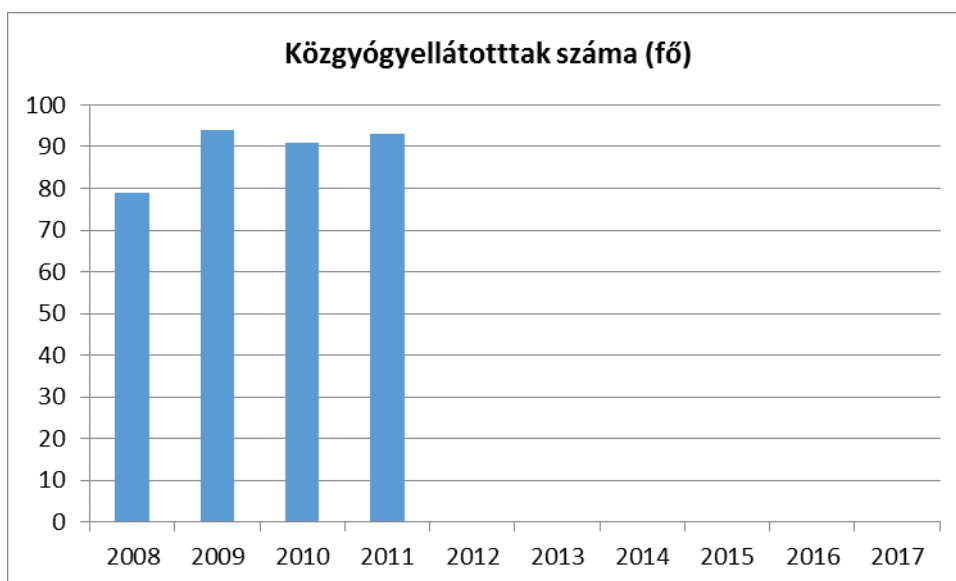
Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázatban kitűnik, hogy a városban nincs külön háziorvos, aki foglalkozik a felnőttekkel is és a gyerekekkel is.

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

év	közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2008	79
2009	94
2010	91
2011	93

Forrás: TeIR, KSH Tstar

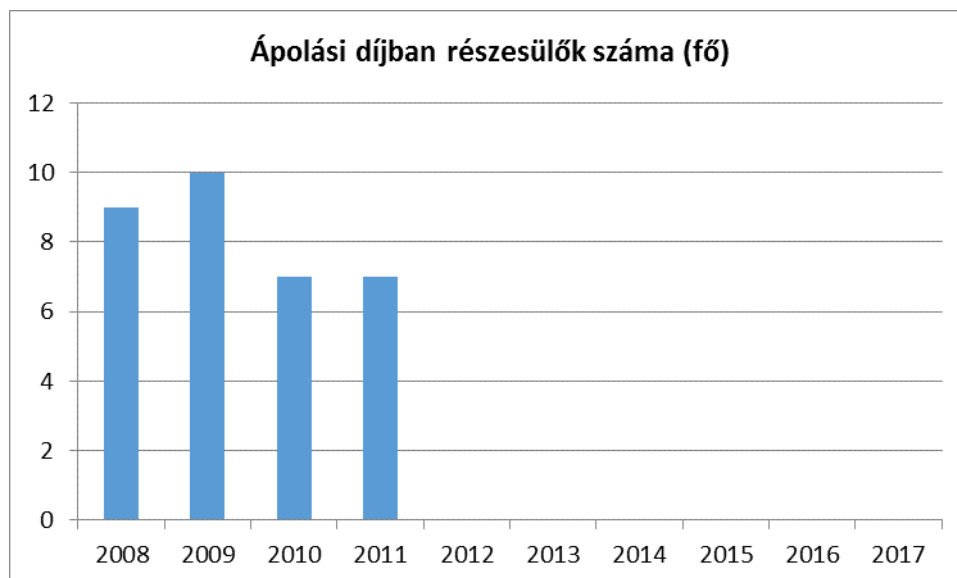

A közfogyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma évről-évre nő. Ez összefüggésben lehet a lakosság romló egészségi állapotával, mellyel összefüggésbe hozható még a munkanélküliek számának növekedésével, valamint a lakosság elöregedésével.

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

év	ápolási díjban részesítettek száma
2008	9
2009	10
2010	7
2011	7

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az ápolási díjban részesülők száma a vizsgált időszakot tekintve az 2010-es és 2011-es évben csökkenést mutat.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 152. §-a értelmében a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

Az Önkormányzati egészségügyi alapellátási kötelezettségének a saját fenntartású védőnői szolgálat működtetésével, valamint a vállalkozó háziorvossal kötött ellátási szerződésekkel tesznek eleget. A védőnői szolgálat finanszírozását OEP és önkormányzati saját források biztosítják. Az intézmények alapfeladatként ellátják a háziorvosi (felnőtt, gyermek) a foglalkozás egészségügyi feladatokat, a védőnői szolgáltatást, az anya-gyermek és csecsemővédelmi (iskola egészségügyi) feladatokat és egyéb humán egészségügyi tevékenységet végeznek.

Az Önkormányzatok a privatizált háziorvosi ellátás működtetését lehetőségeik szerint támogatják.

Ennek körében:

- karbantartják és felújítják az orvosi rendelőket,
- a háziorvosokkal kötött szerződés alapján részben magukra vállalják a közüzemi díjakat,
- a rendelőket bérleti díj nélkül bocsátják a háziorvosok rendelkezésére.

Egészségügyi szakellátáshoz való hozzájutás. A közeli Kazincbarcika város kórházában a 2012-es évben bezárásra került több osztály, de 50 km-en belül (Miskolcon) hozzájuthat a rászoruló kórházi ellátáshoz. Sürgősségi ellátás jelen van a városban, emlőszűrő állomás 50 km-en belül található. Méhnyak szűrő szakrendelés a városban található, ahogyan a tüdőszűrés is. A fogyatékkal élők rehabilitációját, habilitációját biztosító intézmény is helyben található.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Az egészségügyi intézmények középtávú fejlesztési programjai a betegség megelőző programokat, a gyógyító-megelőző ellátást és a szűrővizsgálatok elvégzésének lehetőségét jól szolgálja. Az intézmények törekszenek arra, hogy a felújításra, korszerűsítésre váró épületeket, helyiségeket a betegellátási szükséglethez és igényhez igazítsák. Mindent elkövetnek annak érdekében, hogy a váró és vizsgáló helyiségek kulturáltak legyenek, kiszolgálják a betegek igényeit. A **Program** megvalósításához az önkormányzatoknak kell biztosítani feltételeket, mivel a fejlesztéseket, felújításokat az OEP nem finanszírozza.

c) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az óvodák területén sportudvari részek létrehozása rövid távú feladata közé tartozik. Az iskolákban a mindennapos testedzés megvalósításának segítése, a gyógytestnevelés körülményeinek javítása, tornatermek ütemezett építése, sportudvarok ütemezett felújítása célja a városnak. A lakossági szabadidősport területén rendszeresen igénybe vehetők a létesítmények, melyek lehetőséget biztosítanak az időskorúak mozgáslehetőségeinek elősegítésére is. Diáksportkörök és egyesületek működnek a városban.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A szociális szolgáltató központ által igénybe vehető szolgáltatások is elérhetőek a lakosság számára. A gyermekjóléti szolgálat mindenki számára megközelíthetően a város középnyugati részében található. Évenként nő az itt ellátott kiskorúak száma. Szociális étkeztetésben

egyre többen részesülnek. Emelkedik a házi segítségnyújtásban résztvevők száma is. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban részesülők száma is évről-évre nő.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Nem történt hátrányos megkülönböztetés, az önkormányzat intézményeinek dolgozói törekednek az egyenlő bánásmód követelményeinek betartására.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Kiemelt fontosságú a városban élő fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, idősek, gyermekek ellátása mind szociális, mind az egészségügy területén.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

A kulturális szakterület a rendszerváltozás után sokáig nélkülözte az új szabályokat, a 60-as, 70-es évek jogszabályai hatályban voltak ugyan, de alkalmazhatatlanná váltak. A rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény teremtette meg a lehetőséget a helyi televíziózás átszervezésére. A kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény (az ún. kulturális szaktörvény) meghatározta a muzeális intézmények, könyvtárak feladatait, szabályozta a közművelődés feltételeit, az önkormányzatok feladatait a közművelődés területén, egyebek közt azt is, hogy minden települési önkormányzatnak meg kell alkotnia a helyi közművelődési rendeletét. A szaktörvény kimondja: „Mindenkinek joga, hogy megismerhesse a kulturális örökség javait és ezek jelentőségét a történelem alakulásában, a nemzeti, nemzetiségi és etnikai kisebbségi önismeret formálásában, valamint ezek védelmével kapcsolatos ismereteket a muzeális intézmények tevékenysége, a könyvtári szolgáltatások, az oktatás, a közművelődés, az ismeretterjesztés, a sajtó és a tömegtájékoztatás útján; igénybe vegye a nyilvános könyvtári ellátás rendszerét, a muzeális és közművelődési intézmények szolgáltatásait; műveltségét, készségeit életének minden szakaszában gyarapítsa, közművelődési jogainak érvényesítése céljából közösséget hozzon létre, s külön

jogszabályban meghatározottak szerint szervezetet alapítson, működtessen; e törvény szerint művelődési céljai megvalósításához közművelődési színteret, szervező, szervezeti és tartalmi segítséget kapjon.”

a) közösségi élet színterei, fórumai

A város és vele együtt működve kistérség településeinek képviselő-testületei elfogadták a közművelődési koncepcióikat. A koncepciókban az esélyegyenlőség jegyében került megfogalmazásra és az alapelvek között megtalálható cél, hogy a művelt középréteg kiszélesítésére kell törekedni, a kulturálisan kiszolgáltatott rétegeket védeni kell. Az alapelvek között szerepel még a meglévő intézmények megtartása, működésük segítése, fejlesztése, a lakosság szükségleteinek megfelelő művelődési önszerveződő egyesületek, körök, klubok alapítványok létrejötte.

A koncepciók alapján a konkrét feladatok egyebek közt:

- Az önkormányzatok a rendelkezésére álló eszközökkel elő kívánják segíteni a város műveltségi színvonalának általános emelkedését.
- Folyamatosan törekedni kell a községeknek és a városhoz képest mutatkozó lemaradásának csökkentésére, felszámolására.
- Elő kell segíteni az esélyegyenlőség minél teljesebb megvalósítását a kistérségen belül, illetve a lakosság egyes rétegei, csoportjai és az egyes polgárok között.
- Ösztönözni és segíteni kell a kisebbségi kultúra ápolását-fejlesztését.
- A településeken az idős korosztály képviselőinek nagy száma indokolja a számukra szervezett szabadidős programok bővítését.
- A hátrányos helyzetű polgárok számára a családsegítő, oktatási és közművelődési intézmények aktív közreműködésével fokozott segítséget kell biztosítani a művelődés értékeinek megismerése és befogadás terén.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

A képviselő-testületek elfogadták az önkormányzatok közművelődési feladatairól és a helyi közművelődési tevékenység támogatásáról szóló rendeleteiket. A rendeletek az önkormányzatok közművelődési feladatai között sorolta fel egyebek közt a hátrányos helyzetű rétegek kulturális elesettségének mérséklését, a gyermekek és a fiatalok művelődési,

művészeti és közösségi életének segítését, az egyetemes, a nemzeti, a nemzetiségi és más kisebbségi kultúra megismerését, gyarapítását.

A közösségi házakat elsősorban nyugdíjas korú, óvodás és kisiskolás korú gyermekek és szüleik látogatják. A tevékenységekben hangsúlyos szerepet kapnak a gyermek és ifjúsági korosztály számára szervezett tanfolyamok, klubok, szakkörök.

A szabadidő központok az információs irodai feladatok ellátására koncentrálnak.

A kiállítótermek lényegében helytörténeti gyűjtemények állandó kiállítására adnak lehetőséget, így biztosítva a gyermek- és ifjúsági korosztály számára a települések gyökereinek megismerését, elősegítve a felnőtt és az idős korosztály kötődését a települési hagyományokhoz, folyamatos kiállításokat szerveznek. A kiállítótermekben információink szerint vakok számára nem rendeznek kiállítást, mivel sem a gyűjtőkör, sem a felszereltség nem teszi ezt lehetővé. Több helyen, az épületeken belüli nagy szintkülönbségek áthághatatlan akadályt jelentenek a mozgáskorlátozottak számára.

Az iskolai közművelődés fontos alapja a szabadidő kulturált eltöltése. Az iskolák, gazdag szakköri tevékenységek jellemeznek. Az oktatási intézményekben alapfeladat a művelődési értékek megismertetése. (A pedagógiai programjaik és a NAT tartalma szerint.) Ezt szélesíti és mélyíti a tehetséggondozás és az egyéb szakköri foglalkozások, a kulturális programok csoportos látogatása (színház, mozi, múzeumlátogatás).

A könyvtárakba beiratkozók száma magas. Mindegyik oktatási intézményben működik iskolai könyvtár. A könyvtár számítógépparkkal rendelkezik, ahol az internetezni vágyók számára minden lehetőség adott. A könyvtári szolgáltatás működtetése, a könyvellátás, a szakszerűség biztosítása, az információs igények gyors, színvonalas kielégítése, valamint a települések művelődési lehetőségeinek javítása, az infrastrukturális hátrányok csökkentése, s az itt élők esélyének növelése a tanulásra, az információszerzésre. Fontos a könyvtárak együttműködésének korszerűsítése, aktív információs kapcsolat kialakítása.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A városban működő iskolák diákjai, tanáraik segítségével önkéntes munkát végeznek. Ide sorolható az idősekkel foglalkozó intézményekben különféle szolgáltatások

De számtalan civil szervezet is kiveszi részét különféle támogatásokkal (pl. sport, gyermeknap rendezvények, mélyszegénységben élők megsegítésében).

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Munkanélküliség	közmunkaprogramba való bevonás

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

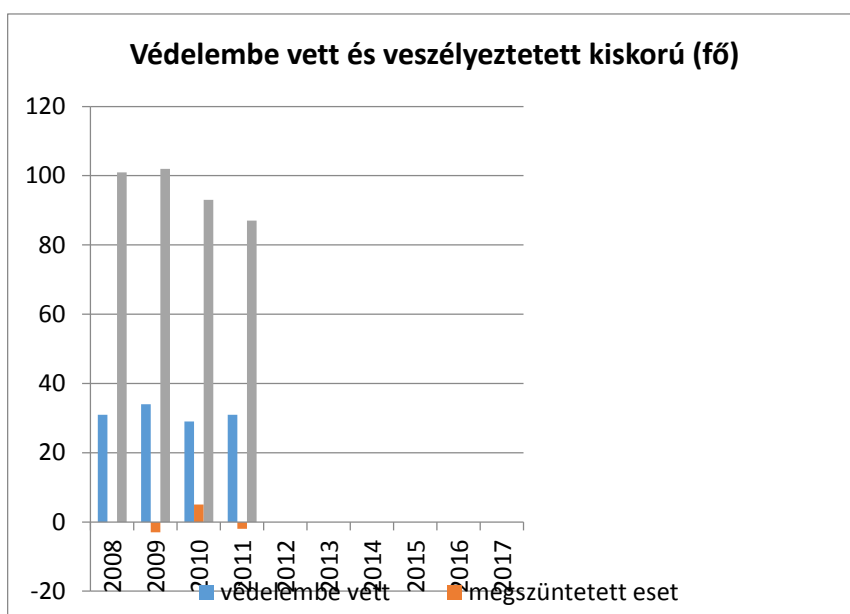
4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

év	védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszűntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2008	31	N.A.	101
2009	34	-3	102
2010	29	5	93
2011	31	-2	87

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázatban világosan jelentkezik, hogy a veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma csökkent az utóbbi években. A védelembe vettek száma a 2009-es adathoz képest csökkenést mutat.

A veszélyeztetettség okai között kiemelkedően az anyagi okok játsszák a legnagyobb szerepet. Ezt követően a környezeti, magatartási okból való veszélyeztetettség a legjellemzőbb. Az említett okokon túl, azokból következően veszélyeztető tényezők a rossz lakáskörülmények, alkoholizmus a családban, és a testi, lelki elhanyagolás fennállása.

A veszélyeztetettség feltárásában a gyermekvédelmi rendszer egyik legmeghatározóbb tényezője a jelzőrendszer, és annak megfelelő működése. A jelzőrendszerben részt vesznek:

- egészségügyi szolgáltatást nyújtók (védőnők, háziorvosok, házi gyermekorvosok),
- személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók (családsegítő),
- köznevelési intézmények,
- rendőrség,
- ügyészség,
- pártfogói felügyelet,
- áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- társadalmi szervezetek, egyházak, alapítványok.

A fenti intézmények (továbbiakban: a jelzőrendszer tagjai) kötelesek jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál, illetőleg hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, súlyos elhanyagolása esetén.

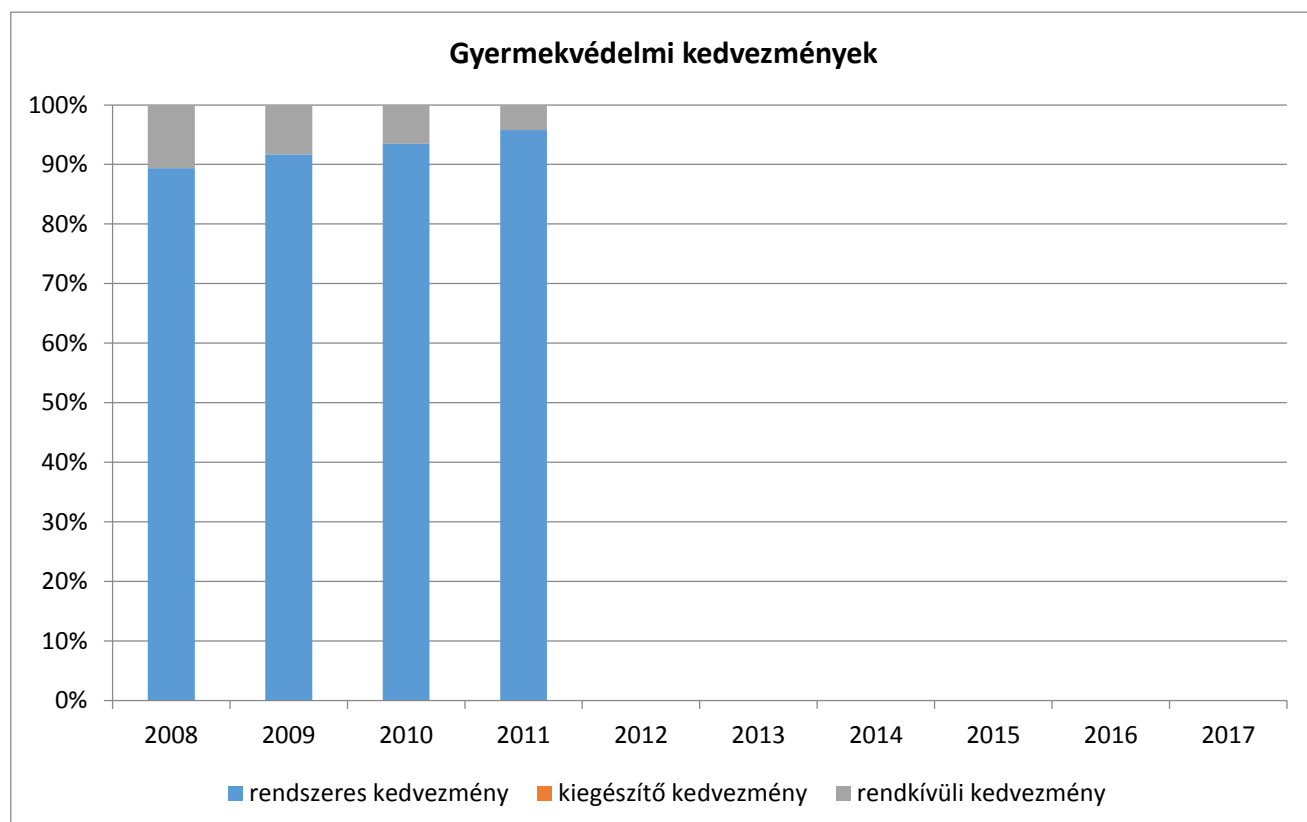
A védelembe vételi eljárás során a gyámhatóság sokoldalú bizonyítást folytat, melyhez a családgondozó részletes javaslatán túl a védőnők, gyermekorvosok, egészségügyi intézmények szakemberei, bölcsődék, óvodák, iskolák pedagógusai, gyermekvédelmi felelősei, a lakókörnyezetben élők összegző tapasztalataira is szükség van.

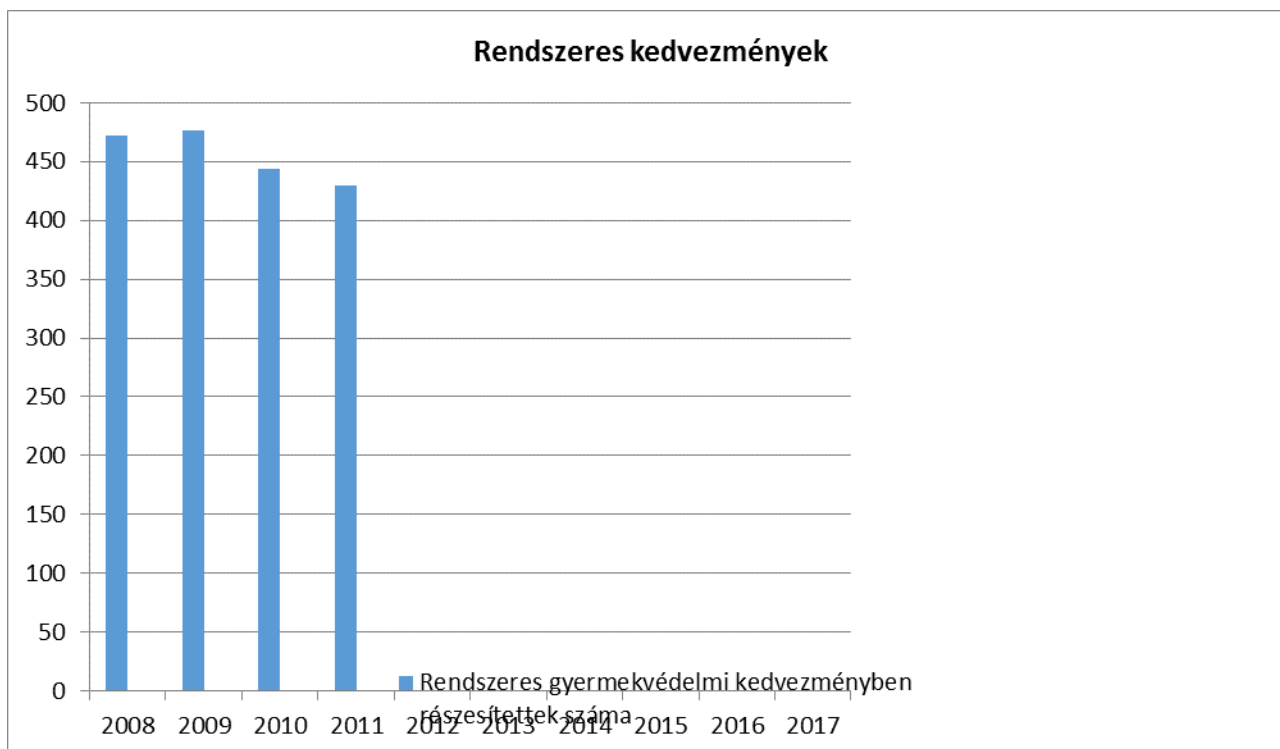
b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2008	472	N.A.	N.A.	N.A.	56
2009	476	N.A.	N.A.	N.A.	43
2010	444	N.A.	N.A.	N.A.	31
2011	430	N.A.	0	N.A.	19

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma is nagyon magas, emelkedést mutat. A kiegészítő, illetve rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma azonban csökken. A rendszeres gyermekvédelmi támogatásnak köszönhetően a gyerekek az iskolákban ingyen, vagy 50%-os áron kapják a tankönyveket, illetve ingyenes számukra az étkezés, amely sok gondot levesz a szülő válláról.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Az önkormányzat a hátrányos helyzetű, vagy alacsony jövedelemből élő személyeket és családokat a támogatási rendszer megteremtésével, fenntartásával segíti. Sajnos nem tudják valamennyi kritikus élethelyzetre megteremteni a segítségnyújtás lehetőségét. Különös figyelmet fordítanak a lakhatás megőrzésének támogatására, a kiskorút nevelő családok óvodáztatási, iskoláztatási költségeinek csökkentésére, az időskorúak támogatására, stb. Az alapszolgáltatások megszervezésével segítséget nyújtanak a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában. Rendkívül magas a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek száma,

és ezen belül pedig azon gyermek száma, akiknek a szülei nyilatkoztak halmozottan hátrányos helyzetről.

Gyermekek után járó ellátások, kedvezmények: családi pótlék, nevelési ellátás, iskoláztatási támogatás, gyermekgondozási segély, gyermeknevelési támogatás, anyasági támogatás, gyermekápolási táppénz, terhességi-gyermekágyi segély, gyermekgondozási díj, gyermekek után járó pótszabadság, az apát megillető szabadság. A gyermeket nevelő szülők egyéb ellátásai: rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, óvodáztatási támogatás, gyermektartásdíj megelőlegezése, étkezési térítési díjkedvezmény, ingyenes tankönyvellátás, étkezési támogatás, babakötvény.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek hivatalból 2012. évben rendkívüli gyermekvédelmi támogatást, és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó pénzbeli illetőleg természetbeni támogatást kaptak, melynek összege gyermekenként és esetenként 5.800,- Ft volt.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2008	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2009	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2010	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2011	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Gyermekétkeztetés tekintetében a Gyvt.-ben foglaltaknak megfelelően 3 jogcímen lehet a térítési díjkedvezményeket igénybe venni. Három- vagy többgyermekes család gyermekeként, tartós betegség vagy fogyatékosság fennállása esetén, valamint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság fennállása esetén.

Az étkeztetés nyilvántartása a fentiekhez képest nehezebben megközelíthető. A statisztikai adatok nem állnak rendelkezésre.

A nyári étkezés 2012 nyarán még működött városunkban, azonban ez megszűnt, pedig ezek magas száma azt bizonyította, hogy a szülők nagyon nehezen tudják kigazdálkodni a munkanélküliség miatt az étkezésre szánt összeg biztosítását.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Nincs településünkön nem magyar állampolgárágú gyermek.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek óvodai, iskolai ellátása biztosított, hiszen a város könnyen megközelíthető mindegyik szegregátumból autóbusszal, illetve gyalogosan is. . A 0-3 éves korosztályt tekintve a bölcsődei ellátás igénybevétele a szegregátumban élők között nem gyakori, mivel a szoros családi kötelékek miatt a gyermek családban történő napközbeni ellátása megoldott.

Ők jellemzően csak az óvodai ellátást veszik először igénybe. Ha védőnő vagy gyermekjóléti szolgálat javasolja egy gyermek felvételét a bölcsődébe, az a jogszabályi előírások figyelembevételével elsőbbséget élvez minden más felvételre váró előtt, de ez a gyakorlat nem jellemző a városban. A köznevelési törvény alapján 2014. szeptember 01. napjától a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt. A változás várhatóan plusz terhet ró majd az intézményrendszerre, ugyanakkor a felzárkózás szempontjából előremutató módosítás.

A szegregátumban élő gyermekek egészségügyi ellátása, a szolgáltatáshoz való hozzáférése megoldott. A város területén működő gyermekorvosi körzetek a szegregált területeket is lefedik. Az ellátások igénybevétele tekintetében nagy szerepe van a védőnői hálózatnak. A hálózat – a gyermekorvosi ellátáshoz hasonlóan – szintén területi ellátási körzetek formájában működik, az érintett területet magába foglalva.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A jelenlegi szabályozás szerint hátrányos helyzetű az a gyermek aki a fentiekben részletezett rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, továbbá halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, és törvényes képviselőjét ellátó szülőjének 8 általánosnál nincs magasabb iskolai végzettsége. (Ld.: 4.1.3. tábla)

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetén a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó kedvezményeken túl egyéb juttatások/kedvezmények is érvényesülnek, továbbá különböző pályázati lehetőségek állnak előttük:

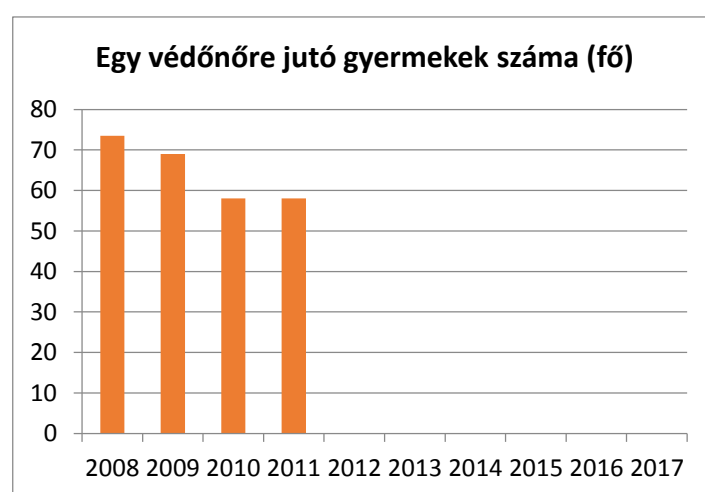
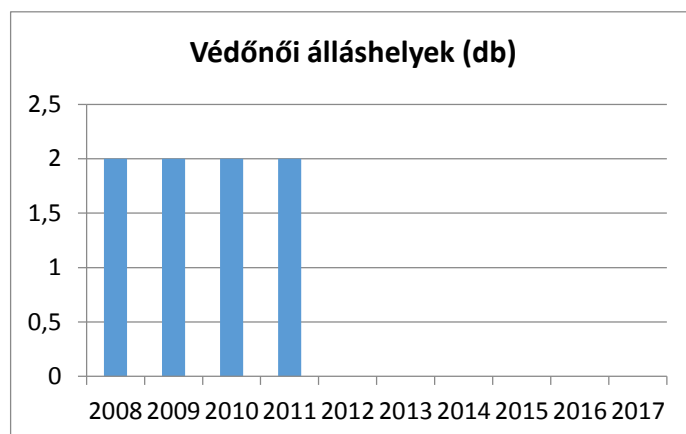
- óvodáztatási támogatás: pénzbeli támogatás, amely a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek minél korábbi életkorban történő rendszeres óvodába járását hivatott elősegíteni.
- „Útravaló” ösztöndíjprogram: az általános iskola 7-8. osztályos tanulói és középiskolások pályázhatnak ezen ösztöndíjra, egy választott tanárral (mentorral) közösen,
- a felsőoktatási intézménybe jelentkezők többletpontokra jogosultak és kedvezményekben részesülnek a felvételi eljárás során.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

év	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2008	2	73,5
2009	2	69
2010	2	58
2011	2	58

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Ahogy látjuk a védőnőkre esők gyermekek száma csökkenést mutat.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Háziorvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
2008	N.A.	24475	N.A.	N.A.
2009	N.A.	29265	N.A.	N.A.
2010	N.A.	29446	N.A.	N.A.
2011	N.A.	28437	N.A.	N.A.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A városban a kötelező egészségügyi feladatok biztosítottak. A lakhatási körülmények, a munkanélküliség igencsak megnyomja a beteges számát, hiszen sokkal nagyobb esélyük van egy nem megfelelő lakáskörülmények között élőknek, egy nem megfelelően táplálkozónak arra, hogy betegségeket kapjon el.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

év	bölcsődék száma	bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2008	0	0	0	0
2009	0	0	0	0
2010	0	0	0	0
2011	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

4.3.4. számú táblázat - Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

év	családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma	családi napköziben a térítésmentes férőhelyek száma
2008	0	0
2009	0	0
2010	0	0
2011	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi

Mint az a táblázatból is kiderül bölcsődei ellátás nincs a városban, családi napközi sem működik.

d) gyermekjóléti alapellátás

A családok támogatását, a gyermek védelmét segíti a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat tevékenysége.

Az önkormányzat működteti a Gyermekjóléti Központot, melynek keretén belül gyermekjóléti szolgáltatást, illetve speciális szolgáltatásként utcai és lakótelepi szociális munkát, kórházi szociális munkát, kapcsolattartási ügyeletet kell biztosítani. A gyermekjóléti

szolgáltatás elsődleges feladata a gyermek családban történő nevelésének elősegítése, veszélyeztetettségének megelőzése, a kialakult veszélyeztettség megszüntetése, illetve a családjából kiemelt gyermek családba történő visszahelyezésének elősegítése.

A gyermekjóléti alapellátások hozzájárulnak a gyermek családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez, illetőleg a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez.

Az alapellátás személyes gondoskodás körébe tartozó pillérjai:

- gyermekjóléti szolgáltatás
- gyermekek napközbeni ellátása (bölcsőde, családi napközi)
- gyermekek átmeneti gondozása.

e) gyermekvédelem

A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkozik.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerült gyermek, helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

A gyermekek védelmét:

- pénzbeli és természetbeni ellátások,
- személyes gondoskodás nyújtó intézményi ellátások/gyermejjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások
- hatósági intézkedések (gyámügyi igazgatási feladatok) biztosítják.

A pénzbeli és természetbeni ellátások, valamint a gyermekjóléti ellátások már korábban kifejtésre kerültek.

A gyámhatóság hatáskörébe tartozott a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó intézkedések közül:

- a gyermekek védelembe vétele, annak felülvizsgálata, megszüntetése,
- a gyermekek ideiglenes hatályú elhelyezése.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A városban gyermekek részére sajnálatos módon nem működik sem átmeneti elhelyezésre, sem állandó elhelyezésre lehetőséget adó intézmény.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A városban található sport-, szabadidős épületek akadálymentesítése megtörtén, így a fogyatékkal élők is könnyedén tudják használni.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfélig, szünidei) ingyenes tankönyv

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A rossz szociális körülmények között élő, anyagi nehézségekkel küzdő családok gyermeki közül sokan nem jutnának otthon megfelelő mennyiségű és minőségű táplálékhoz. A kötelező támogatásokon, segélyeken felül az önkormányzatok többféle eszközzel támogatják a rászoruló családok gyermekeit. Az önkormányzatok a normatív kedvezmény felett étkezési térítési díjkedvezményt biztosítanak, amelyet szociális alapon lehet igénybe venni. Méltányosság gyakorlására az intézményvezetők kaptak lehetőséget.

i) hátrányos megkülönböztetés az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati, civil érdekképviselők észrevételei.

Alapvető törvényi előírás, hogy a szociális és egészségügyi ellátások biztosítása során az egyenlő bánásmód követelményét minden esetben szem előtt kell tartani. Amennyiben az ügyfél, kliens ezen elv megsértése, vagy bármely más tárgyban úgy érzi sérelmet szenved, a fenntartóhoz fordulhat panasszal, amelyet minden esetben ki kell vizsgálni és írásban reagálni kell az ügyfél felé. Lehetőség van a panaszosnak a betegjogi, ellátott jogi, gyermekjogi képviselőkhöz is fordulni, elérhetőségük valamennyi szociális és egészségügyi egységben kötelezően kifüggesztésre került. Településünkön nem fordult elő hátrányos megkülönböztetésről érkező jelzésnek.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

A fent említett kedvezményes étkeztetés, kedvezményes önkormányzati és egyházi táborok

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- valamely személy vagy csoport jogellenes elkülönítése egy oktatási intézményben, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban vagy csoportban,
- valamely személy vagy csoport olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat, illetve nem felel meg a szakmai szabályoknak, és mindezek következtében nem biztosítja a tanulmányok folytatásához, az állami vizsgák letételéhez szükséges, az általában elvárható felkészítés és felkészülés lehetőségét.

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, valamint a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény alapján a fogyatékkal élő gyermek, tanuló nevelése-oktatása az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, vagy a többi gyermekkel, tanulóval együtt folyhat. Az integrált oktatás jogi kereteit a közoktatási törvény, és a település biztosítja. Az általános iskola alapító okirata szerint, mindenki integrált oktatásban vesz részt. Ez a rendszer az intézményi keretek között és azon túl zajló nevelés és oktatás valamennyi színterét, tevékenységi formáját, nevelési-, tanulási- és oktatásszervezési eljárását áthatja, egy olyan rendszert alkotva, ahol egymást erősítve, bevonnak valamennyi érintett felet a teljes körű személyiségfejlesztés érdekében, és az eredményesség érdekében.

Eredményes iskola:

· Adott intézmény adottságait, erőforrásait figyelembe véve ér el relatíve magas teljesítményt. Eredményesnek tekinthető az adottságai alapján várhatónál jobban teljesítő iskola.

- Dimenziói: tudásszint, sikeres szocializáció, kedvező munkaerő-piaci esélyek, társadalmi tőke.

Az eredményesség egyik eszköze az inkluzív nevelés. Ez legyen az alapvető intézményi szemlélet, mely a gyermekek, tanulók egyéni különbségeit (társadalmi, kulturális, biológiai) együttesen, teljes mértékben figyelembe veszi és azokból kiindulva, azokra építve alakít ki befogadó környezetet személyi, tárgyi és pedagógiai vonatkozásban, mely biztosítja a hatékonyság, eredményesség és méltányosság hármasságának megvalósulását. Másik fontos eszköz: a multikulturális nevelés. A multikulturális nevelés arra törekszik, hogy a különféle kultúrákkal és kulturális csoportokkal való együttműködést megalapozó kognitív, verbális és nonverbális készségeket fejlesszen ki, a más csoportokkal való kommunikációt lehetővé tevő képességekkel együtt. A multikulturális nevelés során tanítani kell a kulturális különbségek és a társadalomban levő emberi viszonyok jellegzetességeit, és alkalmat kell teremteni a kulturális pluralizmusra és a toleranciára való képességek kialakulására. Ezt nagymértékben segítheti a kulturális sokféleséget elismerő és reprezentáló intézményi környezet, mely kedvező hatással lehet a tanulók motiváltságára is.

Az iskolákban dolgozó pedagógusok naponta megtapasztalják, hogy az integrált osztályokban tanuló gyerekek között óriási különbségek mutatkoznak. A másság tükröződik a képességekben, a neveltségi szintben... minden egyes gyermek más-más fejlettségi fokon álló egyéniség. Ezért is fontos, hogy megfelelő végzettségű szakemberek tevékenykedjenek az intézményekben. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése-oktatása a pedagógusok számára sokszor igazi szakmai kihívást jelent, és folyamatos továbbképzést is igényel.

Az elmúlt évtizedek kutatásai rámutatnak: a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek sajátos, egyéni bánásmódot kívánó fejlesztési igénye mögött döntő többségében nem értelmi fogyatékoság áll. Hanem amikor a mérések eredményei az alacsonyabb képesség és IQ mutatókat tükrözik, akkor a háttérben a hátrányos szociokulturális vagy ingerszegény környezet tényezőiből adódó elmaradást kell meglátnunk. E gyerekek fejlesztési igénye következetes, célzott pedagógiai támogatással az átlagos fejlesztési igényekhez igazítható.

A személyiség fejlesztéséhez elengedhetetlen, hogy a gyermek, a tanuló az éppen aktuális egyéni fejlettségi szintjének megfelelő tevékenységeket végezhesse az intézményben, tehát a külső hatások a megfelelő belső fejlettségi szakaszban ériék a gyermeket, tanulót. Ezzel nemcsak a tanulási folyamatban lesz sikeresebb, hanem munkakedve is nő. A települések közoktatási intézményeiben dolgozók mindent megtesznek, hogy a településeken élő gyermekek, tanulók megfelelő szakmai, illetve tárgyi feltételek között nevelődjenek, tanulhassanak.

A lemorzsolódási, továbbtanulási, kompetenciamérési eredmények javítása érdekében az érintett tanulók körében differenciált tanórai tanulásszervezéssel, valamint fejlesztő, felzárkóztató, tehetséggondozó és az érdeklődési körnek megfelelő szakköri tanórán kívüli foglalkozások biztosításával, s azokba történő bevonásukkal folyamatosan javuló mutatókat lehet elérni.

A gyerek személyiségének figyelembevétele a pedagógia számára tehát tulajdonképpen azt jelenti, hogy differenciál – *mégpedig* – a tananyag elsajátításában, a bánásmódban és az értékelésben egyaránt.

A legkevésbé biztosít egyenlő esélyt a gyermeknek: az alacsonyabb iskolai végzettség, a kulturális javakkal kevésbé ellátott, szegényebb család. A probléma megoldására az általános iskolák számára az IPR30 program megoldást jelenhet. Az iskolai integrációs program alkalmazásához viszont elengedhetetlen néhány olyan szervezési, intézményi feltétel, amely biztosítja azokat a kereteket, amelyeken belül az integráció működni tud. Az iskola élete több ponton is átalakulhat.

Az IPR működtetése során az intézményekben alapvető feltétel:

- _ a be-és elfogadó szemlélet,
- _ a gyermek-és tanulóbarát környezet,
- _ az integrációt támogató új tanulásszervezési eljárások, módszerek alkalmazása a nevelés, tanulás-tanítás folyamatában,
- _ a széleskörű tevékenységformák biztosítása,
- _ az egyéni bánásmód, az optimális fejlesztés,
- _ a kapcsolatfejlesztés, a párbeszéd.

Az intézményekben a gyerekek képességeit differenciált tanulásszervezéssel, tanórák utáni korrepetálással, fejlesztő tanár alkalmazásával, tehetséggondozással, illetve a tehetséggondozás egyéb formáival (szakkörök, versenyek) fejlesztik. A tanítást-tanulást segítő eszközrendszer az együttnevelés pedagógiai esélyeit jelentősen növelik. Van megfelelő számú számítógép.

Az intézményekben a gyerekek képességeit differenciált tanulásszervezéssel, tanórák utáni korrepetálással, fejlesztő tanár alkalmazásával, tehetséggondozással, illetve a tehetséggondozás egyéb formáival (szakkörök, versenyek) fejlesztik. A tanítást-tanulást segítő eszközrendszer az együttnevelés pedagógiai esélyeit jelentősen növelik. Van megfelelő számú számítógép, illetve vannak olyan intézmények ahol rendelkezésre állnak interaktív táblák is.

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermekek testi, lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül: az egészséges életmód kialakítása, az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása, az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása. A családok romló körülményei miatt előtérbe került a szociális funkció (esélyegyenlőség biztosítása). Az egész napos ellátással tudják az óvodák megteremteni a gyermekek egészséges ellátásnak és az egyénre szabott fejlesztésnek a feltételeit. Egyre több óvoda foglalkozik kiemelten környezetvédelmi, illetve az egészséges életmódra neveléssel. Az óvodai nevelőmunka az óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban lévő saját nevelési program alapján folyik az egyes intézményekben, mely biztosítja az óvodai nevelés sokszínűségét, ugyanakkor az általános társadalmi igények megjelenését.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény rendelkezései szerint 2014 szeptemberétől kötelező óvodába járni a 3. életévüket betöltött gyermekeknek, mely rendelkezés a szociális hátrányból adódó különbségek kompenzálását, illetve a könnyebb felzárkóztatást hivatott szolgálni.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db
Az óvoda telephelyeinek száma	2
Hány településről járnak be a gyermekek	3
Óvodai férőhelyek száma	120
Óvodai csoportok száma	4
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	05:00-17:00

A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	2 hét	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	8	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	8	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	8	0
Kisegítő személyzet	4	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés
A mutatószámok az előző évhez képest nem változtak jelentős mértékben. Összességében leírható, hogy Rudabánya városának óvodáiban a személyi feltételek biztosítottak, a szakmai előírásnak megfelelő végzettséggel rendelkeznek.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 2.

év	Helyhiány miatt elutasított gyermekek száma (fő)	Ebből hátrányos / halmozottan hátrányos helyzetű (fő)
2008	0	N.A.
2009	0	N.A.
2010	0	N.A.
2011	0	N.A.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati, intézményi adatgyűjtés
A táblázatból jól látható, hogy egyetlen gyermeket sem kellett helyhiány miatt elutasítani.

4.4.3. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 3.

év	3-6 éves korú gyermekek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladatellátási helyek száma	óvodába beírt gyermekek száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2008	103	4	120	2	96	0
2009	108	4	120	2	104	0
2010	102	4	120	2	76	0
2011	94	4	120	2	102	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar,
Önkormányzati adatgyűjtés

A táblázat alapján megállapítható, hogy az óvodáskorú népesség korcsoportok szerinti létszáma csökkenő tendenciát mutat.

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanuló száma

tanév	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5- 8 évfolyamon tanulók száma	általános iskolások száma	napközis tanulók száma	
	fő	fő	fő	fő	%
2010/2011	95	167	262	N.A.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai

tanév	általános iskolai osztályok száma			általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban			általános iskolai feladat-ellátási helyek száma
	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	db
2010/2011	5	8	13	0	0	0	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

tanév	8. évfolyamot eredményesen befejezettek száma / aránya a nappali rendszerű oktatásban	
	fő	%
2010/2011	49	77,55

Forrás: TeIR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

Megfigyelhet a gyermeklétszám csökkenése. Az alsóbb tagozaton lényegesen kevesebb a tanulói létszám, mint a felső tagozaton.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma)

Mind az óvodásban, mind az iskolában megfelelő számú szakember biztosítja a teljes körű ellátást a gyermek számára.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs

Nincs hátrányos megkülönböztetés az oktatás területén.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

A városban működő iskola mindent megtesz annak érdekében, hogy az eredményességi mutatók javuljanak.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Településünkön a hátrányos helyzetű fiatalok oktatása, felzárkóztatása sikeresen megtörténik az intézményeken belül, és pályázatok útján is.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Szünidei programok hiánya	Szünidei programok megvalósítása

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nemek közötti egyenlőség azt jelenti, hogy mindkét nem egyenlő mértékben van jelen hatalom, részvétel és láthatóság szempontjából a közélet és magánélet minden szférájában. Amikor a nemek közötti egyenlőségről van szó, azt nem a nemek közötti különbözőség, hanem sokkal inkább a nemek közötti egyenlőtlenség ellentétéként kell látni. Célja az, hogy elősegítse a nők és férfiak teljes részvételét a társadalomban. Nők és férfiak társadalmi egyenlősége elsősorban azonos jogokra vonatkozik az élet minden területén. A diszkrimináció tilalma azt jelenti, hogy neme alapján senkit ne érhesen hátrányos megkülönböztetés. Ma az egyenlőség helyett egyre inkább az egyenlő jogok, esélyek és bánásmód kifejezéseket használják: rendelkezzen a két nem egyenlő lehetőségekkel a társadalmi és a magánéletben, a munkavállalás területén, a képzésben való részvételben, az előmenetelben, a politikai döntéshozatalban, a gyereknevelésben, a szolgáltatásokhoz való hozzáférésben.

Az adattáblák kitöltéséhez elsősorban helyi adatgyűjtésre volt lehetőség, amelyhez szintén a partnerek segítségét kértük. Sajnos központi adatszolgáltatás e területen kevésbé áll rendelkezésre.

E tématerületnél kiemeljük – *az egységes szemlélet miatt* - a vonatkozó jogszabályokat. Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

- Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.
 - a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
 - a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Magyarországon a nők gazdasági aktivitása kisebb, mint a Nyugat-Európai országokban. A nők gazdasági aktivitását nagymértékben befolyásolja társadalmi szerepvállalásuk.

A nők gazdasági aktivitásának fontos befolyásoló tényezője a gyereknevelés. Míg a férfiak körében a gyereknevelés – lényegében függetlenül a gyerek korától – valamelyest növeli a munkavállalás valószínűségét, az iskoláskor alatti vagy kisiskolás korú gyereket nevelő nők aktivitása lényegesen alacsonyabb, mint az azonos tulajdonságokkal rendelkező gyerektelen vagy idősebb gyereket nevelő nőké, a gyereknevelés aktivitáscsökkentő hatása annál nagyobb, minél kisebb a gyerek. Befolyásolja a nők gazdasági aktivitását a gyermekek száma is, a három vagy több gyermek radikálisan csökkenti a nők gazdasági aktivitását. A gyereküket egyedül nevelő nők inkább kívánnak munkát vállalni, mint az azonos tulajdonságokkal rendelkező, s ugyanannyi és ugyanolyan korú gyereket nevelő, de párkapcsolatban élő nőtársaik.

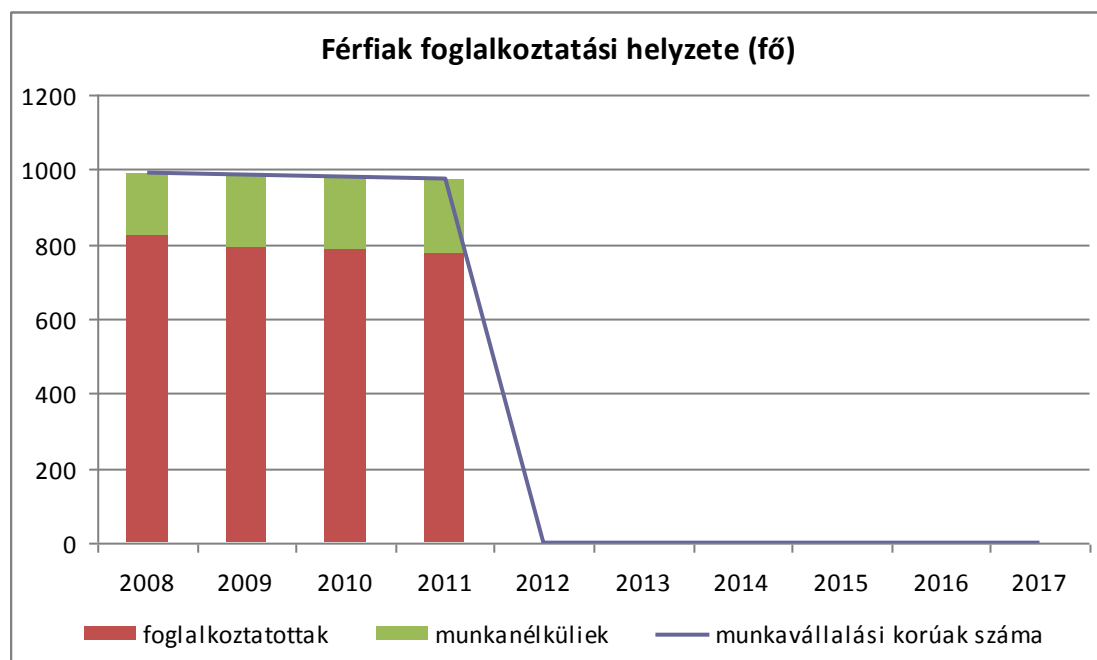
Markáns különbségek mutatkoznak a két nem között a munkavégzés keretei szerint. A nők között magasabb az alkalmazottak aránya, a férfiak viszont gyakrabban dolgoznak önfoglalkoztatóként (egyéni vállalkozók, társas vállalkozások dolgozó tulajdonosai).

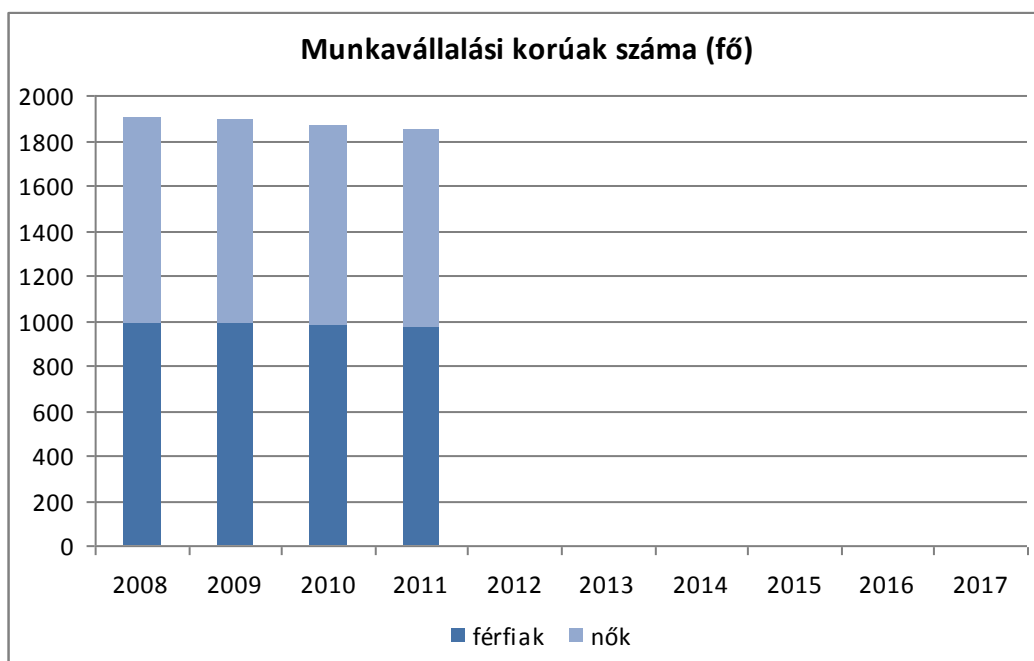
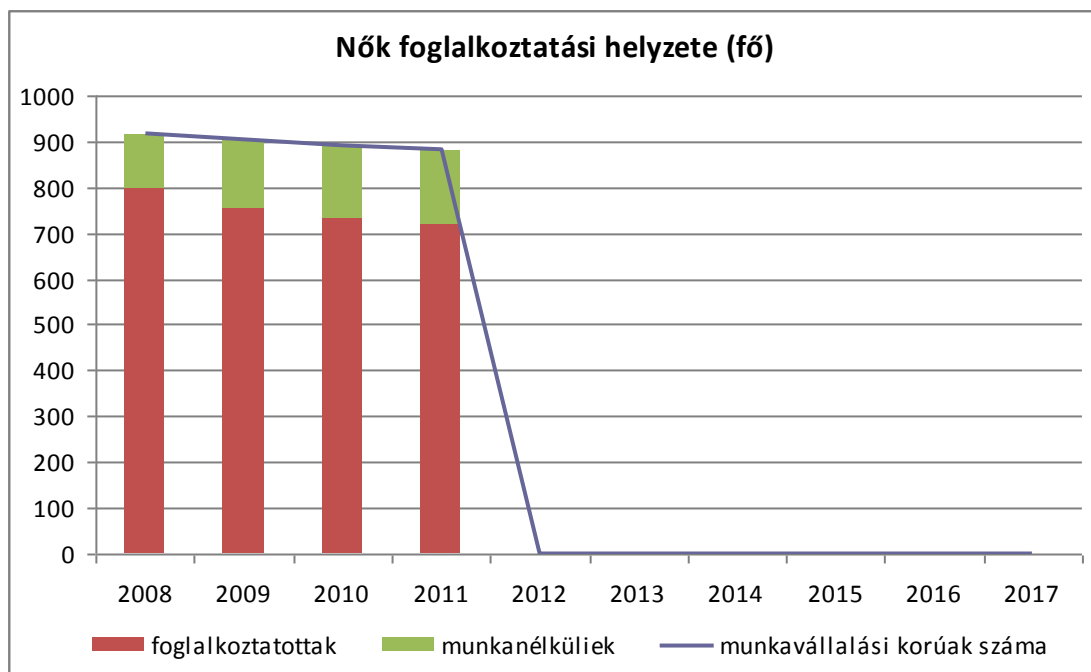
a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

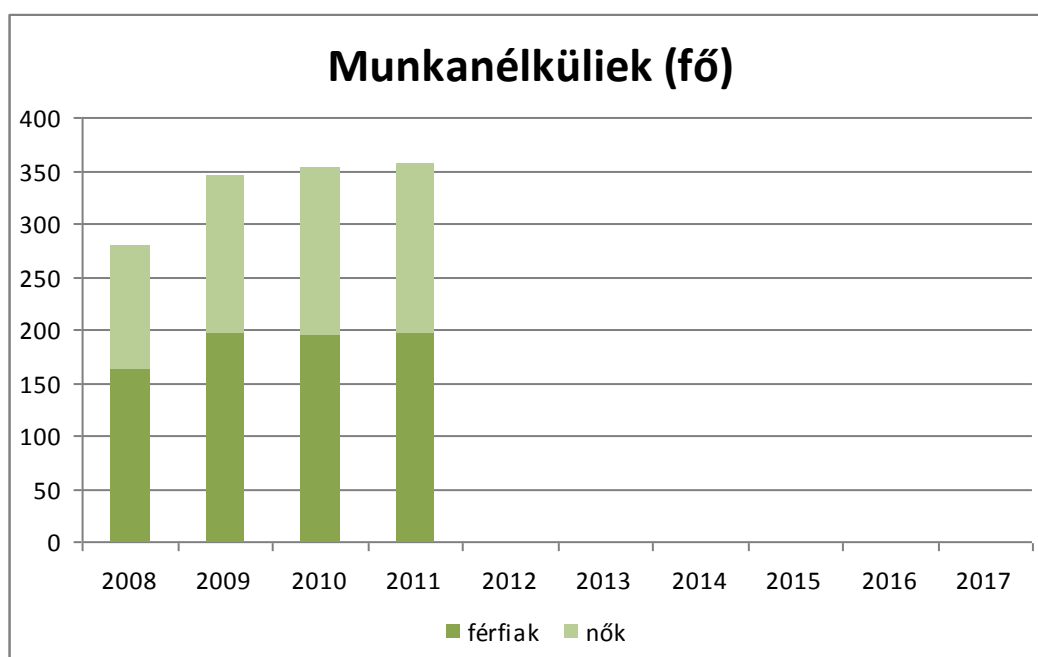
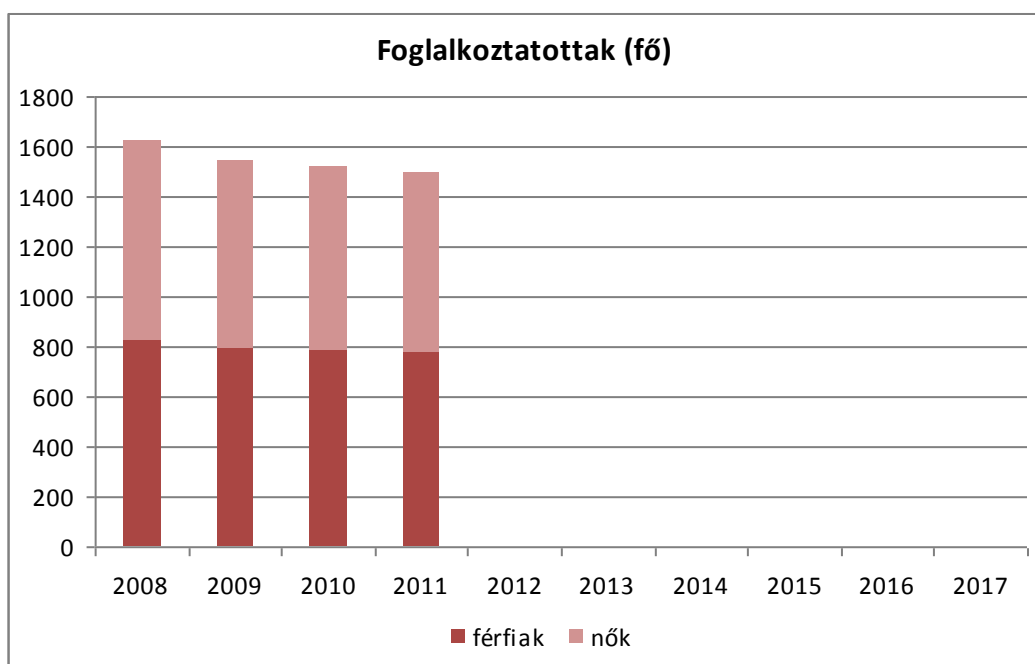
5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2008	989	915	827	798	162	117
2009	988	904	792	754	196	150
2010	981	890	787	732	194	158
2011	973	880	777	720	196	160
2012	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2013	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIr és helyi adatgyűjtés

A foglalkoztatottak számáról sajnos nincsenek helyi adatok. Országos adatok szerint a foglalkoztatott nők aránya kevesebb, mint a férfiaké. Ennek egyik oka, hogy a gyermekvállalás miatt több nő van az inaktívok között (GYES, GYED, GYET). A munkanélküliségbe lépő nők egy része nem állásvesztő, hanem korábban inaktív volt.

Megállapítható az is, hogy a munkanélkülivé vált nők a férfiaknál kisebb eséllyel jutnak vissza a munkaerőpiacra, következésképpen az átlagosnál hosszabb időt töltenek munka nélkül, mint a férfiak.

Annak, hogy a nők száma magasabb a munkanélküliek között oka lehet az is, hogy településünkön nem elterjedtek az atipikus, részmunkaidős foglalkoztatási formák, a rugalmas munkaidő beosztás.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A településen a nők képzési programokba történő bevonása megoldott, olyan képzési programokon vesznek részt, amely területek hiányt mutatnak. Az alapképzés, és az átképzés is nagyon fontos szerepet játszik abban, hogy csökkenthető legyen a munkanélküliség. Cél, hogy minden munkavállalási korú nő elhelyezkedjen, hiszen egy családban kell, hogy a nő is jövedelmet szerezzen, és ennek lehetősége abban áll, hogy részt vesznek képzési programokon.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Településünkön a munkanélküli nők körében az alacsony iskolai végzettségűek is jelen vannak. Az iskolai végzettséget tekintve az általános iskolát végzettek kerülnek legtöbbször regisztrációra. Megállapítható, hogy minél magasabb az iskolai végzettség, annál nagyobb az esély az elhelyezkedésre.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetése nehezen vizsgálható jelenség, megmutatkozhat a munkára való jelentkezéskor (ha a munkakör betöltésére mindkét nem képviselője alkalmas, azonos kvalitásokkal rendelkeznek, a munkáltató mégsem szeretne nőt alkalmazni), az azonos munkáért járó eltérő bérezésben, vagy az előmeneteli lehetőségek szűkösségében (üvegplafon-jelenség).

A nők esélyegyenlőségének sarkalatos kérdése „az egyenlő munkáért egyenlő bér” elvének érvényesülése.

A nők férfiakkal szembeni kereseti hátránya mögött sokféle tényező együttes hatása áll. A keresetek színvonalát meghatározhatja a gazdasági ág, gazdálkodási forma, a munkavállaló személyes jellemzői (életkora, iskolai végzettsége, foglalkozása). A női keresetek hátránya a

versenyszférában nagyobb, mint a költségvetési szférában. A két szektor közötti eltérés oka, hogy a közszférában alkalmazott illetmény-előmeneteli rendszerek szűkebb teret adnak a nemek szerinti különbségtételnek, mint a piaci szféra szabad béralkuja.

A település egészére vonatkozóan hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó adatokkal nem rendelkezünk.

Az önkormányzatnál és intézményeinél dolgozók bére, keresete nem, korcsoport, beosztás, szakma vagy végzettség szerint évenként nyomon követhető, hátrányos megkülönböztetés nincs.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A családi, magánéletbeli feladatok és felelősségek általában egyoldalúan a nőket terhelik, mivel általában túlnyomórészt ők látják el a gyerekeket és az időseket.

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés. A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően - különösen bölcsődében, hetes bölcsődében, családi napköziben, családi gyermekfelügyelet vagy házi gyermekfelügyelet keretében, nyári napközis otthonban, valamint óvodában, iskolában.

Településünkön a gyermekek napközbeni ellátása, óvodában és az általános iskolában biztosított.

A rugalmas munkaidő nem igazán jellemző a városban és környezetében. A családi feladatok összeegyeztethetőségét támogató szolgáltatások elérhetősége sem jellemző a városban.

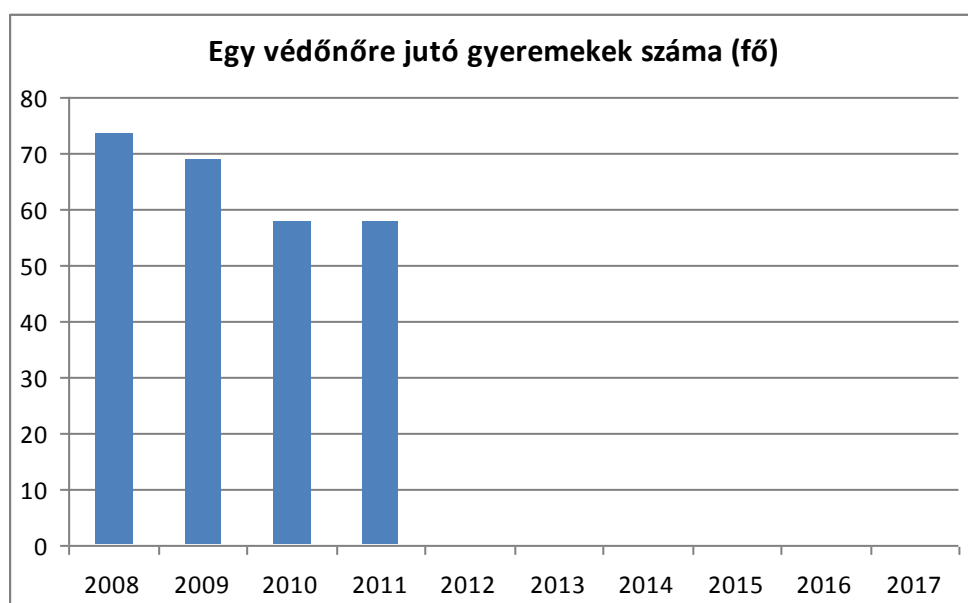
5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

év	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2008	2	147	74

2009	2	138	69
2010	2	116	58
2011	2	116	58
2012	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2013	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR és helyi
adatgyűjtés

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat tevékenységi körében realizálódik elsősorban. A szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak a városban a védőnők.

Családtervezéssel kapcsolatban a serdülőkorban lévő gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor, több alkalommal is szerveznek ilyen jellegű oktatást.

A leendő édesanyák számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadása megkezdődik már várandós korban a szülésfelkészítő tanfolyam keretében, egyéni beszélgetések, látogatások alkalmával, kezdve a szüléstől, szoptatástól a tápláláson gyereknevelésen át. Segítséget kapnak a szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében, szükség esetén az utánajárásban is.

A védőnői hálózat nagy figyelmet fordít a szociális okból vagy gondatlanságból veszélyeztetettségben élő gyermekek folyamatos nyomon követésére és a társszervekkel való kapcsolat felvételre.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A rendőrség a 2009. október 1-jével hatályba lépett 2009. évi LXXII. törvény és a végrehajtására vonatkozó 52/2009.(IX.30) IRM rendelet alapján 2009. október 1.-je óta rendelkezik az ideiglenes megelőző távoltartásról.

A hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény arra irányul, hogy még azt megelőzően kezelje a családon belüli erőszak jelenségét, mielőtt egy súlyosabb helyzet, a sokszor helyrehozhatatlan következményekkel járó bűncselekmény bekövetkezne.

Az ideiglenes megelőző távoltartás átmenetileg korlátozza a bántalmazó tartózkodási szabadságát, a tartózkodási hely szabad megválasztásának jogát, szülői felügyeleti jogát, valamint gyermekével való kapcsolattartási jogát. Az ideiglenes megelőző távoltartás lényege, hogy a határozat alapján a bántalmazó köteles elhagyni a bántalmazottal közösen használt ingatlant, és oda az ideiglenes távoltartó határozatban meghatározott ideig nem térhet vissza. A távoltartás nemcsak a közösen használt ingatlanra, hanem a személyes kontaktusra is vonatkozik. A távoltartás helyszíne elvileg minden térre kiterjed, de a törvény kifejezetten megjelöli a lakó- és munkahelyet, az oktatási intézményt, valamint a gyógykezelés céljából rendszeresen látogatott egészségügyi intézményt, vagy a vallásgyakorlása során rendszeresen látogatott épületet, illetve általa rendszeresen látogatott egyéb intézményt. A távoltartás azonban nem jelenti a törvényesen fennálló kötelezettségek alóli mentesülést: az ideiglenes távoltartó határozat a bántalmazó más jogszabály alapján fennálló tartási, valamint a közös lakás fenntartására vonatkozó fizetési kötelezettségeit nem érinti.

A törvény az ideiglenes megelőző távoltartó határozattal kapcsolatos eljárásra a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) a törvényben foglalt eltérésekkel rendeli alkalmazni, és eljáró hatóságként a rendőrséget jelöli ki. A rendőrség a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény szerinti helyszíni intézkedés keretében haladéktalanul, ideiglenes távoltartó határozatot hoz, ha meggyőződik arról, hogy az élet, testi épség, vagyonbiztonság azonnali védelme ezt indokolja. Ugyanígy jár el, ha a családon belüli erőszakkal összefüggésbe hozható bűncselekmény, illetve szabálysértés gyanúja merül fel, de büntetőeljárási vagy szabálysértési kényszerintézkedés alkalmazása nem indokolt.

Az ideiglenes megelőző távoltartó határozat meghozatalát megelőzően a rendőrség köteles vizsgálni a hozzátartozók közötti erőszakra vonatkozó tényeket, annak megállapítása céljából, hogy megalapozottan lehet-e következtetni a hozzátartozók közötti erőszak elkövetésére,

illetve indokolt-e további eljárás, így különösen szabálysértési, vagy büntetőeljárás megindítása.

A rendőrség az ideiglenes megelőző távoltartó határozatot haladéktalanul, a helyszínen köteles meghozni. Ha a rendőrség az eljárása során a bántalmazóval szemben az előállítás rendőri intézkedést alkalmazza, a rendőrség a határozatot legkésőbb az előállítás időtartamának lejártáig hozza meg. Az elrendelő határozatot a bántalmazóval és a bántalmazottal közölni kell, és azt részükre át kell adni, illetőleg a lehető legrövidebb úton kézbesíteni kell. Az ideiglenes megelőző távoltartás időtartama legfeljebb 72 óra lehet.

Ugyanazon bántalmazóval szemben ugyanaz a bántalmazott csak akkor kérheti újból ideiglenes megelőző távoltartás, illetve megelőző távoltartás elrendelését, ha az elrendeléshez a törvényben meghatározott feltételek ismételten megvalósulnak.

A megelőző távoltartás elrendeléséről a bíróság nemperes eljárásban dönt. A rendőrség, ha ideiglenes megelőző távoltartást rendelt el, azzal egyidejűleg a megelőző távoltartás időtartamának meghosszabbítását a rendőrség a bántalmazott életvitelszerű tartózkodási helye szerint illetékes helyi bíróságnál kezdeményezi. A bírósági nemperes eljárás megindítását a bántalmazott, illetve a bántalmazottnak a Ptk-ban meghatározott közeli hozzátartozója és hozzátartozója is kérelmezheti. A kérelmet írásban lehet előterjeszteni, vagy az illetékes bíróságon jegyzőkönyvbe lehet mondani. A bíróság az indítványról három napon belül határoz. A megelőző távoltartás időtartama legfeljebb 30 nap lehet.

Településünkön nőket érő erőszakról, családon belüli erőszakról nem tudunk.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások településünkön nincsenek, így legközelebb Miskolcon található Családok Átmeneti Otthona.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.

Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket.

Rudabánya Város Önkormányzat Képviselő-testület tagja jelenleg 6 férfi és 1 nő. Az önkormányzat Pénzügyi és Szociális bizottságában 6 férfi és 3 nő vesz részt.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Tapasztalatok alapján a leggyakrabban előforduló, a nőket helyi szinten foglalkoztató társadalmi problémák a munkanélküliség, alulképzettség, kismamák bezártság érzése, magányosság.

A munkanélküliség össztársadalmi probléma, melyet a Munkaügyi Központ, az Önkormányzat, szociális intézmények szoros együttműködésével létrehozott komplex programokkal lehet enyhíteni.

Rudabánya Város Védőnői Szolgálat a kötelező feladatain túl alternatív programokkal segíti a Rudabányai nők – anyák mindennapjait.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Munkanélküliség a nők körében	A nők számának emelkedése a munkaerő-piacon

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

A népesség öregedésével járó társadalmi, demográfiai problémák az elmúlt évtizedekben világszerte az érdeklődés középpontjába kerültek. Az öregek aránya a Föld teljes népességét figyelembe véve 2000-ben 10 % volt, 2050-ben 25 % körül várható, míg ez az arány Európában 36-37 %-os mértéket mutat. Az Európa egészére érvényes általános öregedési folyamat Magyarországon is jellemző. Folyamatosan, az utóbbi években pedig gyorsuló ütemben csökkent a 14 éves és ennél fiatalabb korcsoportok aránya és emelkedett az idősebb aktív korúaké, de még inkább a 60 éven felülieké. Ezen arányok a születések és halálozások trendjeiből erednek, a vándorlások szerepe eddig nem volt meghatározó. Míg a demográfiai öregedés, a korstruktúra romlása a maga átütő társadalmi hatásaival kedvezőtlen folyamatot jelenthet, az életkor meghosszabbodása nagyon is pozitív jelenség. A társadalmi szolidaritás megkívánja, hogy a fiatal generációk fokozott gondot fordítsanak a teljes népesség immár egyötödét kitevő, a munkából lassan kiöregedő, vagy már kiöregedett népesség életkörülményeire, életminőségére. Az életkörülményeket - *így az időskorúakét is* - általában a lakáshellyel, a jövedelemmel és a fogyasztás szerkezetével, színvonalával lehet jellemezni, figyelemmel a háztartások szerkezetére.

Az öregedés folyamata elkerülhetetlen. Egy társadalom akkor kezeli az idősök kérdését sikeresen, ha az idős ember aktivitása, anyagi, egészségügyi, szociális és kapcsolati biztonsága az egyén számára megnyugtatóan alakul. Az életminőség megtartása részben az intézményekre, részben az egyénre hárul. Kérdés az, hogy az egyes szociális ellátó rendszerek mennyire készültek fel a növekvő igények ellátására, mennyi terhet bír el a család, milyen megtartó és támogató közösségekre támaszkodhatnak az idősök.

Kiemelt figyelmet érdemelnek, mert magas az egyedül élők aránya, így az önkormányzat számára további odafigyelést jelent, mivel igényük várhatóan megnő a közösségi szolgáltatásokra.

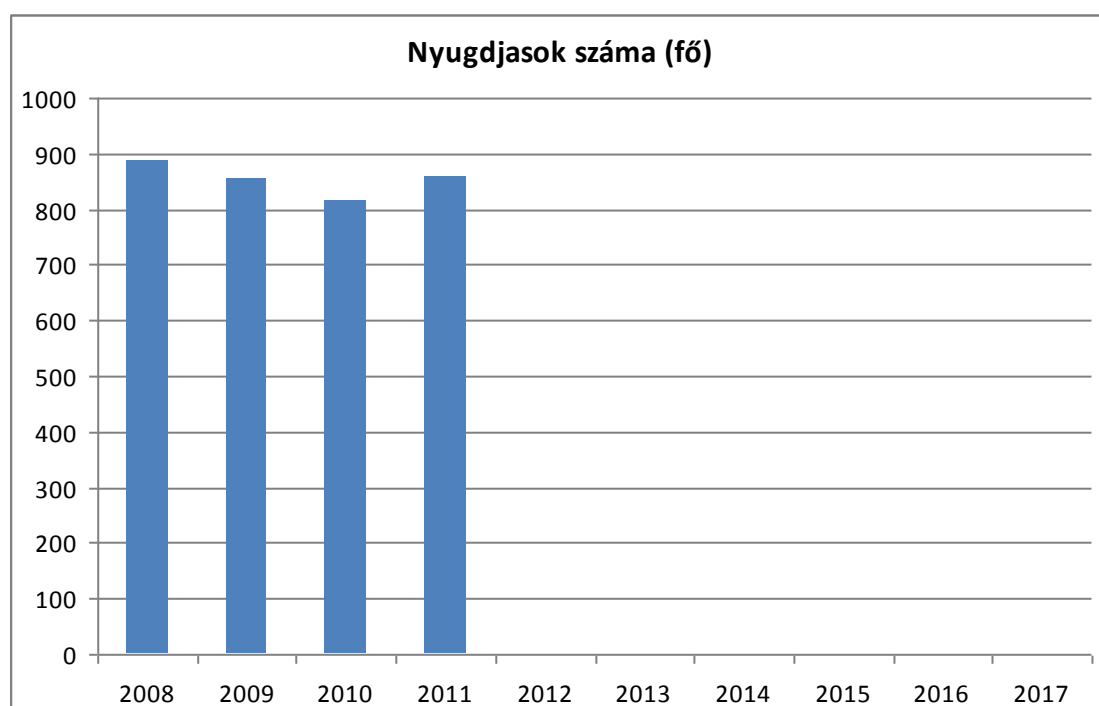
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi 65 éven felüli fő jut. Városunkban 100 alatti az index, tehát megállapítható, hogy túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népességszerkezet. Mivel fiatalos a népességszerkezet, ezért a gyerekek tekintetében fokozottabb ellátásra van szükség.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

év	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2008	365	522	887
2009	357	499	856
2010	337	480	817
2011	382	479	861
2012	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2013	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH Tstar

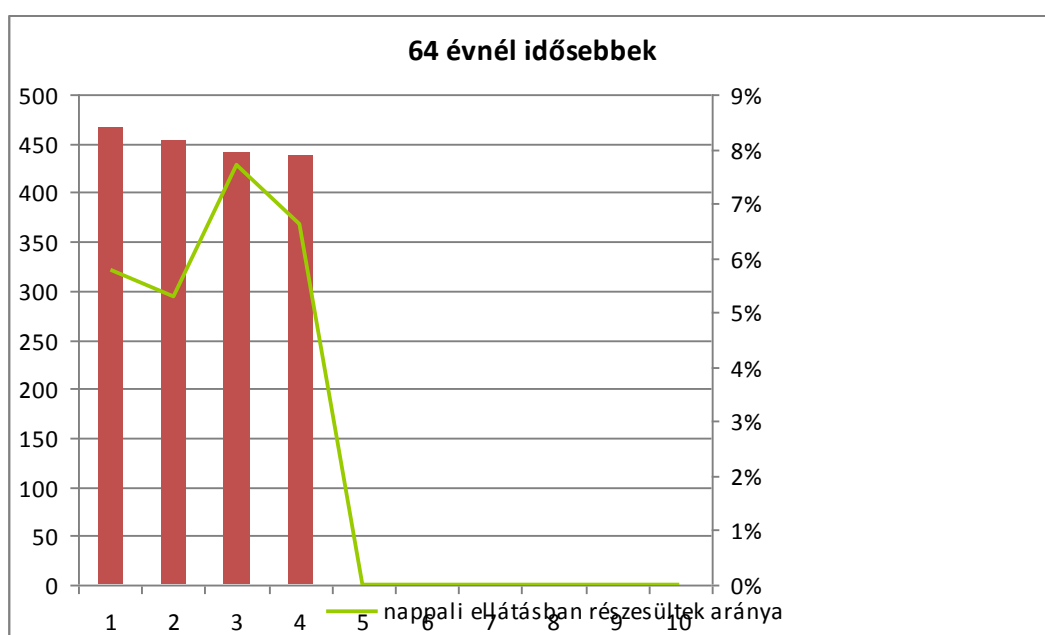
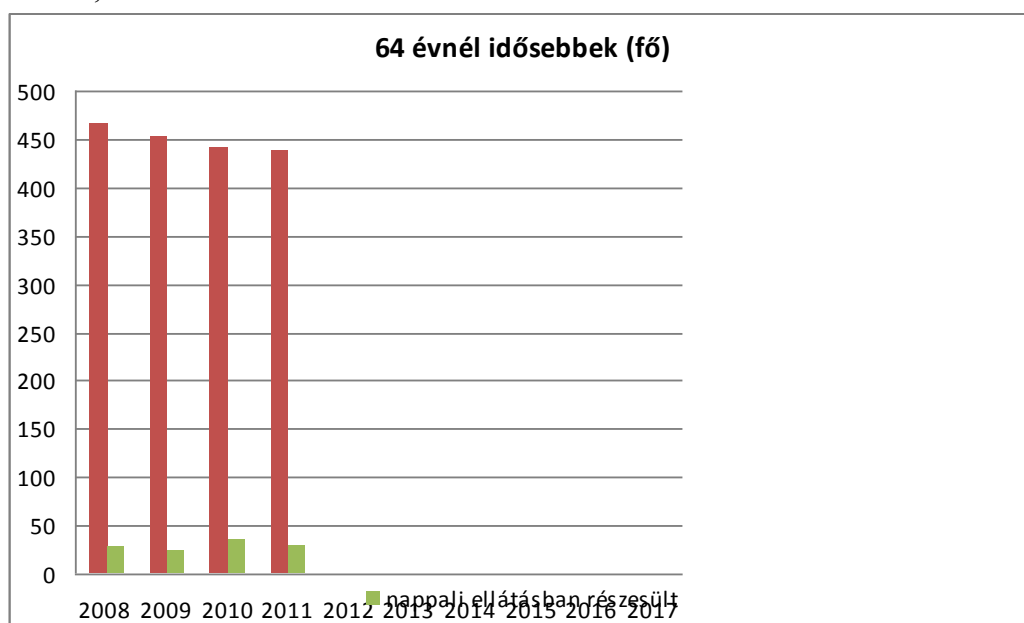

Városunkban a nyugdíjasok száma 2010 évig csökkent. Rudabánya város Önkormányzata kiemelten kezeli a nyugdíjasok helyzetét. A támogatások mellett kulturális, szórakoztató programokkal biztosítjuk az aktív kikapcsolódásukat.

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

év	64 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	fő	fő	%
2008	467	27	6%
2009	454	24	5%
2010	442	34	8%
2011	438	29	7%
2012	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2013	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők vonatkozásában az alábbi jogszabályi rendelkezések irányadók:

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer

1. saját jogú; és
2. hozzátartozói nyugellátásokat biztosít.

A saját jogú nyugellátások körébe tartozik:

1. az öregségi nyugdíj,
2. a rehabilitációs járadék.

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás:

1. az özvegyi nyugdíj;
2. az árvaellátás;
3. a szülői nyugdíj;
4. a baleseti hozzátartozói nyugellátások; valamint
5. özvegyi járadék.

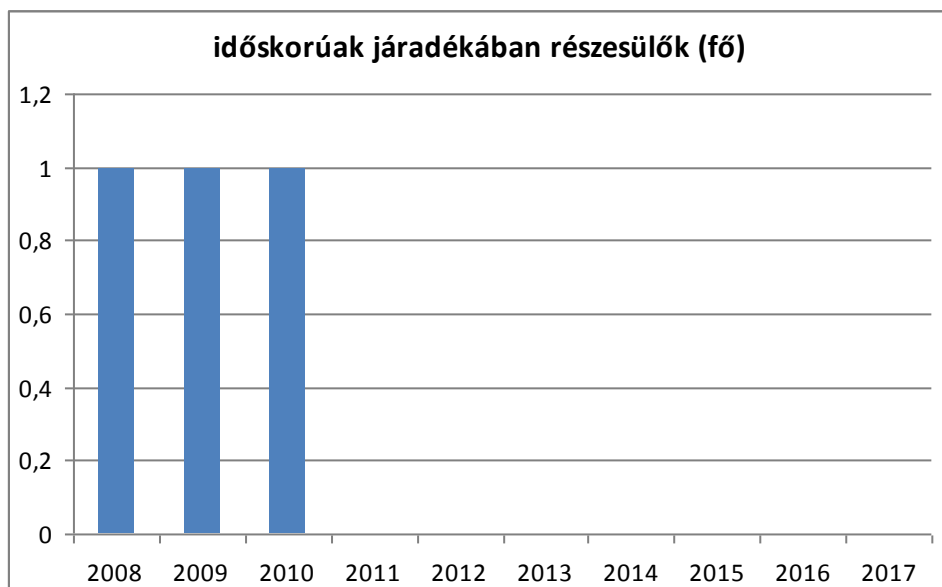
A nyugdíjasok között igen magas az egyszemélyes háztartások száma, mely háztartások nagy részét alacsony nyugdíjjal rendelkező özvegy nők alkotják.

Mivel az idős emberek családjának aktív tagjai dolgoznak, egyes esetekben nem is a településen élnek, nagy a veszélye a településen az idősek elmagányosodásának, elszigetelődésének.

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesülők száma

év	időskorúak járadékában részesülők száma
2008	1
2009	1
2010	1
2011	0
2012	n.a.
2013	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény értelmében az időskorúak járadéka azon idős személyek részére biztosít ellátást, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatáruk betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátással rendelkeznek. Városunkban az időskorúak járadékában részesülők aránya elenyésző.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

Magyarországon a KSH adatai szerint 2010-ben az 55 év feletti korosztály foglalkoztatási rátája alig haladta meg az 50 százalékot. Az intézmények, vállalatok ritkán alkalmaznak időseket, hiszen magasabb bért és addicionális költséget jelentenek számukra. Egy tanulmány szerint a két legerősebb érv, amit az 50 év feletti munkavállalók alkalmazása ellen megfogalmaznak: az idegen nyelvtudás és a megfelelő számítástechnikai ismeret hiánya. Ugyanakkor számos érv szól az alkalmazásuk mellett is: a munkában töltött évek alatt komoly szakmai tudásbázist halmoztak fel és jóval pontosabbak és megbízhatóbbak a fiataloknál (nem fognak más munkát keresni, megbecsülik a feladatokat), kevésbé kritikusak a felső vezetéssel és a vállalat működésével szemben és erős elkötelezettséget mutatnak a munkahelyük iránt. Emellett pedig részmunkaidőben, vagy akár kiszervezéssel is hajlandók dolgozni.

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Az idősek, nyugdíjasok jövedelmi helyzetére tekintettel is az egészségesek, az aktívak szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet. Erre esély a munkaerő-piacon nincs, kivétel, ha speciális tudással rendelkezik, vagy családi vállalkozáson belül hasznosítja tudását.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Településünkön az idős emberek a könyvtár szolgáltatásait ingyen vehetik igénybe (számítógép, klubok stb.). Foglalkoztatásukra támogató programok a településen nincsenek.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A diszkrimináció felmérése rendkívül nehéz. Azt tudjuk a szakirodalomból, hogy az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A szociális alapszolgáltatások megszervezése az állam és az önkormányzat feladata. Ezen ellátási forma biztosításával segítséget nyújtanak a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, vagy mentális állapotukból vagy más okból eredő problémák megoldásában.

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az idősek egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférése az egészségügyi ellátórendszeren belül biztosított. Az egészségügyi alapellátást háziorvos és fogszakorvos látja el a településen.

Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást. Házi

segítségnyújtás keretében főként idős emberekről, fogyatékos személyekről, valamint azokról az egészségi állapotuk miatt rászoruló személyekről gondoskodnak, akik a rehabilitációt követően a saját lakókörnyezetbe történő visszailleszkedés céljából támogatást igényelnek önálló életvitelük fenntartásához.

A házi segítségnyújtás keretében biztosítják:

- az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését,
- az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiénias körülményeinek megtartásában való közreműködést,
- a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtást.

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani és

- nyugdíjasok, nyugdíjszerű ellátásban, időskorúak járadékában, fogyatékosági támogatásban részesülők, vagy
- egészségkárosodottak rendszeres szociális segélyében részesülnek, vagy
- azok a személyek, akiknek az étkeztetését egészségi állapotuk indokolja.

Az ellátás történhet az étel:

- kiszolgálásával egyidejű helyben fogyasztással,
- elvitelének lehetővé tételével,
- lakásra szállítással.

Ha az étkeztetésben részesülő személy egészségi állapota indokolja, a háziorvos javaslatára diétás étkeztetés biztosított.

Idősek Klubja elsősorban a saját otthonukban élő egészségügyi állapotuk vagy idős koruk miatt, szociálisan és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére, igény szerint napközbeni étkezésre.

A szociális gondozók szabadidős programokat szerveznek, szükség szerint megszervezik az egészségügyi alapellátáshoz jutást (orvoshoz kísérés, felvilágosító előadások szervezése, mentális gondozás), segítenek hivatalos ügyek intézésében.

Amennyiben a szociális támogatásra rászorult személyekről az alapellátás keretében nem lehet gondoskodni, akkor az állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formákban kell részükre ellátást biztosítani.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférést a településen az Önkormányzat, Könyvtár, TELEHÁZ, ahol az ingyenes internet-hozzáférés is biztosított.

A Városi Könyvtár tevékenységének fontos szegmense az időskorúak számára a közművelődési szolgáltatások nyújtása, melyekkel igyekeznek bevonni e korcsoportot aktívan az intézmény tevékenységébe, különböző programokba.

c) idősök informatikai jártassága

Fontosnak tartjuk a digitális írástudás fejlesztését idős korban is, igény esetén lehetőséget biztosítunk a Városi Könyvtárban a nyilvános internet hozzáféréshez.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az időseket célzó programokat a településen, a közintézmények közül, leginkább az Önkormányzat, Könyvtár, TELEHÁZ szervez.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
naivitásuk miatt kiszolgáltatott helyzetben vannak a „trükkös” tolvajokkal szemben	Időseket érő bűncselekmények megelőzésére tájékoztató előadások szervezése.
Egészségügyi szűrések igénybevételének hiánya	Egészségügyi szűrések népszerűsítése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékos személy az, aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktívrésztvétel során. A Fogyatékokkal élő személyek jogairól szóló egyezményes az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalást.

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

év	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma	egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma
2008	103	n.a.
2009	92	n.a.
2010	84	n.a.
2011	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma		
	önkormányzati fenntartású intézményben	egyházi fenntartású intézményben	civil fenntartású intézményben
2008	n.a.	n.a.	n.a.
2009	n.a.	n.a.	n.a.
2010	n.a.	n.a.	n.a.
2011	n.a.	n.a.	n.a.

Településünkön a szociális ellátásban részesülő megváltozott munkaképességű személyek száma csökken, az egészségkárosodottak rendszeres szociális segélyében részesülők számáról nincs adatunk.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

Jelenleg településünkön nincs foglalkoztatási lehetőség a fogyatékkal élők, megváltozott munkaképességűek számára, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. Nincs a településen csak fogyatékkal élőket, vagy megváltozott munkaképességűeket foglalkoztató munkáltató, melynek oka a gazdasági válság következtében kialakult nehéz munkaerő-piaci helyzet.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A településen nincs tudomásunk hátrányos megkülönböztetésről a foglalkoztatás területén.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Településünkön önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok nincsenek.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Ellátási formák:

Fogyatékosági támogatás: A Fot. 22. §-a alapján biztosított fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult.

Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult

Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult,

1. aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
2. aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
3. akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül

Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:

Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás

Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon

Aktuális jogszabályok:

141/ 2000(VIII.9.) Korm. rend A súlyos fogyatékosná minősítésének és felülvizsgálatának valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól.

218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet a mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról

1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
2006. évi CXVII. törvény egyes szociális tárgyú törvények módosításáról

2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól

Állami támogatásban részesülnek, az önkormányzat a lehetőségeihez mérten segíti, ezen személyek életének megkönnyítését együttműködve az érintett személyek igényének megfelelően.

A szociális ellátásokat igénybevevők között nagy valószínűséggel jelen vannak a fogyatékos személyek is, nyilvántartott adattal azonban csak az alanyi jogon közgyógyellátásban részesülők, az időskorúak járadékában, súlyos mozgáskorlátozottak közlekedési támogatásában, súlyos fogyatékos hozzátartozó ápolása címén részesülőkre vonatkozóan rendelkezünk.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés, amelynek fogalma az utóbbi években teljesen új tartalmat nyert: ma már valamennyi fogyatékosági csoporthoz tartozó ember –azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan halmozottan fogyatékos emberek - speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítés, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni. Ez olyan eszközök és megoldások telepítését jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy-egy szolgáltatást a mozgássérült embereken túl látás- vagy hallássérült, valamint értelmi fogyatékos emberek is igénybe vehessenek. (Hangos térkép, indukciós hurok, könnyen érthető tájékoztató füzetek, stb.) A kulcs az, hogy ma már nem pusztán épületek akadálymentesítéséről, hanem a *közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréséről* beszélünk, amely tehát magában foglalja az épületek komplex akadálymentességét, de annál jóval több.

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A településen az akadálymentesítés részben megoldott, a közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához önkormányzatunk segítséget nyújt az igényeknek megfelelően, esetlegesen bevonva a közös hivatalként működő településeket.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A fogyatékos személy számára jogszabályban meghatározottak szerint - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz, kulturális programokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.

Mint ahogyan az előző pontban kifejtésre került a középületek akadálymentesítése csak részben megoldott.

A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékozódás és a személyi segítség feltételeit.

Településünkön tovább kell lépni a kommunikációs akadálymentesítés megvalósítása terén, valamennyi fogyatékossgal rendelkező személy számára biztosítva a tájékozódás lehetőségét:

- A gyengénlátók, színtévesztők számára érzékelhető nagyságban, formában, színben kell elkészíteni a tájékoztatást szolgáló látványelemeket.
- A vakok számára hanggal, tapintható, letapogatható, megfogható elemekkel kell kiépíteni az információs elemeket.
- A hallássérültek számára a hangos információkat szöveggel, képekkel, fénnyel kell kiegészíteni.

A fogyatékos személy számára lehetővé kell tenni a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú létesítmények látogatását. A fogyatékos személy számára - sportolási lehetőségeinek megteremtéséhez - a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát hozzáférhetővé kell tenni.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

Ma már kötelezően, jogszabályban előírt az akadálymentesítettség, amelynek betarttatása nehéz feladat a hatóságok előtt. Azon vállalkozások, amelyek EU forrásra pályáznak, a nyertes projekt keretében az akadálymentesítést kötelező tevékenységként elvégzik. Ez a tény

azt vetíti előre, hogy az előttünk álló évtizedben a vállalkozások fokozatosan, de eleget fognak tudni tenni e kötelezettségüknek.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni.

Akadálymentes parkolóhely településünkön a parkolók többségében ki van jelölve.

A közterületek, járdák, parkok akadálymentesítése részben biztosított a településen.

Különös figyelmet szükséges fordítani arra, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános alapelvként jelenjen meg – és ezáltal minden vonatkozásban érvényesüljön – az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszere.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

Településünkön nincs lehetőség a speciális közlekedési megoldásokra és nem rendelkezik fogyatékosok nappali intézményével sem. Igény esetén a Rudabánya város illetékességi területén a szakemberek az fogyatékkal élők részére az otthonukban nyújtanak segítséget a gyógyulásuk érdekében. Lehetőség van továbbá arra, hogy a helyben tevékenykedő egyházi és alapítványi szervezetek segítségét igénybe vegyék a közlekedés megkönnyítése érdekében.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az önkormányzat próbál segíteni, támogat minden olyan civil szervezetet, alapítványt, amelyek hátránykompenzáló szolgáltatásokat nyújtanak, vagy kívánnak bevezetni.

7.4. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Középületek akadálymentesítés hiánya	Akadálymentesítés a közintézményekben

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

A helyi és a kis település lévén, a környező települések szervezetei folyamatosan gyarapodnak, tevékenységüket bővítik annak érdekében, hogy ezen települések élhetőbben legyenek, csökkenjen az elvándorlás és az öregedési index. Ezért van szükség arra, hogy olyan rendezvények kerüljenek megrendezésre, melynek látogatottsága révén ismeretekben gazdagodhatnak a lakosok és az ide látogatók, valamint megismerjék ezen települések nyújtotta lehetőségeket. Az igények felmérése az alap, melyhez hozzáadódik a közös munka, ezáltal a szervezők, megvalósítók is élvezhetik „munkájukat” és annak gyümölcsét.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Önkormányzatunknak nagyon jó kapcsolata van az egyházzal, együttműködve építjük környezetünket, mely nemcsak minket érint, hanem a környező településeket is.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

A település melletti önkormányzatokkal jó kapcsolatot építettünk ki. Társulás településünkön nem jött létre.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Német Nemzetiségi Önkormányzat szervesen részt vesz az önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenységébe. A kisebbségi képviselő-testület létszáma: 4 fő.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A település életében jelen lévő szervezetek segítségével erősödik a nemzeti összetartás, a hagyományok megőrzése, tovább művelése, az egészségmegőrzés, és a szabadidő tartalmas eltöltésének lehetősége.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Nemcsak az önkormányzat számára fontos az élhető település, hanem helyi, közeli vállalkozásoké, ezért együttműködve dolgozunk azon, hogy az esélyegyenlőséget minden területen biztosítani tudjuk.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során konzultáltunk az illetékes és érintett partnercsoportok képviselőivel, a civil szervezetekkel, intézmények vezetőivel. Az elkészítés folyamatába bevonásra kerültek, Egyéni problémák és megoldási alternatívák felvázolására is lehetőségük volt, melyeket közösen megvitattunk és ezek alapján elkészítettük jelen programunkat. Önkormányzatunk ügyfélfogadási rendje szerint várta a jelentkezőket, akik hozzászólhattak a program kidolgozásához. A program megvalósíthatóságát és szakmaiságát is mindvégig szem előtt tartottuk. A különböző szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeit személyesen kezeltük, hirdető fórumainkon nyilvánossá tettük a közreműködés lehetőségét.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

Rudabánya Város Települési Esélyegyenlőségi Programja mindenki számára nyilvános és elérhető. A hozzáférés Rudabánya Polgármesteri Hivatalában, ügyfélfogadási időben, vagy előre egyeztetett további időpontban megtekinthető.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Magas munkanélküliség	Közfoglalkoztatás szervezése, továbbfolytatása
Gyermekek	Szünidei programok hiánya	Szünidei programok szervezése
Nők	Munkanélküliség	A nők számának emelkedése a munkaerő-piacon
Idősek	Magas a bűncselekmények száma	Időseket érintő bűncselekmények megelőzése
	Rossz egészségügyi állapot	Az egészségügyi szűrések népszerűsítése
Fogyatékkal élők	Akadálymentesítés hiánya a közintézményekben	Akadálymentesítés a közintézményekben

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Közfoglalkoztatás szervezése, tovább folytatása	Felelős: Polgármester Aktor: Önkormányzat, Munkaügyi Központ
Gyermekek	Szünidei programok szervezése	Felelős: Polgármester Aktor: Iskola, Óvoda, Önkormányzat
Nők	A nők számának emelkedése a munkaerő-piacon	Felelős: Polgármester Aktor: Önkormányzat, Képző intézmény
Idősek	Az egészségügyi szűrések népszerűsítése	Felelős: Polgármester Aktor: Önkormányzat, Háziorvos
	Időseket érintő bűncselekmények megelőzése	Felelős: Polgármester Aktor: Önkormányzat, Rendőrség, Polgárőrség
Fogyatékkal élők	Középületek akadálymentesítése	Felelős: Polgármester Aktor: Polgármesteri Hivatal, - pályázat

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák egyenrangúan vannak kezelve.

Fontos számunkra, a mélyszegénységben élők felzárkóztatása.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek testi, lelki, szellemi fejlődésének elősegítését.

Folyamatosan odafigyelünk, hogy az idősek ne váljanak bűncselekmény áldozatává.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a munkaerő-piacra történő visszatérését.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők életének megkönnyítésére.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Cím:	Közfoglalkoztatás szervezése, továbbfolytatása
Leírás:	A településen élő aktív korúak körében előforduló munkanélküliséget közfoglalkoztatás szervezésével szeretnénk csökkenteni. Ez a fajta foglalkoztatás elősegítené az elsődleges munkaerő piacon való későbbi elhelyezkedésüket.
Felelős és határidő:	Szabóné Dobi Andrea - 2014. 12. 31. (szerda)
Megjegyzések:	
Az intézkedés felelőse:	Polgármester
Kategória:	I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Rövidtávú: 2 év múlva csökken. Középtávú: 5 év múlva még nagyobb csökkenés. Hosszú távú: 10 év múlva még nagyobb csökkenés.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	Helyi Esélyegyenlőségi Program. Éves költségvetési terv. Gazdasági program. Településfejlesztési koncepció
Az intézkedés tartalma:	Helyi adottságok feltérképezése. Pályázat benyújtása közfoglalkoztatásra. Új munkahelyek létrehozása és megtartása.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	Csökken a munkanélküliek száma. Munkahelyek létrejötte. Alacsony lesz a munkanélküli ráta, nő a foglalkoztatás.
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	Pályázati pénz, támogatás, technikai háttér, szakemberek megléte.
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	Működési és pályázati támogatottság függvénye, önkormányzati döntés alapján folyamatosan megvalósítható.

Cím:	Szünidei programok szervezése
Leírás:	A településen élő gyermekek részére szünidei programok szervezése kulturált körülmények között.
Felelős és határidő:	Szabóné Dobi Andrea - 2014. 12. 31. (szerda)
Megjegyzések:	
Az intézkedés felelőse:	Polgármester
Kategória:	II. A gyermekek esélyegyenlősége
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Rövidtávú: lakosság tájékoztatása. Középtávú: programok szervezése. Hosszú távú: szünidei programok szervezése, lebonyolítása, a gyermekek kulturált körülmények között tudják eltölteni szabadidejüket.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	Éves költségvetési terv. Helyi Esélyegyenlőségi Program.
Az intézkedés tartalma:	Igényfelmérés. Szünidei programok szervezése.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	Önkormányzati adatok, helyi adatgyűjtés.
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	Önkormányzati forrás, pályázati pénz, civil szervezetek támogatása, adomány, technikai háttér, szakemberek megléte.
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	Folyamatosan megvalósítható az intézkedés, ha a célcsoport tagjai pozitívan állnak hozzá.

Cím:	Nők számának emelkedése a munkaerőpiacon
Leírás:	Magas a nők száma a munkanélküliek körében.
Felelős és határidő:	Szabóné Dobi Andrea - 2017. 12. 31. (vasárnap)
Megjegyzések:	
Az intézkedés felelőse:	Polgármester
Kategória:	III. A nők esélyegyenlősége
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Csökkenteni a munkanélküli nők száma.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	Helyi Esélyegyenlőségi Program Éves költségvetési terv
Az intézkedés tartalma:	Képzési programok körének szélesítése, tájékoztatás a lehetőségekről.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	TEIR, KSH, Önkormányzati adatok
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	Pályázati források, pénzügyi források, humán erőforrások.
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	Hosszú távon csökkenthető a munkanélküli nők aránya, ha a képzési programok folyamatosak.

Cím:	Időseket érintő bűncselekmények megelőzése
Leírás:	Célunk, hogy megelőzzük az idős korosztály ellen elkövetett bűncselekményeket.
Felelős és határidő:	Szabóné Dobi Andrea - 2015. 12. 31. (csütörtök)
Megjegyzések:	
Az intézkedés felelőse:	Polgármester
Kategória:	IV. Az idősek esélyegyenlősége
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	A településen élő idős korosztály közbiztonságának erősítése.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	Helyi Esélyegyenlőségi Program
Az intézkedés tartalma:	Veszély esetén a rendőrség riasztása. Fórumok szervezése a településen élők idősebb emberek részére.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	TEIR, KSH, bűnelkövetések számának csökkenése.
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	Fórum esetén technikai és személyi feltételek biztosítása. Szakemberek megléte. Önkéntesek bevonása.
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	Adott célcsoport igényei alapján fenntarthatósága megoldható.

Cím:	Az egészségügyi szűrések népszerűsítése
Leírás:	Egészségügyi szűrésekkel, tanácsokkal szeretnénk az időseket segíteni az egészségük megtartásában.
Felelős és határidő:	Szabóné Dobi Andrea - 2016. 12. 31. (szombat)
Megjegyzések:	
Az intézkedés felelőse:	Polgármester
Kategória:	IV. Az idősek esélyegyenlősége
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Rövidtávú: tájékoztatás, egészséges életmódra nevelés, egészségi állapotuk szinten tartása. Középtávú: egészségi állapotuk javítása szűrőprogramok segítségével. Hosszú távú: kevesebb betegség, hosszabb élettartam.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	Helyi Esélyegyenlőségi Program Éves költségvetési terv Házi segítségnyújtás szakmai terv
Az intézkedés tartalma:	Tájékoztatás, tanácsadás, egészséges életmódra nevelés. Pályázati lehetőségek felkutatása. Szűrőprogramok szervezése 3 éven belül.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	Nagy az érdeklődés. Részvétel a szűrőprogramokon. Kevesebb a megbetegedés.
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	Pályázati támogatás, szakemberek megléte, technikai háttér.
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	Folyamatosan fenntartható, de évenkénti elemzést igényel a felvilágosító munka eredményének felmérése. Pályázati forrás függvényében.

Cím:	Közüntézmények megfelelő akadálymentesítése
Leírás:	A települési önkormányzat tulajdonában lévő középületek megfelelő akadálymentesítése. A településen lévő közüntézmények akadálymentesítése pályázati úton.
Felelős és határidő:	Szabóné Dobi Andrea - 2018. 12. 31. (hétfő)
Megjegyzések:	
Az intézkedés felelőse:	Polgármester
Kategória:	V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Az intézmények megfelelő akadálymentesítésének megvalósítása.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	Helyi Esélyegyenlőségi Program Gazdasági Program Éves költségvetési terv.
Az intézkedés tartalma:	Felmérés tervezés kivitelezés
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	Kivitelezés dokumentumai
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	Pályázati és saját forrás.
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	A középületek akadálymentesítése, fogyatékkal élő személyek részére, ha pályázati lehetőség nyílik.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Közfoglalkoztatás szervezése, továbbfolytatása	A településen élő aktív korúak körében előforduló munkanélküliséget közfoglalkoztatás szervezésével szeretnénk csökkenteni. Ez a fajta foglalkoztatás elősegítené az elsődleges munkaerő piacon való későbbi elhelyezkedésüket.	Rövidtávú: 2 év múlva csökken. Középtávú:5 év múlva még nagyobb csökkenés. Hosszú távú:10 év múlva még nagyobb csökkenés.	Helyi Esélyegyenlőségi Program. Éves költségvetési terv. Gazdasági program. Településfejlesztési koncepció	Helyi adottságok feltérképezése. Pályázat benyújtása közfoglalkoztatásra. Új munkahelyek létrehozása és megtartása.	Polgármester	2014.12.31.	Csökken a munkanélküliek száma. Munkahelyek létrejötte. Alacsony lesz a munkanélküli ráta, nő a foglalkoztatás.	Pályázati pénz, támogatás, technikai háttér, szakemberek megléte.	Működési és pályázati támogatottság függvénye, önkormányzati döntés alapján folyamatosan megvalósítható.
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Szünidei programok szervezése	A településen élő gyermekek részére szünidei programok szervezése kulturált körülmények között.	Rövidtávú: lakosság tájékoztatása. Középtávú: programok szervezése. Hosszú távú: szünidei programok szervezése, lebonyolítása, a gyermekek kulturált körülmények között tudják eltölteni szabadidejüket.	Éves költségvetési terv. Helyi Esélyegyenlőségi Program.	Igényfelmérés. Szünidei programok szervezése.	Polgármester	2014.12.31.	Önkormányzati adatok, helyi adatgyűjtés.	Önkormányzati forrás, pályázati pénz, civil szervezetek támogatása, adomány, technikai háttér, szakemberek megléte.	Folyamatosan megvalósítható az intézkedés, ha a célcsoport tagjai pozitívan állnak hozzá.
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Nők számának emelkedése a munkaerőpiacon	Magas a nők száma a munkanélküliek körében.	Csökkenjen a munkanélküli nők száma.	Helyi Esélyegyenlőségi Program Éves költségvetési terv	Képzési programok körének szélesítése, tájékoztatás a lehetőségekről.	Polgármester	2017.12.31.	TEIR, KSH, Önkormányzati adatok	Pályázati források, pénzügyi források, humán erőforrások.	Hosszú távon csökkenthető a munkanélküli nők aránya, ha a képzési programok folyamatosak.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Időseket érintő bűncselekmények megelőzése	Célunk, hogy megelőzzük az idős korosztály ellen elkövetett bűncselekményeket.	A településen élő idős korosztály közbiztonságának erősítése.	Helyi Esélyegyenlőségi Program	Veszély esetén a rendőrség riasztása. Fórumok szervezése a településen élők idősebb emberek részére.	Polgármester	2015.12.31.	TEIR, KSH, bűnelkövetések számának csökkenése.	Fórum esetén technikai és személyi feltételek biztosítása. Szakemberek megléte. Önkéntesek bevonása.	Adott célcsoport igényei alapján fenntarthatósága megoldható.
2	Az egészségügyi szűrések népszerűsítése	Egészségügyi szűrésekkel, tanácsokkal szeretnénk az időseket segíteni az egészségük megtartásában.	Rövidtávú: tájékoztatás, egészséges életmódra nevelés, egészségi állapotuk szinten tartása. Középtávú: egészségi állapotuk javítása szűrőprogramok segítségével. Hosszú távú: kevesebb betegség, hosszabb élettartam.	Helyi Esélyegyenlőségi Program Éves költségvetési terv Házi segítségnyújtás szakmai terv	Tájékoztatás, tanácsadás, egészséges életmódra nevelés. Pályázati lehetőségek felkutatása. Szűrőprogramok szervezése 3 éven belül.	Polgármester	2016.12.31.	Nagy az érdeklődés. Részvétel a szűrőprogramokon. Kevesebb a megbetegedés.	Pályázati támogatás, szakemberek megléte, technikai háttér.	Folyamatosan fenntartható, de évenkénti elemzést igényel a felvilágosító munka eredményének felmérése. Pályázati forrás függvényében.
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	Közügyintézmények megfelelő akadálymentesítése	A települési önkormányzat tulajdonában lévő középületek megfelelő akadálymentesítése. A településen lévő közügyintézmények akadálymentesítése pályázati úton.	Az intézmények megfelelő akadálymentesítésének megvalósítása.	Helyi Esélyegyenlőségi Program Gazdasági Program Éves költségvetési terv.	Felmérés tervezés kivitelezés	Polgármester	2018.12.31.	Kivitelezés dokumentumai	Pályázati és saját forrás.	A középületek akadálymentesítése, fogyatékkal élő személyek részére, ha pályázati lehetőség nyílik.

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,

- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így

- Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
- Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
- Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az

indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Rudabánya város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Rudabánya város képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és106/2013. (XII.13.) számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:

Dátum 2013. 12. 13.

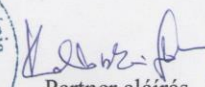

Aláírás

Rudabánya Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában ~~tevékenyen~~ részt kívánnak venni.

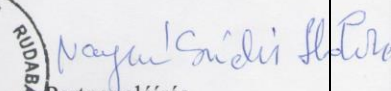
Dátum 2013. 12. 13.

Partner aláírás

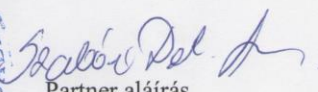
Dátum 2013. 12. 13.

Partner aláírás

Dátum 2013. 12. 13.

Partner aláírás

HEP elkészítési jegyzék²

HEP elkészítési jegyzék²

NÉV ³	HEP részei ⁴										Aláírás ⁵
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Kalóteker Gábor	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	Kalóteker
NAGYNE SOMBA KÖRÖK Szabóné Dobai Andrea	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	Nagyne Sombai Körök Szabóné Dobai Andrea
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	

² Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértéssel és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum

³ A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

⁴ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

⁵ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.

² Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértéssel és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum

VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT
POLGÁRMESTERE
RUDABÁNYA

NYILATKOZAT

Alulírott Szobota Lajos polgármester, Rudabánya Város Önkormányzat törvényes képviselője (székhely: 3733 Rudabánya, Gvadányi J u 47.) nyilatkozom arról, hogy a Rudabánya Város Önkormányzat Képviselő-testülete 106/2013.(XII.13.) számú határozatával elfogadott helyi esélyegyenlőségi programot áttekintettük, felülvizsgálatát nem tartottuk szükségesnek, így Rudabánya Város helyi esélyegyenlőségi programja változatlan formában hatályos.

Rudabánya, 2016.02.10.

Szobota Lajos
polgármester

Előterjesztés

Rudabánya Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának áttekintéséről

Tisztelt Képviselő-testület!

A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkózásának segítése, esélyeinek növelése alapvető célkitűzés, melynek megvalósításában kiemelkedő szerepe van az önkormányzatoknak.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény alapján készül a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok életkörülményeinek javítását szolgáló helyi esélyegyenlőségi program a települési önkormányzatok számára.

A helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok – különös tekintettel a gyermekek, nők, idősek, fogyatékkal élők, romák és a mélyszegénységben élők csoportjára – nevelési, oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, szociális és egészségügyi helyzetéről, valamint a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák teljes körű kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A helyzetelemzés és az intézkedési terv elfogadása során figyelembe kell venni a települési kisebbségi önkormányzatok véleményét. A programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, célkitűzések összehangolásáról.

A helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását, illetve a meghatározott helyzet esetleges megváltozását két évente át kell tekinteni, az áttekintés alapján, szükség esetén felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani.

Rudabánya Város helyi esélyegyenlőségi programjában feltüntetett intézkedési terv a mélyszegénységben élők és a romák, a gyermekek, a nők, az idősek, valamint a fogyatékkal élők esélyegyenlőségét hivatott elősegíteni, megteremteni programokkal, intézkedésekkel. Az intézkedési terv megvalósulása folyamatos, az adattáblák kiegészítése nem szükséges. Ennek értelmében Rudabánya Város Önkormányzat Képviselő-testülete **106/2013. (XII. 13.)** számú határozatával elfogadott helyi esélyegyenlőségi programja áttekintésre került, felülvizsgálatát nem tartjuk szükségesnek, így Rudabánya Város helyi esélyegyenlőségi programja változatlan formában hatályos.

A helyi esélyegyenlőségi program a település honlapján megtalálható, terjedelmére való tekintettel kiküldésre nem került (<http://rudabanya.hu/hu/szabalyzatok.html>).

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztés megtárgyalása után az alábbi határozati javaslatot elfogadni szíveskedjen.

Határozati javaslat:

Rudabánya Város Önkormányzat Képviselő-testülete **106/2013. (XII.13.)** számú határozatával elfogadott Rudabánya Város Helyi Esélyegyenlőségi Programját, áttekintés után nem kívánja módosítani, az intézkedési terv kiegészítése nem vált szükségessé, így változatlan formában elfogadja.

Határidő: azonnal

Felelős: polgármester

Szobota Lajos
polgármester

Kivonat Rudabánya Önkormányzat Képviselő-testületének 2016.január 28 -án megtartott nyílt üléséről készült jegyzőkönyvből.

**Rudabánya Város Önkormányzat Képviselő Testületének
4/2016.(I.28.) határozata a
helyi esélyegyenlőségi program felülvizsgálatáról**

Rudabánya Város Önkormányzat Képviselő- Testülete a hatályos, 106/2013.(XII.13.) számú határozatával elfogadott helyi esélyegyenlőségi programot felülvizsgálta és azt változatlan formában elfogadta.

Felelős: polgármester
Határidő:azonnal

K.m.f

Szobota Lajos sk
polgármester

Dr. Sallai Árpád sk
címzetes főjegyző

A kivonat hitelül 2016.01.28.

Kiadó:

Kivonat Rudabánya Város Önkormányzat Képviselő-testületének 2017.11.24-én megtartott nyílt testületi üléséről készült jegyzőkönyvéből.

**Rudabánya Város Önkormányzat képviselő-testületének
84./2017. (XI.24.) határozata a
Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálatáról**

Rudabánya Város Önkormányzat Képviselő-testülete a **103/2013. (XII.13.)** számú határozatával elfogadott és az **4/2016.(I.28.)** számú határozatával felülvizsgált Helyi Esélyegyenlőségi Programját ismételten felülvizsgálta, azt az áttekintés után nem kívánja módosítani, az intézkedési terv kiegészítése nem vált szükségessé, így változatlan formában elfogadja.

Határidő: azonnal

Felelős: polgármester

K.m.f.

Szobota Lajos sk
polgármester

Dr. Novák Nikoletta sk
jegyző

Kiadó:

